FAMILIEBOEK

- DEEL II -

Nota: hoewel meerdere documenten reeds vervat zijn in de delen I en IV en in het later samengesteld deel V, werden in dit deel II alle documenten behouden in de vorm en de indeling zoals door Lucien Caignie samengesteld in 1944. Documenten over Désiré Henrie Dezeure en zoon Eli die maar gedeeltelijk door Lucien verwerkt werden, zijn nu toegevoegd.

extra insert

Deel II

Dit is het deel van de Bijzondere Familie-Geschiedenis "Caignie" in rechte lijn van vader op zoon. van af stamgeneratie X °1850: Leonard Caignie gehuwd met Bauwen Theresia, grootouders van de eerste samensteller van het Familieboek, Luc.Caignie.

Het bevat de korte levensgeschiedenis van de opeenvolgende stamgeneraties met hun dichte bloedverwanten (kinders en kleinkinders) en dichte aanverwanten (familie hunner vrouw:schoonoudrs,schoonbreeders, schoonzusters, neven en nichten.)

V O L G O R D E

§ Per STAMGENERATIE, met de nummering gebruikt in deel A.

§ De AFZONDERLIJKE DEELEN in ieder generatie zijn:

-De tijd van jeugd tot verloving.

(Het jeugdleven in het ouderlijk gezin vindtmen dáár, dus in voorgaande generatie.)

-De familie van de echtgenoote van die stamgeneratie

(om vooraf de aangetrouwde te kennen waarmee die stamvader onze familie voortzet.)

-Het leven in huwelijk en gezin

in de verschillende perioden van het leven:

ingedeeld volgens nieuwe woonplaats, nieuwe geboorte, verandering van beroep, behandeld onderwerp, enz.

-Het eigen leven der gehuwde kinders en kleinkinders.

§ Om het familieverband klaarder te kunnen volgen bij het doorbladeren, kan het Algemeen deel (A) opengelegd worden aan de bladzijde van de generatie en het gezin die overeenstemt met deze van deel B.

N.B. Wanneer slechts een enkele geboorte-en sterfte datum aangegeven woerdt dan is het deze van den bloedverwant Caignie, niet deze van de aangetrouwde.

De volledige i n h o u d s t a f e l met de volgorde van al de stukken vindt men achteraan in het werk.

X

C A I G N I E - B A U W E N

°1850 +1939

X 0°	XI 1°	XII 2°
1/2 CAIGNIE LEONARD °1850 Rumbeke x1875 BAUWEN M.THER. w:te Wijtschate al de kin ders daar geboren.	1 JULES °1876 Wijtschate + x1903 Molenbeek GENARD ROSA °1881 Leopoldsburg. w Koekelberg.	1 Leon x x °1906 2 Armand °1914 3 Denise °1916 4 Gilberte x °1922
	2 CAMIEL °1877 Wijtsch. x1905 Wijtsch. SCHAPPREEUW OCTAVIE °1883 Meesen +'18 Parijs x1925 Meesen PLATTEAUX EMMA °1882 w Wijtschate(Meesenhoek)	1 Rosette x °1906 2 Maurice X °1909
	3 ALOIS °1879 Wijtsch. x1906 Lomme(Fr) GODEFROIDT LEONIE °1883 Rijsel w Lomme	1 Bernadette x °1907 2 Helene x °1913 3 Albert x °1917
	4 OSCAR °1881 Wijtsch. x1907 Sequedin(Fr) LEYSSENS CLAIRE °1883	Leon x °19..+
	5 BLANCHE °1882 Wijtsch. x1911 Meesen BARTIER HECTOR °1887 Meesen	1 Flore x °19.. 2 Claire + 3 Leon + 4 Julien + 5 Jeanne x °19..
	6 ALFRED °1883 Wijtsch. x1911 Meesen SPINNEWIJN JULIA °1887 Meesen	1 Richard° x 2 Oscar° x 3 Jules° x 4 Irma° x 5 Agnes° x 6 Yvonne° x 7 André° x 8 Ferdinand
	7 HILAIRE °1886 Wijtsch.+1914Rheés x1911 Wulvergem DEZEURE IRMA °1887 Wulvergem	1 LEO °1911 xVANSTEENE 2 Luciaan Pr. °1913 3 Georgette °1914 +

X

J E U G D

van

Leonard Caignie

gehuwd x met
Bauwen Theresia

GEBOORTEAKT VAN LEONARD CAIGNIE
X O° /2

°24/1/1850

"In den jaere achttien honderd en vijftig, den vier en twintigsten January, ten vier uren naermiddag, - voor ons Ivo Rommel, Schepen der gemeente Rumbeke, de bedieningen van amptenaer (sic;stond zoo geschreven) van den burgelijken stand waernemende in de afwezigheid van den burgmeester, - is gecompareert (sic) JOANNES CAIGNIE,wever, oud twee en dertig jaeren, geboren tot Cachtem en woonende tot Rumbeke, den welken ons heeft vertoond een kind van het mansgeslagt (sic) heden ten twee ueren 's morgens alhier geboren (sic) van hem, compararant, en van zijne huijsvrouw BARBARA PROVOOST, spinster, oud dertig jaeren, gebooren (sic) tot Rumbeke, en aen welke kind hij verklaerd heeft den voornaem te willen geven van LEONARD. Deze vertooning en verklaering gedaen in de tegenwoordigheyd (sic) van LEONARDUS CAIGNIE,wever, oud een en twintig jaeren, oom van het kind en Ivo Bogaert, wever, oud vier en twintig jaeren, beyde woonende tot Rumbeke en naer (= na) lezing van dezen act aen den comparant en getuijgen gedaen, zij hebben verklaerd niet te konnen schrijven nog (sic) teekenen uyt onkunde.

(s).J.Rommel.

Doopvont van Leonard Caignie te Rumbeke (1850
(in 1897 naar Wildenburg verhuisd)

5

De kerk van Rombeke zooals zy er uitzag in 1850 geteekend naar de afdruk van een waterverf-schildery bewaard in het gesticht. van Maria te Isegem. - In 1854 werd de torenspits vervangen door een steenen. - De torenkoop is gebleven. In 1900 werd de torenspits nogmaals vernieuwd.

4

DE ECHTGENOOTE
van
Leonard Caignie,
THERESE BAUWEN
en haar familie

BAUWEN-TIERSEN

H U W E L IJ K   E N   G E Z I N

van

Leonard C A I G N I E - B A U W E N Marie Theresia

CAIGNIE LEONARD.

° Rumbeke 24-1-1850. + Wijtschate (Hospice) 6-4-1939.
Zoon van Jean Baptist (handwever) ° Cachtem 16-10-1817.
x Barbara Provoost (spinster) ° Rumbeke 25-5-1821.

x Wijtschate.

BAUWEN MARIE THERESE.

° Wijtschate 3-6-1853. + Wijtschate (Meesen) 11-11-1928.
Dochter van Francois Antoine Bauwen (landbouwer) ° Wijtschate 27-9-1814.
x Sophie Cecile Tiersen ° Wijtschate 5-10-1811.

BEROEP: Landbouwer op de hofstede" Het Dalletje" te Wijtschate.

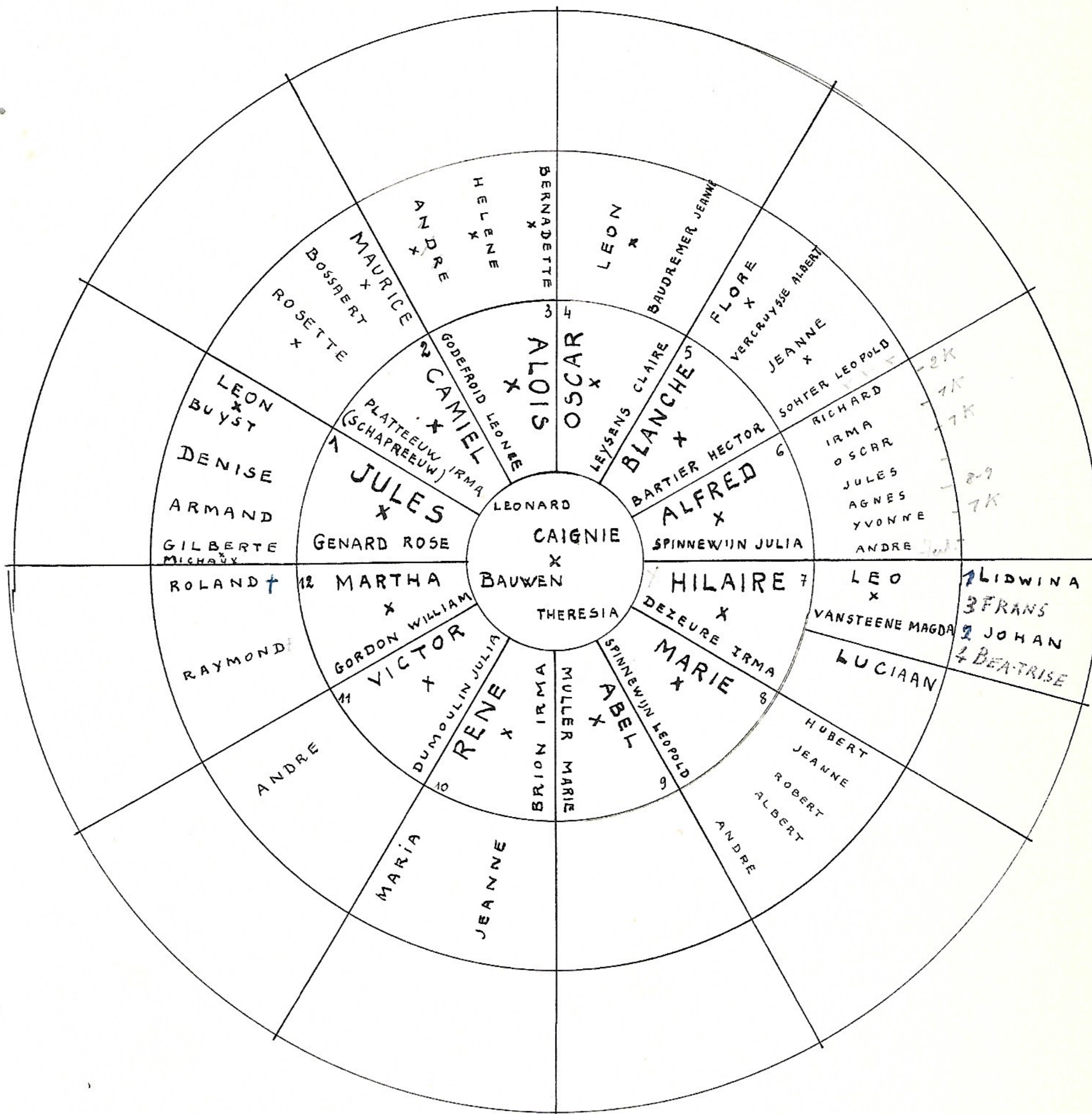
WOONPLAATS: Wijtschate; gedurende oorlog 14-18: Westouter (Rodenberg) Sonzay (Fr.) Lomme (bij zoon Louis); na oorlog Wijtschate.

KINDEREN:

	Namen	Geboren	Gehuwd	Echtgenoot (e)	Kinderen. ° - +
1	Jules			Genard Rosa	
2	Camiel	8-9-77		Schapreeuw Octavie	2
3	Alouis			Godefroid leonie	
4	Oscar	8-4-81	31-8- 1907	Leysens Claire(Sequedin Fr.)	1 - 0
5	Blanche	1-9-82	14-11-1903	Bartier Hector(Meesen)	5 - 3
6	Alfred	2-5-83	12-6 -1911	Spinnewijn Julia(Meesen)	8 - 0
-7	Hilaire	26-1-86	10-2 -1911	Dezeure Irma(Wulvergem)	3 - 1
8	Maria	8-1-87	22-5 -1909	Spinnewijn Leopold(Meesen)	7 - 1
9	Leopold+				
10	Abel			Muller Marie	
11	Romanie+				
12	René			Brion Irma (Meesen)	
13	Victor			Dumoulin Julia(Meesen)	
14	Richard +				
15	Martha	18-7-96	10-2 -1923	William Gordon(Engeland)	2 - 1

De nakomelingen van

Leonard Caignie en Bauwens Theresia.

R E C H T S T A A N D .

René , Jules , Louis (ALOÏS) , HILAIRE , Abel , Alfred , Oscar , Camiel .

Z I T T E N D .

Martha , Marie , LEO(NARD) CAIGNIE = VADER - BAUWEN THERESIA = MOEDER , Blanche , Victor .

Gelukkig paar
die met malkaar
in 't huwelijk verbonden,
de jubelkroon,
die eeuwig schoon
zal blinken,hebt gevonden!

6

5e Jaar. — Nr 2 15 Februari 1924.

MAANDBLAD
VAN DEN
Bond der Talrijke Gezinnen
IN BELGIË

(Vereeniging zonder winstgevend doel)

De Schoonste Gezinnen van België

Gezin CAIGNIE-BAUWEN, te Meesen (West-Vlaanderen)
waarvan de ouders dit jaar hun gouden bruiloft mogen vieren
[illegible] kinderen (waarvan 3 jong gestorven), thans allen gehuw[illegible] kle[illegible] en 1 achterkleinzoon
[illegible]zoon gedood in den oorlog (3 kinde[illegible] 1 zoon gewond.

Rechtstaande: René, Jules, Alouis ×HILAIRE, Abel, Alfred, Oscar, Camiel.
Zittende ✱Marie, Martha LEONARD CAIGNIE-BAUWEN THERESIA, Blanche, Victor. 72

70

Oten foto of bl. 119/[illegible]

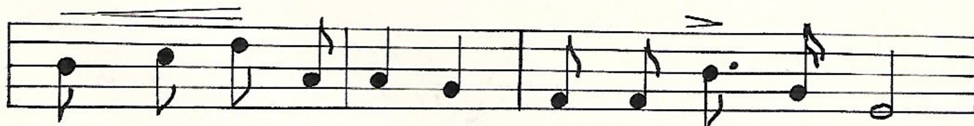
H E M E L - H U I S

R. DE CLERCQ. E. HULLEBROECK.

(3de stroof)

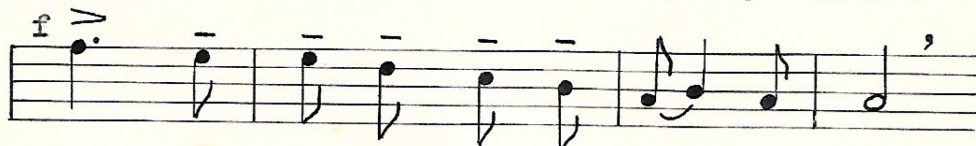
O , mijn kind'ren ! Graag gebroken brood !

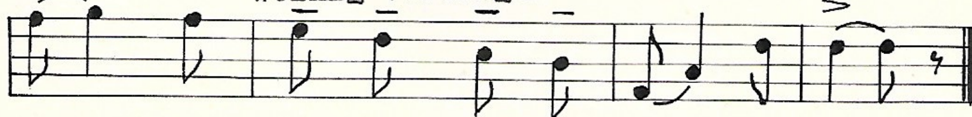
Zou 't geluk vermind'ren ,waar de last vergroot ?

Zou men armoe lij-den om een mondje meer !

Och , waar menschen strijden, helpt de Heer !

Och , waar menschen strijden, helpt de Heer !

5e Année — No 2 15 Février 1925

Bulletin Mensuel de la Ligue

DES

FAMILLES NOMBREUSES

DE BELGIQUE

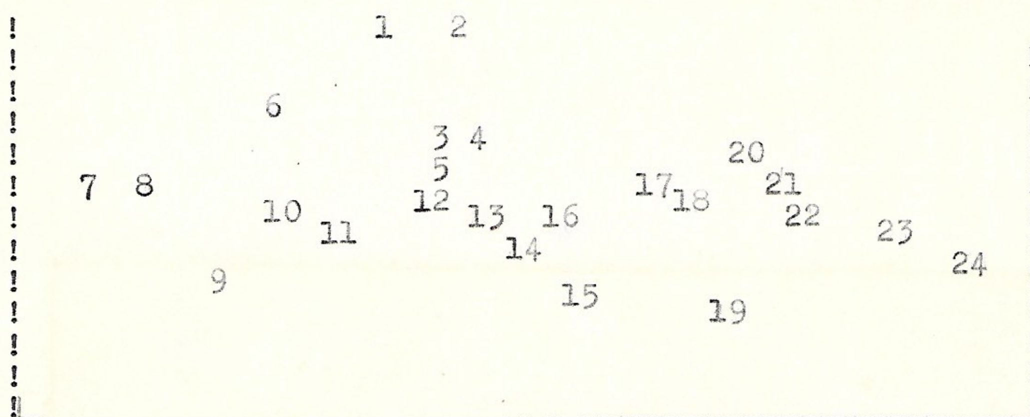
(ASSOCIATION SANS BUT LUCRATIF)

Les plus Belles Familles de Belgique

Famille CAIGNIE-BAUWEN, de Messines (Flandre Occ.)

dont les parents doivent célébrer leurs noces d'or cette année
15 enfants (dont 3 morts en bas âge), tous actuellement mariés, ayant donné 36 petits-enfants et 1 arrière-petit-fils
× 1 fils tué à la guerre (3 enfants) — 1 fils blessé.

Familie CAIGNIE , foto hiernevens.

op den bruiloft van Alfred 1911.

1 Georges Spinnewijn
2 René
3 Marie
4 Kind v.Marie , Hubert
5 Kind " " , Jeanne.
6 Octavie
7 Julia Spinnewijn
8 Alfred
9 Hector Bartier
10 Oscar Spinnewijn
11 Blanche
12 Martha
13 Oscar
14 Leonard
15 Henri Spinnewijn
16 Leopold Spinnewijn
17 Victor
18 Rosa Genard
19 Louis
20 vader François Spinnewijn
21 Camiel
22 Claire Leysens
23 Jules
24 Abel

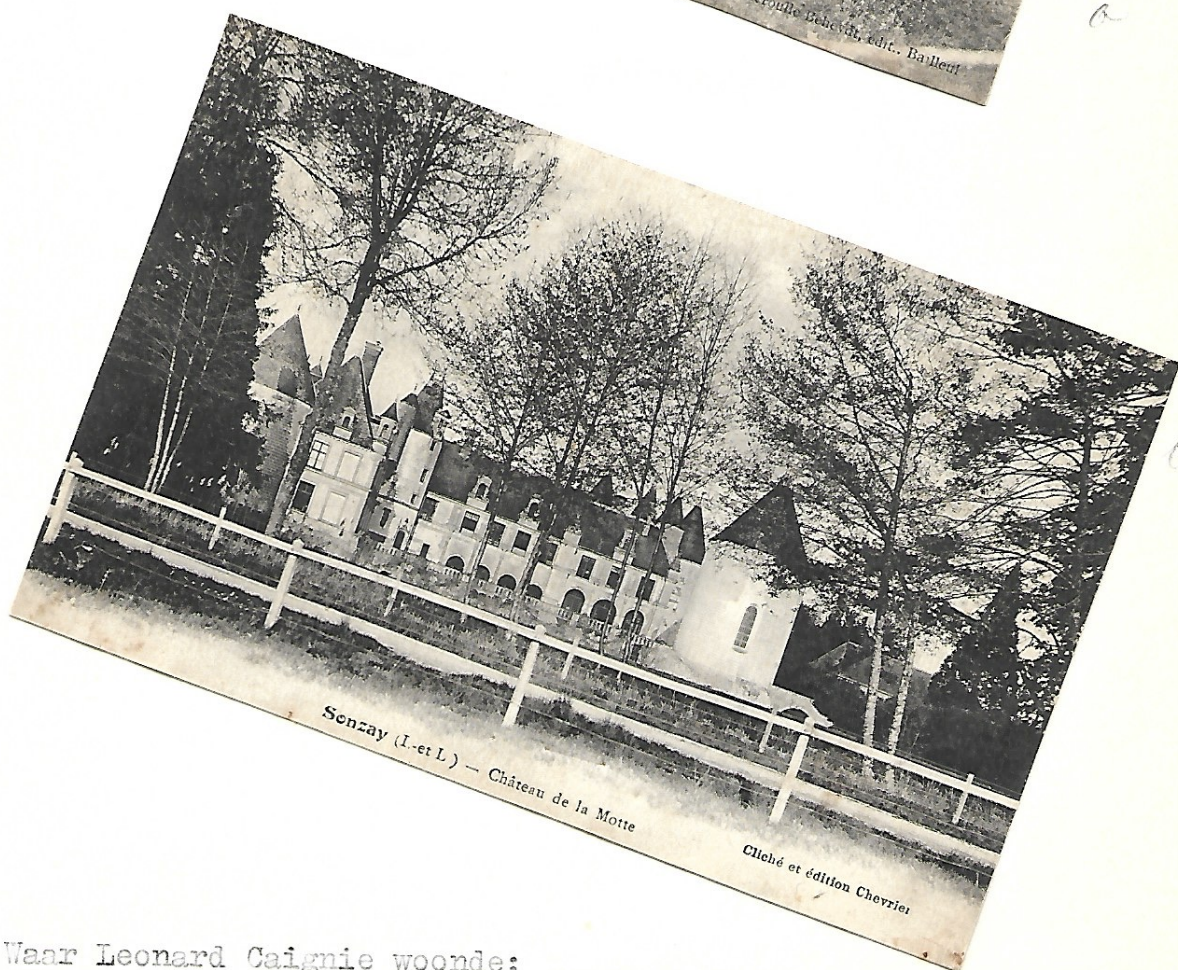
HILAIRE niet aanwezig

10b

a

b

Waar Leonard Caignie woonde:

1.kapel-huis op den Rodenberg.

2.medegevlucht naarSonzay met burgemeester Victor v.Meesen in het kasteel"la Motte".

11

LEONARD THERESIA BAUWEN
Vader en Moeder Caignie te Sonzay (Frankrijk) op het eind van den oorlog 1914-1918.

FOTO VAN DEN GOUDEN BRUILOFT:

Leonard CAIGNIE - BAUWENS Thérèse .X 1925

Verkortingen:
e = echtgenoot(e); d = dochter; z = zoon.

Bovenste rij:

1.Madeleine Dusbosq(e.Gruson);2 Gruson Camiel(neef v.Leonard);3 Rosette C.(d.Camiel); 4.Leon C.(z.Oscar);5 Bernadette C.(d.Louis);6 Leo C.(z.Jules);7 Martha Caignie ;8 Gordon William(e.Martha C.);9 Jeanne Spinnewijn(d.Marie); 10 Vercruysse Maurice(e.Flore Bartier); 11.Flore Bartier(d.v.Blanche); 12.Maurits(z.v.Camiel); 13.Jeanne Bartier(d.v.Blanche C.); 14. (d.v.Petrus C.); 15 (z.v.Petrus C.); 16.

Tweede rij :

16.Irma C.(d.v.Alfred C.); 17. 18.Victor Caignie;19.Marie Muller(e. Abel C.); 20.Abel Caignie; 21.Julia Spinnewijn(e. Alfred); 22.Alfred Caignie; 23.Claire Leysens(e.v.Oscar); 24.Oscar Caignie; 25.Blanche Caignie; 26.Hector Bartier(e.Blanche C.) 27.Marie Caignie; 28.Leopold Spinnewijn(e.Marie C.);29 Irma Brion(e.René C.);30. (z.v.Petrus);31. (d.v.Petrus C.);32.Maria Caignie(d.v.René C.)33.Richard Caignie (z.v.Alfred);

Derde rij :

34.Denise C.(d.v;Jules); 35.Julia Dumoulin (e.Victor C.);36.Camiel Caignie;37.Irma Deneure (We Hilaire C.);38.Petrus Caignie(broeder v.Leonard);39.LEONARD CAIGNIE.;40.Marie-Therèse BAUWEN ; 41Jules Caignie;42.Rose Genard(e.Jules);43.Louis Caignie; 44.Leonie Godefroid (e.Louis); 45.René Caignie ; 46.Jeanne C.(d.v.René); 47 Helène C.(d.v.Louis) .

Vierde rij :

48. (d.v.Abel); 49. (d.v.Abel); 50.André C.(z.v.Victor C.); 51.André C.(s.v.Alfred);52.Gilberte C.(d.v.Julez C.);53.Yvonne C.(d.v.Alfred C.) ; 54.Roland Gruson(z.v;C.Gruson); 55.Agnes C.(d.v.Alfred); 56.André C.(z.v.Louis) . albert

Vijfde rij :

57.Lucien C.(z.v.Hilaire C.);58.Armand C.(z.v.Jules C.); 59.Albert Spinnewijn(z.v.Marie C.) 60.Jules C.(z.v.Alfred); 61.Leon C.(z.v.Hilaire C.); 62.Oscar C.(z.v.Alfred C.).

Vooraan :

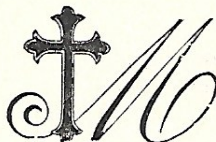
63.Roger Vercruysse(z.v.Flore Bartier):4e geslacht in leven.

N.B. twee kinders van Leopold Spinnewijn ontbreken, ook het kindje van Marthe dat juist gestorven was.

HÔTEL DU SOLEIL.

HÔTEL DU SOLEIL.
BIÈRES
MEESSEN-MESSINES
MEESSEN-MESSINES 0K.1
PLOEGSTEERT 4K.9
ARMENTIÈRES 9K.475
2K.5 WYTSCHAETE
9K.8 YPER-YPRES

Monsieur Leonard CAIGNIE *son époux ;*
Monsieur & Madame Jules CAIGNIE-GENARD et leurs enfants ;
Monsieur & Madame Camille CAIGNIE-PLATTEAU et leurs enfants ;
Monsieur & Madame Aloise CAIGNIE-GODEFROID et leurs enfants ;
Monsieur & Madame Oscar CAIGNIE-LEYSENS ;
Monsieur & Madame Hector BARTIER-CAIGNIE ;
Monsieur & Madame Alfred CAIGNIE-SPINNEWYN et leurs enfants ;
Madame veuve Hilaire CAIGNIE-DEZEURE et ses enfants ;
Monsieur & Madame Leopold SPINNEWYN-CAIGNIE et leurs enfants ;
Monsieur & Madame Abel CAIGNIE-MULLER et leurs enfants ;
Monsieur & Madame René CAIGNIE-BRION et leurs enfants ;
Monsieur & Madame Victor CAIGNIE-DUMOULIN et leur fils ;
Monsieur & Madame Gordon WILLIAMS-CAIGNIE et leur fille ;
Monsieur & Madame Léon CAIGNIE-BAUDREMER et leur fille ;
Monsieur & Madame Albert VERCRUYSSE-BARTIER et leur fils ;
Monsieur & Madame Leopold SOHIER-BARTIER ;
Monsieur Petrus CAIGNIE ses enfants et petits enfants ;
Madame veuve CAIGNIE-VANDENBUSSCHE ses enfants et petits enfants ;
Les enfants des feus GRYSON-CAIGNIE ;
Les familles BAUWEN et TIERSEN

ont la profonde douleur de vous faire part de la perte cruelle et irréparable qu'ils viennent d'éprouver en la personne de leur épouse, mère, grand' mère, arrière grand' mère, belle mère, belle sœur, tante et cousine bien aimée

DAME

MARIE-THÉRÈSE BAUWEN

EPOUSE DE

Monsieur LÉONARD CAIGNIE,

née à Wytschaete le 3 Juin 1853 et y pieusement décédée le 11 Novembre 1928.

Ils vous prient d'assister aux Convoi et Service Solennels qui auront lieu en l'église paroissiale de Wytschaete le **Jeudi 15 Novembre 1928**, à 9,30 heures du matin d'où son corps sera conduit au cimetière du dit lieu pour y être inhumé.

Réunion à la mortuaire à 8 3/4 heures.

Ils recommandent son âme à vos pieux souvenirs.

Wytschaete, le 12 Novembre 1928.

Impr. H. Fournier-Belpaire, Wytschaete.

14

Fernande Derave
nicht van Magda Vansteene

Salut, ô Croix, mon unique espérance.

† **Priez pour le repos de l'âme**

de Monsieur

LEONARD CAIGNIE

veuf de Dame

Marie-Thérèse BAUWENS,

né à Rumbeke le 24 Janvier 1850, et pieusement décédé à Wytschaete le 6 Avril 1939, muni des secours de notre Mère la Sainte Eglise.

Le regretté défunt était simple et droit, loyal et bon bienveillant et affable ; Chrétien sincère et dans l'âme, il avait la franchise et la fierté de ses convictions ; sa foi profonde, son inébranlable confiance dans la Providence maintinrent son courage au dessus des épreuves. Il était un homme fidèle dans l'accomplissement de son devoir. Sa tâche était parfois très ingrate ; il l'entendait exercer avec un tact délicat, de sorte que l'estime dont il jouit est général.

Epoux fidèle et Père dévoué il recut avec respect et reconnaissance l'honneur de la paternité ; en porta la charge dans la joie du cœur et le souci de la responsabilité : veilla avec sagesse au bonheur spirituel et temporel de ses enfants.

Il entrevit la fin de sa vie mortelle, avec un abandon complet à la volonté du Seigneur, et avec ce calme surnaturel, qui sont pour ceux qui vont à Dieu la plus précieuse des grâces, et pour ceux qui restent, la plus douce des consolations.

Adieu, *mes bien chers enfants et petits-enfants*, je vous quitte pour retourner à Dieu et rejoindre mon épouse bien-aimée, votre Mère chérie. Au ciel nous continuerons à vous aimer. Ne m'oubliez pas dans vos prières. Et vous, *mon petit fils*, prêtre du Seigneur, souvenez vous souvent de moi en célébrant le Saint Sacrifice de la Messe.

Actes de Foi, d'Espérance et de Charité.

Caignie-Bossaert Messines

Weest mij tot den dood toe getrouw en ik zal u de kroon des levens geven. Apoc. II. 16.

†

Bid voor de Ziel

van

Marie-Thérèse BAUWEN

echtgenoote van

Léonard Caignie,

geboren te Wytschaete den 13 Juni 1853 en er godvruchtig overleden den 11 November 1928, bediend met het H. Oliesel.

« Heden ik en morgen gij » zoo zegt ons de H. Schrift. De dood spaart niemand, en telt geene vrienden onder de menschen.

In haar leven bleef zij God boven al getrouw. Al hare dagen waren dagen van plicht en verdiensten. In haar vurig geloof vond zij kracht en sterkte om op den weg van het leven hare veelvuldige beproevingen met heldhaftige gelatenheid te verdragen.

Zij was de goede, kloekmoedige vrouw, geprezen boven alle schatten, de werkzame en bezorgzame moeder, haar zelven offerende voor het geluk van haar huisgezin, en hare kinderen van jongs af leerende God vreezen.

Vaarwel TEERGELIEFDE ECHTGENOOT, bewaar in uw hert mijne duurbare gedachtenis dewijl ik u altijd zoo teederlijk beminde : de dood die ons zoo vreeselijk slaat en scheid zal niet bekwaam zijn onze liefde te breken, en gij mijne DUURBARE KINDERS, ik zal over u waken, blijft vader getrouw en vergeet de lessen van uwe moeder niet, blijft diep christelijk en luistert altijd naar goeden raad. Vaartwel tot wederziens en bidt voor mij.

Akten van geloof, hoop en liefde.

Wytschaete. — Drukk. H. Fournier-Belpaire.

Monsieur & Madame Jules CAIGNIE-GENARD leurs enfants et petit fils ;
Monsieur & Madame Camille CAIGNIE-PLATTEAU leurs enfants et petits enfants;
Monsieur & Madame Aloise CAIGNIE-GODEFROID leurs enfants et petits enfants;
Monsieur & Madame Oscar CAIGNIE-LEYSENS leurs enfants et petite fille ;
Madame veuve Hector BARTIER-CAIGNIE ses enfants et petit fils ;
Monsieur & Madame Alfred CAIGNIE-SPINNEWYN leurs enfants et petits enfants;
Madame veuve Hilaire CAIGNIE-DEZEURE et ses enfants ;
Monsieur & Madame Leopold SPINNEWYN-CAIGNIE leurs enfants et petits enfants;
Monsieur & Madame Abel CAIGNIE-MULLER leurs enfants et petit fils ;
Monsieur & Madame René CAIGNIE-BRION leurs enfants et petits enfants ;
Monsieur & Madame Victor CAIGNIE et leur fils ; Dumolin
Monsieur & Madame Gordon WILLIAMS-GAIGNIE et leur fille ;
(ses enfants, petits enfants et arrière petits enfants)
Les enfants des feus GAIGNIE-VERHACK ;
Madame veuve CAIGNIE-VANDENBUSSCHE ses enfants et petits enfants ;
Les enfants des feus GRYSON-CAIGNIE, (ses belles sœur, neveux et nièces)
La famille PROVOOST, la famille BAUWENS, la famille TIERSEN,
(ses cousins et cousines)

ont la profonde douleur de vous faire part de la perte irréparable qu'ils viennent d'éprouver en la personne de

Monsieur Leonard CAIGNIE

veuf de dame Marie-Thérèse BAUWENS,

né à Rumbeke le 24 Janvier 1850, et pieusement décédé à Wytschaete le 6 Avril 1939,
muni des secours de notre Mère la Sainte Eglise.

Ils vous prient d'assister aux convoi et service solennels qui auront lieu le MARDI 11 AVRIL 1939 à 9 ½ heures, en l'église paroissiale de Wytschaete, d'où son corps sera conduit au cimetière du dit lieu pour y être inhumé dans le caveau de famille.

Réunion à la Chapelle de l'Hospice à 9 heures.

ILS RECOMMANDENT SON AME A VOS PIEUX SOUVENIRS.

Wytschaete, le 7 Avril 1939.

Caignie-Bossaert Messines.

76

K I N D E R S E N K L E I K I N D E R S
van
C A I G N I E - B A U W E N

1 Jules CAIGNIE - GENARD Rosa

CAIGNIE JULES

° Wijtschate, 13-5-1876.
x Molenbeek, 26-9-1903

GENARD ROSA

° Leopoldsburg, 21-11-1881.
Dochter van Alfred x Vervaart Marie-Therèse.

KINDEREN:

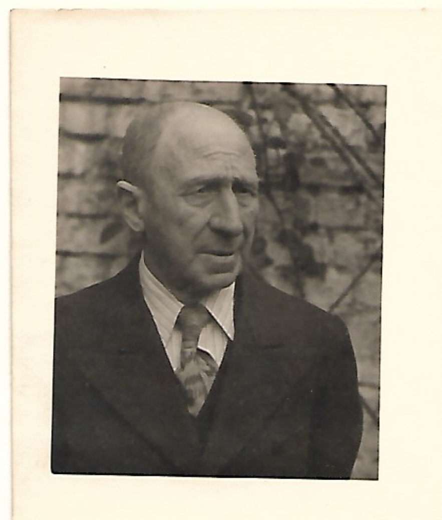
N a m e n	G e b o r e n		G e s t o r v e n
Leon	Molenbeek	27- 5-1906	† . . . .
Armand	Koekelberg	5- 8-1914	?
Denise	Koekelberg	19-10-1916	Leeft nog te B
Gilberte	Koekelberg	10-5 -1922	

G e h u w d	Echtgenoot(e)	B e r o e p.	Woonplaats.	K i n d e r
Leon x Vlaard	Buyst Bertha 12-10-29	Militair- vlieger.	Rue Van den Bossche. Evere.	Roger 4-3-31
Gilberte x	Michaux Alexander 14- 8-43	bediende in Spaar-en Lijfrentkas	Metsijsstr. 71. Brussel 3.	

BEROEP:

Eerst het bakkersambt geleerd in Frankrijk,
daarna in het leger gegaan: behaalde verscheidene graden;
ten slotte bereelbediende in de Spaar-en Lijfrentkas (40j.lang).

Leon Armand Denise
Jules Gilberte Rosa

1. Jules* en Rosa met Armand en Denise.
2. Heel de familie op haar best.

* Ging naar Brussel als bakker – deed zelfstudie en werd bureelhoofd in de Spaarkas

Denise Caignie, ongehuwd
woont nu te Koekelberg in appartement
Le Centaure

Gilberte Caignie & Max ---
ongelovig (geen relatie meer Lucien Caignie + familie)

Leon Caignie en zyn echtgenote Bertha
met hun zoon Roger (na zyn huwelyk met
Siegfriedx – gescheiden en hertrouwd met – –
(Duitse)

Leon,zoon van Jules,als vlieger
adjudant bij het Belgisch leger.
Leon met zijn echtgenoote Bertha

Armand Caignie:
Politiek-gevangene onder
de Duitsche bezetting van
de oorlog 1940-1945: hij
verbleef eenigen tijd in
het folterkamp van "Buchen-
wald".
gehouwd met uitgetreden non

EMMA

Camiel CAIGNIE - PLATTEAU ~~Irma~~

zie Deel V, p 73

CAMIEL CAIGNIE

Camiel en Emma Platteaux(2e echt.

Rosette en Valère Maillet.

Maurice en Bertha Bossaert.

Alouis CAIGNIE - GODEFROID Leonie

X 0° 1/2	LEONARD CAIGNIE °1850 x BAUWEN M.THERESIA	15 k.
"XI 1°	XII 2°	XIII° 3°
2/3 ALOIS CAIGNIE . °12-1-78 Wijtschate + x28-7-06 GODEFROIDT LEONIE. °30-7-83 Lille (Fr) + w:Lomme. Blanchisserie. Rentier.	1 BERNADETTE, Repasseuse. °14-6-1907 Lomme (Fr) + x23-7-1932 .. ECREPONT ISIDORE o + 1977 w Helemmes ruedes Ecoles 2 HELENE, Repasseuse. °28-11-1913 Lomme + x3-10-1931 Lomme ECREPONT HENRI o w Helemmes. 3 ALBERT, Psychotechnicien-contable. °23-1-1917 Lomme x10-4-1944 VANDELEENE THERESE, Permanente JOCF o w Lille,rue de l'Hopital militaire.	1 Bernard 2 Jean-Maria 3 Daniel 1 Michèle 1 Chantal °45 2 Brigitte °47 2 Chantal. – + pleegkind Roseantje

N.B.alleen franschsprekend.

Alouis C Albert Godefroid Leonie

Bernadette Helene

Vrouw van Albert Caignie: Vandelanne-
Therese (werd krankzinnig - eerst in gesticht
te Belle [Bailleul] - later dieper in Frankryk

Toutes les mamans revivront avec l'héroïne de cette nouvelle les premières joies d'une maternité prochaine

ÉVEIL..

PAR A. CAIGNIÉ

Comme tous les soirs pour la veillée, ils se sont installés tous deux près du feu: elle, devant l'âtre, lui sur le côté. Dans le calme de la nuit qui commence, ils lisent. Aucun bruit, si ce n'est celui du feu qui ronronne doucement.

A un certain moment, elle ferme son livre. Ce n'est pas le sommeil qui vient, ce n'est pas non plus une pause pour méditer un passage qui retient sa pensée...

Un tressaillement imperceptible s'est fait sentir au plus profond d'elle-même ; un mouvement très doux, assoupi, comme celui que ferait un enfant qui sommeille.

— Jean. « Il » bouge.

Malgré l'attention qu'il accorde à sa lecture, Jean a compris aussitôt.

Il sourit... Il voudrait dire quelque chose, exprimer cet indéfinissable qu'il éprouve, et il n'a que ce sourire.

Comme toujours lorsqu'il est pris d'une certaine émotion, il se trouve l'air bête... et pourtant aucun mot n'est capable de révéler son état d'âme. Ses lèvres s'entr'ouvrent, mais rien ne vient...

Les lettres ne forment plus de mots, les mots ne forment plus de phrases, malgré l'effort que fait Béatrice pour retrouver le fil...

abandon. Les yeux dans le vague, là-bas, sur un bateau de la tapisserie, lui aussi rêve.

C'est donc vrai : leur amour dépasse maintenant ce sentiment très doux de leurs cœurs battant à l'unisson, il se révèle plus grand que les élans et les frissons éprouvés ensemble : le voici source de vie.

Avec cette existence qui s'éveille, une responsabilité un peu plus lourde lui arrive. Mais cet amour créateur sait aussi aider puissamment à la porter. Lui, apporte sa force d'homme, et elle, sa faiblesse de femme : ensemble ils sauront bien faire face aux problèmes quotidiens.

Les pleurs de Béatrice lui mouillent le cou. Ce ne sont pas des larmes de chagrin ; l'émotion et la joie concourrent à cet état de douce langueur auquel elle s'abandonne.

Ni l'un ni l'autre ne rompt le silence: ce serait presque un sacrilège. Ils ressentent comme un sentiment d'adoration devant la vie qui s'éveille, leurs vies à tous deux fondues dans cet être nouveau, fruit de leur amour.

Combien de temps demeurent-ils ainsi enlacés ?... A plusieurs reprises, elle relève la tête, leurs regards se croisent, elle sourit dans ses larmes. La pudeur de jeune fille qui demeure encore en elle, la rend rougissante et la fait se blottir bien vite, ainsi qu'une enfant prise

Tout son être est là : « Il » a bougé, « Il » bouge.

Alors, sans bruit, comme pour ne pas déranger l'ange du « petit » qui déjà doit veiller sur lui, elle ferme le livre, le pose sur la chaise voisine et doucement, câlinement, elle vient s'asseoir sur les genoux de son mari. Elle lui entoure le cou de ses bras, blottie dans le creux de son épaule, elle pleure doucement, sans sanglots.

Elle pense à cet être nouveau qui s'éveille en elle ; elle laisse le vague envahir son âme.

Elle savait qu'elle allait être maman, mais jamais encore elle ne l'avait ressentie comme ce soir, par cette première manifestation d'une vie indépendante de la sienne, et pourtant si étroitement dépendante encore.

Cette impression accentue chez elle la réaction si féminine du besoin de protection. Femme, il lui fallait s'appuyer sur un être fort ; maman, c'est à un double titre que cela lui est nécessaire.

Jean a pris sa femme dans son bras droit. Sa main gauche garde la revue. En homme calme et raisonné, il termine les quelques lignes de conclusion de l'article sur la musique, si intéressant. Puis, à son tour, il pose sa lecture.

Ses deux bras se referment, non pas dans une étreinte passionnée, mais dans un doux en faute, dans le creux tiède de l'épaule, à « sa » place, comme dès les premiers temps de leurs fiançailles

Mais l'heure tourne, il faut rompre le charme, et bien sûr, c'est le rôle de Jean. Doucement, il se dégage, doucement, il relève de la main la tête de sa femme, la rassure d'un baiser avant de troubler le silence :

— Allons, c'est l'heure d'aller dormir.

En allant ranger les livres dans la bibliothèque, il reste dans sa rêverie, mais cependant le sujet de l'article qu'il lisait s'y mêle de façon confuse et il sifflotte inconsciemment le « Boléro de Ravel » qui y était évoqué.

Béatrice, elle, en femme et en maman, subit le charme de façon beaucoup plus puissante. Elle en est tellement pénétrée que l'attitude de son mari lui paraît désinvolte et souverainement inopportune.

— Tais-toi, je t'en prie.

C'est vraiment un ton de supplication plus que d'impatience.

Et la nuit apporte son silence et sa paix sur leurs rêves.

Albert CAIGNIÉ.

Oscar CAIGNIE - LEYSENS· Claire

CAIGNIE OSCAR MEDARD.

° Wijtschate, 8-4-1881.

x Sequedin, 31-8-1907. met:

LEYSENS CLAIRE.

° Sequedin, 29-12-83.

Dochter van August x Josephine Lourme.

(bijwie Wed.Caignie, Moeder, in 1920 inwoonde).

Beroep: Blanchiserie te Marais de Lomme (France)

te Loos in de fabriek van Kuhlmann.

Later rentenier, villa te Wijtschate.

KIND:

LEON Maurice.

° Lomme, 21-2-1908. + 4-4-1943.

x Daudremez Jeanne op 14-5-1928.

Kinderen: Jeannine (Oct.1928)

Woonplaats: Marais de Lomme (Noord Frankrijk)

Beroep: Blanchiserie (overgenomen van zijn vader).

Zelfmoord?

OSCAR CAIGNIE &
CLAIRE LEYSENS

CLAIRE LEYSENS

Oscar als soldaat geinterneerd in Holland gedurende de oorlog 1914-1918. Claire, zijn echtgenoote, en zijn zoon Leon.

Het nieuws v.d dood v. Vader Hilaire Caignie kwam op de Rodenberg bij moeder Irma Geizen
Zij woonde toen aan bos achter Lourdesgrot in houten huis door Leonard L. Luc woonde daar + ouders

Zelfmoord
Leon ˣ Caignie, zoon van Oscar,
zijn echtgenoote Daudremez
Jeanne, en dochter Jeanine.

Hector BARTIER - CAIGNIE Blanche

CAIGNIE BLANCHE GABRIELLE.

° Wijtschate, 1-9-1881.
x Wijtschate, 14-11-1903; met:

BARTIER HECTOR THEODORE.

° Meesen, 5-4-1880 + Meesen, 30-10-1931
Zoon van Henri Charles x Marie Decrocq.

KINDEREN:

Namen	Geboren	Gestorven
FLORE Blanche Marie	Meesen, 10-6-1904	Courtisane in Palace Poperinge en stierf te Brussel
CLAIRE	Meesen, 1905	+ vroeg
LEON	Meesen, 1906	+ vroeg
JULIEN	Meesen, 1907	+ vroeg
JEANNE	Meesen, 29-9-1908	woont in Schotland, getrouwd met Georges Mac Intosh (LC bezocht in Moto Sunday

Gehuwd.	Echtgenoot(e).	Beroep.	Woonplaats.	Kinderen
FLORE versch. malen gescheiden x Meesen	Vercruysse Maurits	–		Roger
JEANNE gescheiden x Meesen	Sohier Leopold (onmogelijke man) later hertrouwd met Georges Mac Intosh in Schotland, Bridge of Allan			geen

BLANCHE CAIGNIE

Blanche Caignie

Blanch Gehuwd met Hektor Basteer (dronkaard)

Het eerste huis dat in 1919 te Mesen werd opgericht na de eerste wereld-oorlog ; het was een barak, ingericht als café, opengehouden door tante Blanche Caignie, getrouwd met Hector Bartier

FLORE BARTIER

Flore Bartier en haar echtgenoot Maurice Vercruysse.

Hun zoon Roger Vercruysse, eerste der vierde generatie in leven.

Gestorven in operatie na bier gekregen te hebben v zyn dronken moeder. – toen postmeester was te Reningelst
Zyn moeder Andreä* woont in Ieperstraat* te Poperinge
haar oudst wonen in het aanpalende bakkerij
schreef zoon Jan + dochter Caroline, onderwyzeres, nog niet benoemd – nu zynlyke ingz 39

BARTIER

Jeanne Bartier[x] d.v. Hector & Blanche C.

Wa Schotland – hertrouwd met Georges Mac Intosh
woont te Bridge of Allan (Stirlingshire) LG hen een maal bez... met Zondag schoeter

LG

Alfred CAIGNIE - SPINNEWIJN Julia

CAIGNIE ALFRED ALPHONSE.

° Wijtschate, 2-5-1882.

x Meesen, 12-6-1911, met:

SPINNEWIJN JULIA MARIE.

° Meesen, 9-8-1887

Dochter van Francois Anastase x Therese Barbe Louwage.

--Beroep: Landbouwer(op de hofstede : het ouderlijk huis;)

--Woonplaats: Wijtschate. [illegible]

KINDEREN:

Namen	Geboren	Gestorven
RICHARD Francois	Wijtschate, 26-8-1911	
OSCAR Medard	Wijtschate, 6-9-1912	
JULES Julien	Wijtschate, 7-9-1913	x Germaine Dezeure.
IRMA Madeleine	Pont Nieppe, 23-11-1914 (Nieuwkerke)	
AGNES Margariete	Sonzay , 5-3-1919	
YVONNE Blanche	Wijtschate, 4-11-1920	
ANDRE Roger	Wijtschate, 31-3-1922	
FERDINAND Daniel	Wijtschate, 1-7-1930	

Gehuwd.	Echtgenoot(e).	Beroep.	Woonplaats.	Kinderen
RICHARD	Anna Dumon	Landbouwer	Wijtschate	Marcel, Raphaël
OSCAR	Marie Louise Frütsaert.	Bakker	Lokre	geen ?
JULES	Germaine Dezeure † Wijtschate	Landbouwer (laats niet weten aan LC	Roon gestorven nogmaals geen nieuws	Michel, Ferdina Andrea, 1+Roger.
IRMA - Weduwe	Valere Frütsaert	Landbouwer	Dranouter	Christiane - [illegible]
AGNES Weduwe	Marcel Goudezeune	Landbouwer	Dranouter	Yvonne, Roger, Irène, Monique,
IVONNE (weduwe	Roger Deknudt	Handelaar	[illegible]	Annie
André	Martha [illegible]	Landbouwer	Wijtschate	[illegible]
Ferdinand	Monique [illegible]	Landbouwer	Wijtschate	[illegible]

42

HOFSTEDE "HET DALLETJE"

Hofstede "Het Dalletje

Irma d.v.Alfred.

Later gehuwd met Fruitsaert.
die stierf na afsnyding v. hersenpan

Marcel Goudezeune x Caigne Agnes (weduwe sedert
Zeven kinderen waaronder een tweeling

Huwelijksfoto
24 mei 1939

Hilaire CAIGNIE - DEZEURE Irma

(Zie afzonderlijk deel van het familieboek:onze tak en nakomelingen)

CAIGNIE HILAIRE SYLVERE.(Vader van de eerste opsteller van dit Familieboek)

° Wijtschate, 26-1-1886 + gesneuveld te Rhees (Herstal) 15-8-1914

x Wulvergem. 10-2-1911 met:

DEZEURE IRMA ROSALIE.

° Wulvergem, 14-3-1887
Dochter van Desiré Henri x Ramon Sophie.

Beroep: Lanbouwwerker;Tabakaannemer;Fabriek van Külmann te Loos.
Woonplaats: Wulvergem;Sequedin;verscheidene malen op de vlucht gedurende den oorlog 14-18 o.a naar Louvier. Na den oorlog: Wulvergem, Ieper Eegem.

KINDEREN:

Namen	Geboren	Gestorven.
LEON Jules Cornelius	Wulvergem, 14-12-1911	
LUCIEN Leon Cornelius	Wulvergem, 31- 1-1913	
GEORGETTE (gedoopt te Dranouter)	Wulvergem, 17- 3-1915	+ Dranouter 1916 door gasaanval v. Steenstraete

Gehuwd	Echtgenoote	Beroep.	Woonplaats.	Kinder
LEON x Veurne 15-10-1938	Vansteene Magdaleine. ° Adinkerke 31-8-1912	Postbediende. Postmeester.	Schaarbeek Weerde (Eegem) Zingem	Lidwina Johan Frans-Gh... Bea bij antw IB.
LUCIEN	Priester 1938 (eerste opsteller van het Familieboek)		Eegem. - dan Poperinge St Jan Kruisstraat nr 2C NB Maagafsnijding zonder maagzweer	

GEORGETTE °Januari 1915 + 1916 door Yperiet gas (Duitse bommen op Steenstraete) gas
Ieperiet gas

8 Leopold SPINNEWIJN - CAIGNIE Marie Louise

CAIGNIE MARIE LOUISE.

° Wijtschate, 8-1-1887. +

x Wijtschate, 22-5-1909. met:

SPINNEWIJN LEOPOLD HECTOR.

° Meesen, 11-5-1885.

Zoon van Francois Anastase x Theresia Barbe Louwage.

Beroep: Landbouwer.

Woonplaats: Wijtschate (Kruistraat).

KINDEREN:

Namen	Geboren	Gestorven
JEANNE Marie	Wijtschate, 14-11-1909	
HUBERT Francois	Wijtschate, 24-12-1910	
ALBERT Robert	Wijtschate, 21-7-1918	
ROBERT Luois	Baziège (Fr)28-8-1918	
ALICE Julia	Wijtschate, 20-1- 1921	+ Wijtschate,2-1-1922.
ROGER André	Wijtschate, 21-6- 1925	
ANDRE René	Wijtschate, 15-1- 1930	

Gehuwd.	Echtgenoot(e).	Beroep.	Woonpl.	Kinderen
JEANNE x Wijtschate	Camiel Gouwie	Landwerkman	Wijtschate	Suzanne, Roland, Gilbert, Gilberte +
ALBERT	Cardinaal Jeanne	Garagist	(Wijtschate) Waasten	Geen.

Pol Spinnewyn en Marie Caignie

Cagnee Marie & Leopold Spinnewijn met
hun drie oudste kinderen.....

Spinnewyn
Jeanne ✓en Camiel † Gouwie, echtg.

Jules Gouwie † Jeanne Spinnewyn (wed)

Albert, en Jeanne Cardinaal, echt
Spinnewyn - mank. > garagist

Hubert, hun oudste zoon.

HUBERT, hun oudste zoon.

Robert Spinnewijn.

[illegible]

Roger Spinnewijn.

Kinders van ....

Robert Spinewyn x Deklerck

9 Abel CAIGNIÉ - MULLER Marie.

Abel Caignie ×

hun 2 kinderen, namen?

René CAIGNIE - BRION Irma

RENÉ CAIGNIE met
1ste vrouw IRMA BRION
zie Boek V p. 9

René als soldaat 1914-1918, met het uniform van vóór en binst den oorlog. 14-18

René & Irma
met Maria en Jeanne.

Irma terwijl haar echtgenoot aan het oorlogsfront was .

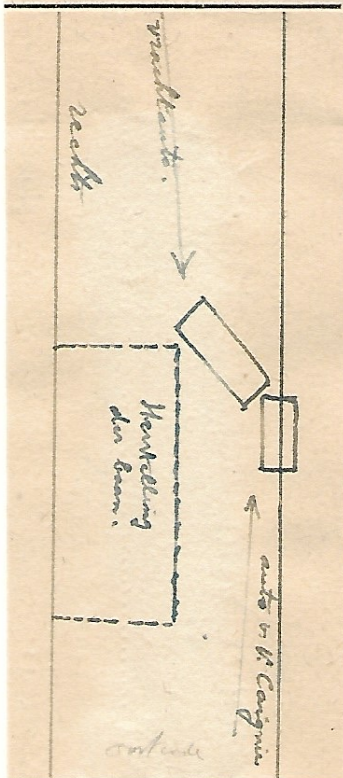
Kath. Vl. Dagblad: Het volk. 9-7-1947

TRAGISCH BILAN

Drie doden en drie zwaargekwetsten bij autobotsing nabij Armentières

's Avonds omstreeks 20.15 uur, reed de personenwagen, bestuurd door de 54-jarige Victor Caignié, wonende Kuhlmannlaan te Loos, in gezelschap van vijf familieleden in de richting van Rijsel.

Te Wez-Macquart, ter hoogte van het café St-Jacques, worden herstellingswerken aan de baan uitgevoerd. Een gedeelte van de weg werd afgedamd, terwijl het ander gedeelte slechts in enkele richting bruikbaar is.

Toen voornoemde personenwagen zich reeds op dit gedeelte bevond kwam uit de andere richting de vrachtauto aangereden, bestuurd door Raphael Marle, wonende Massenetstraat te Armentières, in dienst der firma Motte-Cordonnier.

Van zodra laatstgenoemde de personenwagen bemerkte week hij naar links uit om een botsing te vermijden ; doch Victor Caignié week uit naar rechts zodat beide voertuigen met geweld tegen elkaar aanbeukten.

De zes inzittenden van de personenwagen werden bij hoogdringendheid naar een kliniek overgebracht. Nog vóór hulp kon geboden worden overleden Victor Caignié en zijn 56-jarige broeder René, eveneens wonende te Loos, aan de opgelopen verwondingen.

Enkele uren later gaf ook de 6-jarige Jules Manpays, kleinzoon van René Caignié, de geest.

De overige inzittenden werden zwaar gekwetst. Mevr. Caigné liep een schedelbreuk op en verkeert in stervensgevaar. Mevr. Victor Caigné werd een dij gebroken op verscheidene plaatsen en haar kleindochter Danielle Caigné + liep kneuzingen op over gans het lichaam. +

De bestuurder van de vrachtwagen werd ter beschikking gesteld van de procureur der Republiek.

Madame René CAIGNIÉ-WELMANE, *son épouse*;
Madame Maria CAIGNIÉ et son fils;
Monsieur et Madame Omer BOTTE-CAIGNIÉ;
Mesdemoiselles Josiane et Arlette BOTTE;
Monsieur et Madame MONPAYS;
Messieurs Francis et Jean MONPAYS, *ses enfants et petits enfants*;
Monsieur et Madame Jules CAIGNIÉ-GÉNARD et leurs enfants;
Monsieur et Madame Camille CAIGNIÉ-PLATEAU et leurs enfants;
Monsieur et Madame Aloïs CAIGNIÉ-GODEFROID et leurs enfants;
Monsieur et Madame Oscar CAIGNIÉ-LEYSSENS;
Madame Veuve Hector BARTIER-CAIGNIÉ et ses enfants;
Monsieur et Madame Alfred CAIGNIÉ-SPINNEWYN et leurs enfants;
Madame Veuve Hilaire CAIGNIÉ et ses enfants;
Monsieur et Madame Léopold SPINNNEWYN-CAIGNIÉ et leurs enfants;
Monsieur et Madame Abel CAIGNIÉ-MULLER et leurs enfants;
Madame Veuve Victor CAIGNIÉ-DUMOULIN et ses enfants;
Monsieur et Madame Gordon WILLIAMS-CAIGNIÉ et leur fille;
ses frères, sœurs, beaux-frères, belles-sœurs, neveux et nièces;
La Famille BRION, *ses oncles, tantes, cousins et cousines*;
Et toute la Famille;
La Direction et le Personnel des Établissements Kuhlmann de Loos,

ont la douleur de vous faire part de la perte irréparable qu'ils viennent d'éprouver en la personne de

Monsieur René CAIGNIÉ

Électricien aux Établissements Kuhlmann

Veuf en 1res noces de Dame Irma BRION

décédé accidentellement à Armentières le 6 Juillet 1947, dans sa cinquante-sixième année.

Ils vous prient d'assister aux **CONVOI, SERVICE & FUNÉRAILLES**, qui auront lieu le **JEUDI 10 JUILLET 1947**, à **10** heures, en l'Eglise Notre-Dame de Grâce à Loos, sa paroisse, d'où son corps sera conduit au cimetière dudit lieu pour être inhumé dans le caveau de famille.

L'Assemblée à la Maison Mortuaire, 4, Avenue Kuhlmann à **9 h. 30.**

Les Matines et Laudes seront chantées la veille à 17 heures 30.

Miséricordieux Jésus, donnez-lui le repos éternel !

Loos, le 7 Juillet 1947. Tram **H** arrêt : rue d'Ennequin.

C. QUENELLE Clerc Paroissial. Imp. R. BUNNENS 28, rue de la Gare - Loos

Victor CAIGNIÉ - DUMOULIN Julia.

Victor & Julia, en hun zoontje André.

Madame CAIGNIÉ-DUMOULIN *son épouse;*
Monsieur et Madame André CAIGNIÉ-DAUCHY, *ses enfants;*
Mademoiselle Danièle et Monsieur Claude CAIGNIÉ, *ses petits enfants;*
Monsieur et Madame Jules CAIGNIÉ-GÉNARD et leurs enfants;
Monsieur et Madame Camille CAIGNIÉ-PLATEAU et leurs enfants;
Monsieur et Madame Aloïs CAIGNIÉ-GODEFROID et leurs enfants;
Monsieur et Madame Oscar CAIGNIÉ-LEYSSENS;
Madame Veuve Hector BARTIER-CAIGNIÉ et ses enfants;
Monsieur et Madame Alfred CAIGNIÉ-SPINNEWYN et leurs enfants;
Madame Veuve Hilaire CAIGNIÉ et ses enfants;
Monsieur et Madame Léopold SPINNNEWYN-CAIGNIÉ et leurs enfants;
Monsieur et Madame Abel CAIGNIÉ-MULLER et leurs enfants;
Madame Veuve René CAIGNIÉ-WELMANE et ses enfants;
Monsieur et Madame Gordon WILLIAMS-CAIGNIÉ et leur fille;
ses frères, sœurs, beaux-frères, belles-sœurs, neveux et nièces;

Et toute la Famille;
La Direction et le Personnel des Établissements Kuhlmann de Loos,

ont la douleur de vous faire part de la perte irréparable qu'ils viennent d'éprouver en la person ne de

Monsieur Victor CAIGNIÉ

Contremaître aux Établissements Kuhlmann

décédé accidentellement à Armentières le 6 Juillet 1947, dans sa cinquante-quatrième année.

Ils vous prient d'assister aux **CONVOI, SERVICE & FUNÉRAILLES**, qui auront lieu le **JEUDI 10 JUILLET 1947**, à **10** heures, en l'Eglise Notre-Dame de Grâce à Loos, sa paroisse, d'où son corps sera conduit au cimetière dudit lieu pour être inhumé dans le caveau de famille.

L'Assemblée à la Maison Mortuaire, 4, Avenue Kuhlmann à **9 h. 30.**

Les Matines et Laudes seront chantées la veille à 17 heures 30.

Miséricordieux Jésus, donnez-lui le repos éternel!

Loos, le 7 Juillet 1947. Tram **H** arrêt: rue d'Ennequin.

C. QUENELLE Clerc Paroissial. Imp. R. BUNNENS 28, rue de la Gare - Loos

66

Gordon WILLIAMS - CAIGNIE Martha

Engelsman
(lastige man)

CAIGNIE MARTHA ROMANIE.

° Wijtschate , 12-10-1896. +

x Wijtschate, 10-2-1923, met:

Kaart v. England.

WILLIAMS GORDON.

° Newmarket (Oost-Engeland) 11-7-1891.

Zoon van Edward x Catherina Frundley.

Beroep: Werkman aan de Engelsche Kerkhoven van de streek.

Woonplaats: Wijtschate; Oorlog 1940: Geinterneerd in Duitschland.

KINDEREN:

ROLAND Leon.

° Wijtschate, 24-4-24. + 18-8-1925.

RAYMONDE Reněé, Maria.

° Wijtschate, 18-7-1924. ?

x Georges 7

MARTHA en GORDON WILLIAMS
(in potlood op de sizjzyde)
Stempel 21 SEP 1924

69

Martha, laatste der 15 kinderen van Leonard Caignie&BauwenTheresia
Te LeHavre × Gordon Williams (Engelsman) Te Meesen

lastig karakter

Gordon William met zijn echtgenoote Martha Caignie en hun dochter Raymonde op den dag van haar Plechtige Communie. Jeanine Caignie die bij Martha opgevoed werd, en nog andere familieleden, ook Peter Leonard in zijn ouden dag te samen voor het huis dat voor Leonard gebouwdwerd te Meesen na de oorlog 1914-1918. →

71

Hun dochter, Raymonde William.
Nu (1987) Weduwe van Georges Waker
18 j.

Roger en Roy. (in de Marine) Zoons v Gordon William x
Martha Caignie

Caigne (Martha met dochter Jeanine x Walter
† 195

Salut, ô Croix, mon unique espérance.

† **Priez pour le repos de l'âme**

de Monsieur

LEONARD CAIGNIE

veuf de Dame

Marie-Thérèse BAUWENS,

né à Rumbeke le 24 Janvier 1850, et pieusement décédé à Wytschaete le 6 Avril 1939, muni des secours de notre Mère la Sainte Eglise.

Le regretté défunt était simple et droit, loyal et bon bienveillant et affable ; Chrétien sincère et dans l'âme, il avait la franchise et la fierté de ses convictions ; sa foi profonde, son inébranlable confiance dans la Providence maintinrent son courage au dessus des épreuves. Il était un homme fidèle dans l'accomplissement de son devoir. Sa tâche était parfois très ingrate ; il l'entendait exercer avec un tact délicat, de sorte que l'estime dont il jouit est général.

Epoux fidèle et Père dévoué il recut avec respect et reconnaissance l'honneur de la paternité; en porta la charge dans la joie du cœur et le souci de la responsabilité : veilla avec sagesse au bonheur spirituel et temporel de ses enfants.

Il entrevit la fin de sa vie mortelle, avec un abandon complet à la volonté du Seigneur, et avec ce calme surnaturel, qui sont pour ceux qui vont à Dieu la plus précieuse des grâces, et pour ceux qui restent, la plus douce des consolations.

Adieu, *mes bien chers enfants et petits-enfants*, je vous quitte pour retourner à Dieu et rejoindre mon épouse bien-aimée, votre Mère chérie. Au ciel nous continuerons à vous aimer. Ne m'oubliez pas dans vos prières. Et vous, *mon petit fils*, prêtre du Seigneur, souvenez vous souvent de moi en célébrant le Saint Sacrifice de la Messe.

Actes de Foi, d'Espérance et de Charité.

Caignie-Bossaert Messines

5e Jaar. — Nr 2 15 Februari 1924.

MAANDBLAD
VAN DEN
Bond der Talrijke Gezinnen
IN BELGIË
(Vereeniging zonder winstgevend doel)

De Schoonste Gezinnen van België

Gezin CAIGNIE-BAUWEN, te Meesen (West-Vlaanderen)
Leonard
waarvan de ouders dit jaar hun gouden bruiloft moeten vieren
kinderen (waarvan 3 jong gestorven), thans allen gehuwd 36 kleinkinderen 1 achterkleinzoon
1 zoon gedood in den oorlog (3 kinder), — 1 zoon gewond.

etor.

75

(119) 119 (118)

extra insert

XI

C A I G N I E - D E Z E U R E

°1878 +1914

XI 0°	0° XII 1°	0° XIII 2°
2/7 H I L A I R E CAIGNIE °1886 Wijtschate x1911 D E Z E U R E I R M A w Wulvergem enz.	1 LEON °1911 Wulverg.+2004 x1938 Veurne VANSTEENE MAGDA °1912 Adinkerke w Zingem. 2 LUCIAAN, Priester . °1913 Wulvergem -Priesterwijsing 1938 3 GEORGETTE °1915 Wulverg.+1916	1 Lidwina °39 2 Joan °41 3 Frans °45 4 BEATRIJS °49

Vader van echtg.van HILAIRE; (xXI) X 1°	xXI 0°	(xXI) XII 1°
DEZEURE HENRI °25/7/1950 Wulvergem x3/5/1878 RAMON SOPHIE °8/8/1850 w:Wulvergem	1 MARIE DEZEURE °79 Wulvergem x99 Wulvergem DEWITTE CAMIEL °78 Dranouter +1934 w..Wulvergem	1 Germaine °01 x Leroy 2 Suzanne °08 xCasier 3 Maria °10 x Verdru 5 Marcel °14 xCapitaine
	2 JEROME DEZEURE °80 Wulvergem x09 WestNieuwkerke GRUSON JULIA °87 WestNieuwk. w WestNieuwk.	1 Georges °11 2 Jeanne °13 x Decadt 4 Maria °27
	4 ARTHUR DEZEURE °84 Wulvergem x10 Wulvergem BUSEYNE (JULIE) MARIE °87 Brielen w WestNieuwkerke	1 Irene °12 xBondue A. 2 Yvonne °13 xBondue G. 4 Alice °24 x
	5 IRMA DEZEURE (zie boven) °87 Wulvergem x11 Wulvergem C A I G N I E HILAIRE °86 Wijtschate x Wulvergem,..	1 LEON °11 2 Lucien °13 3 Georgette °15
	8 ELIE DEZEURE °94 Wulvergem +18 Winkel St Elooi gesneuveld.	

XI

J E U G D

van

Hilaire Caignie

Maurice Fatra

1906

75

Afschrift: EEREDIPLOMA VAN HILAIRE CAIGNIE VOOR HET HANTEEREN VAN GEWEER EN BAJONNET.

A R M E E   B E L G E .

11e R E G I M E N T   D E   L I G N E .

Sur la proposition du premier Professeur d'armes du susdit Régiment, la commission directrice, après avoir fait subir au CAPORAL C A I G N I E HILAIRE l'examen prescrit par le reglement sur la matière, le déclare très apte à recevoir le présent

B R E V E T   D E   P R E V O T   D E   S A B R E

délivré à Hasselt le 19 Février 1909

L'Officier Directeur de la Salle d'Armes

(signé: NOTERMAN)

Les Présidents et Membres de la Commission

(signé: F.LEKEN
E.MIGEON
HENRARD)

Le Premier Professeur d'Armes du Corps

(signé:ROMBLED)

Le Colonel Commandant le Régiment

(signé: E. DE SCHEPPER)

Dit diploma is bewaard bij de kinders van Hilaire CAIGNIE.* (Onder Ka
Het brevet van het Sabelvechten is omlijst door een lithographische teekening voorstellende wapenen uit de vorige eeuwen.

* Niet gevonden in de nagelaten stukken.

Afschrift: EEREDIPLOMA VAN HILAIRE CAIGNIE VOOR HET HANTEEREN VAN HET GEWEER .

11e R E G I M E N T D E L I G N E .

Période de Tir 1909 .

Le Colonel Commandant le Régiment délivre

AU CAPORAL C A I G N I E ,HILAIRE , SYLVERE ,

le 1er Prix de Tir de Compagnie.

Camp de Beverloo,le 15 Mai 1909

Le Colonel Commandant

(signé : DE SCHEPPER .)

Le Commandant de la 1e Compagnie
du 2e Bataillon
(signé : LECLERC .)

Dit diploma is bewaard ,onder kader bij de kinders van Caignie H.*
Het brevet van het geweerschieten is versierd door twwe litographische teekeningen
van boven voorstellend de wapenschilden en vlaggen van België en Belgisch Congo
links:een groep schutters met vaandeldrager.

* Niet gevonden in de nagelaten stukken.

By het diploma voor geweerschieten
van Hilaire Caignie
1906.

Afschrift der laatste briefkaart en kaart van CAIGNIE Hilaire. 8

Briefkaart. Afgestempeld, Herstal, 5-8-14

Beste Vrouw,

Ik ben wel aangekomen te Luik, maar het was 11 u 's avonds Vandaar zijn wij naar de kazerne getrokken, waar wij een schoon zacht bed hadden van stroo, in het drooge als het niet regende.

Wij waren wel met 4 tot 5000. 's Morgens ben ik vertrokken naar Herstal om mijne Compagnie te vervoegen, waar ik na lang zoeken te 12 u 's middags ze gevonden heb. Om 5 u zijn wij terug gekomen waar we gelogeerd waren in de scholen en pachthoeven, op eenige bundels stroo. Voor den oorlog moeten wij niet vreezen, daar de Duitschers al in Frankrijk zijn aan het vechten en niet langs Luik passeeren.

Vele kussen aan u en aan Leon, Lucien en Germaine. Ik denk altijd aan u allen. Irma draagt veel zorg voor mijne lieve kinderen. Complimenten aan geheel de familie.

Tot weerziens

Kaart. Afgestempeld, Luik 5-8-14

Irma,

Ik schrijf U eenige regelen om U te laten weten dat gij niet moogt gelooven wat de gazetten zeggen. Geheel dezen morgen buldert het kanon. De Franschen zijn binnen gekomen om ons te helpen.

Veel kussen aan U , Leon , Lucien . Indien ik moest omkomen draag veel zorg voor onze brave kinders, kus ze in mijne plaats.

Tot wederziens.

U getrouweling

Hilaire.

Wij vertrekken . Morgen zal ik U schrijven.

Deze briefkaart en kaart zijn bewaard bij de kinders Caignie Hilaire

√ VOLGENDE PAGINA.

Beste vrouw

Ik ben wel aangekomen te Luik, maar het was 11 uren savens. van daar zijn wij naar de de kazerren getrokken, waar wij een schoon zacht bed hadden van stroo; in het droog als het niet regent. wij waren wel met 4 tot 5.000. 's morgens ben ik vertrokken naar Herstal om mijne compagnie te vervoegen, waar ik, naar lang zoeken, te 12 h mijn dag gevonden hebben. om 5 uren zijn wij terug gekomen, waar gelogeert waren in de scholen en pachthoven, op eenige bundels stroo(?). Voor den oorlog moeten wij niet vreezen, daar de Duitschers al in Frankrijk zijn aan het vegten, en niet [illegible] [illegible] passeeren. Vele kussen aan u en aan [illegible] [illegible] [illegible]. Ik dacht altijd aan u alleen; [illegible] draagt veel zorg voor mijne [illegible] [illegible]. Complimenten aan geheel de familie. Tot wederziens.

Lieve [illegible] Irma, Ik schrijf u eenige regelen om u te laten weten dat gij niet ongerust moet zijn. [illegible] gezegd, gelijk het zoo geheel deze morgen komen om ons te helpen. [illegible] zijn binnen de [illegible] [illegible] [illegible]. Veel kussen aan [illegible] en draag wel zorg voor onze lieve kinderen. U getrouwe echtgenoot, tot wederziens.

CARTE-LETTRE — KAARTBRIEF

BELGIQUE 10 BELGIE

NE PAS LIVRER LE DIMANCHE | NIET BESTELLEN OP ZONDAG

A ouvrir le long du pointillé. — Openen langs de puntenlijn.

* Cette inscription peut être biffée. — Dit opschrift mag doorgehaald worden.

Nom et adresse de l'expéditeur (Indication facultative) || Naam en adres van den afzender (Niet verplichtend)

M

NIEUWKERKE 7-8 2 VIII NEUVE-EGLISE

CARTE POSTALE || POSTKAART

BELGIQUE 5c BELGIE

NE PAS LIVRER LE DIMANCHE | NIET BESTELLEN OP ZONDAG

LIEGE 18-19 5 VIII 1914 LUIK

Wulverghem

par Ypres

Nom et adresse de l'expéditeur (Indication facultative) || Naam en adres van den afzender (Niet verplichtend)

M

NIEUWKERKE 7-8 7 VIII 1914 NEUVE-EGLISE

* Cette inscription peut être biffée. — Dit opschrift mag doorgehaald worden

Sequedin, den 20 ^{n} Augustus 1914
Beminde Zuster,
ik kom u eenige reegelen
te antwoorden op uwen brief dien wij ontvangen
hebben zondag nuchten, en dien wij ook met
droefheid geleezen hebben. maar Irma het is
te hoopen dat het nog allemale zal wel keeren
neemt. coeragie en patientie. schrijft Hilaire
niet het is hem misschien onmogelijk of te wel
den tijd mist hem. je moet wel weeten, in
zulke momenten, dat ze niet en doen dat ze
willen en dat de minuten dat zij aan hun
hebben geteld zijn. en het gebeurt dan waar
zij zijn dat ze nieten en kunnen verzennen
gelijk of dat het nu gaat. de brieven zijn indelijk
lang op weg. nog eens neemt coeragie en pijst
op uwe kinders. je zoud u ziek maken en
wat zoud er van komen. ik weet wel dat het
hard en wreed is alzoo in de onzekerheid leeven.
maar het is te hoopen dat gijder weldra zult
vereenigt zijn. Nu Irma op uwe geit je moet er niet
op pijzen. zij is in goeie handen en Mathilde
doet de complimenten dat gij moogt gerust
op uwe twee ooren slapen. en wat uw huis aan-
gaat. Camille heeft eenen sleutel gevonden
die op uwe deure past, gelijk gij den uwen
vergeeten te geeven heeft. zoo ik heeft seffens
boven den venster gaan open doen om te verluchten.
want van zoo lang op geslooten te zijne het rook
aardig. en ik heb al gaan verwaschen die vuil
was en uw huis effen gedaan met dat gij den
tijd niet gehad hen heeft voor deure gaan. en ik
heb uw vuil lijnwaad mee genoomen naar mijn
huis om te wasschen want het zou kunnen
spotten en als het drooge is ik zal het in uwe
mande doen boven in uw huis. nu ik heb gedaan
om een wel zijnde. Irma als het schoon weeder
is ik doen alle dagen boven den venster open alzoo het verlicht wel. en nog
een twat. ik heb uwe reveille mee gedaan. het is beeter dat zij is in een huis
waar er vuur gemaakt is, en ook dat zij gaat. nu als het kan zijn vraagen
wij antwoord weder alzoo gaauw gij nieuws weeten krijgt van uwen man.
en de complementen aan uwe vader en moeder en Camiel en Marie.
En hier tot nu alles gaat nog goed. juste een dinge dan er veel zonder
werk rond loopen. tot nu Camiel en heeft nog niet moeten staan.
In afwachting van goe antwoorde
Uwe broeder en Zuster
Camiel Octavie

Brief van Camiel Cyriel Caignie broer van Hilaire, en Octavie Scherpereel
aan.
schoonzuster Irma Dezeure

De brief dateert van vijf dagen nadat Hilaire sneuvelde
en waarschijnlijk is Irma hiervan nog niet ingelicht

dit is Camiel Cyriel Dewitte en
Marie Louise Dezeure (zuster van Irma)
waarschijnlijk wonende samen met
vader Désiré Henri Dezeure en

Madame Hilaire Caignie
14. Rue aux Huiliers
Louviers
Eure

Envoyé de C. Caignie
24 Quai Clément
Alfortville
Seine

Sequedin, den 20^n^ Augustus 1914

Beminde Zuster,

Ik kom u eenige reegelen te antwoorden op uwen brief dien wij ontvangen hebben zondag nuchten, en dien wij ook met droefheid geleezen hebben, maar kma het is te hoopen dat het nog allemale zal wel keeren neemt coeragie en patientie schrijft Hilaire niet het is hem mischien onmogelijk of te wel den tijd mist hem, je moet wel weeten, in zulke momenten, dat je niet en doen dat je willen en dat de minuten dat zij daar hun hebben geteld zijn, en het gebeurt doen waar zij zijn dat je nieten en kunnen verzennen gelijk of dat het nu gaat de brieven zijn indelijk

lang op weg, nog eens neemt coeragie en pijst op uwe kinders ge zoud u ziek maken en wat zoude er van komen, ik weet wel dat het hard en wreed is alzoo in de onzekerheid leven maar het is te hoopen dat gijder weldra zult vereenigt zijn.

Nu Irma op uwe geit ge moet er niet op pijzen zij is in goeie handen en Mathilde doet de complementen dat gij moogt gerust op uwe twee ooren slapen, en wat uw huis aangaat Camille heeft eenen sleutel gevonden die op uwe deure past, gelijk gij den uwen vergeeten te geeven heeft zoo ik heeft seffens boven den venster gaan open doen om te verluchten want van zoo lang opgeslooten te zijne het rook aardig, en ik heb al gaan verwasken die vuil was in uw huis effen gedaan met dat gij den tijd niet gehad hen heeft voor deure gaan, en ik heb uw vuil lijnwaad mee genoomen naar mijn huis om te wasschen want het zou kunnen spotten en als het droog is ik zal het in uwe mande doen boven in uw huis, nu ik heb gedaan om een wel zijnde, Irma als het schoon weeder

is ik doen alle dagen boven den venster open alzoo het verlicht wel en nog een tuut ik heb uwe reveille mee gedaan het is beter dat zij is in een huis waar er vuur gemaakt is en ook dat zij gaat, nu als het kan zijn vraagen wij antwoorde weeder alzoo gauw gij nieuws weten krijgt van uwen man en de complementen aan uwe vader en moeder en Camiel en Marie

En hier tot nu alles gaat nog goed juste een dinge dan er veel zonder werk [illegible] rond loopen, tot nu Camiel en heeft nog niet moeten staan.

In afwachtingen van goe antwoorde

Uwe broeder en Zuster

Camiel Octavie

Violette

Modestie

L'Espérance adoucit tout.
Et l'Amour rend tout facile.

Lamennais.

Fantaisie-Suede, Paris

Hilaire
Souvenir
Irma

RECTO

Op het graf onzer gesneuvelde
(Helden)
Van huize uit edel en van aard
Vond hy een eind zyn leven waard
Van edelen huize groot
Veel grooter in zyn daad
De man liet huis en haard staan
Om met zyn koning mede te gaan
Hy werkt vlytig achteraan heeft
waar hy kon zyn plicht gedaan
Kindertjes en vrouwtje als geen
beminde Hy al zoo teeder
De Oorlogshoren klonk ons
scheen! Hier zien we ons weder
Hy was oprecht en streed voor recht
Hem loon het recht voor
Gods Gerecht

Souvenir pour Germaine Deutte
Irma Desiree 5 Augustus 1914

CARTE POSTALE

Correspondance

Adresse

Tous les pays étrangers acceptant pas la correspondance au recto, renseigner à la Poste.

VERSO

Op het graf onzer gesneuvelde
(Helden)

Van huize uit edel en van aard
Vond hij een eind zijn leven waard
Van edelen huize groot
Veel grooter in zijn dood
De man liet huis en have staan
Om met zijn koning mee te gaan
Hij werkte vlijtig achteraan /
heeft naar hij kon zijn plicht gedaan
Kindertjes en vrouwtje / als geen
k'minde u al zoo teerder
De oorlogshoren kwam ons scheen
Hooger zien we ons weder
Hij was oprecht en streed voor recht
Hem loon het recht voor
Gods Gerecht

get. Germaine Dewitte
Souvenir pour Irma Dezeure
5 augustus 1914

TRANSCRIPTIE

Germaine Dewitte is de oudste dochter van
Marie Dezeure en Camiel Dewitte

Marie Dezeure is de oudste zus van Irma Dezeure,
weduwe van Hilaire Caignie.

Brief van Octavie Scherpereel en Camiel Cyriel Caignie, broer van Hilaire, aan
schoonzuster Irma Dezeure

Alfortville, den 6 september 1918

Zeer beminde Zuster,
Eindelijk ben ik toe gekomen bij Camille [CAIGNIE]. en ik antwoorden u seffens op uwen brief dat gij geschreeven heeft. wij hebben drie jaar en half armoede en verdriet gehad en veele benauwheid geleeden. uw huis er hebben seffens soldaten drin geweest maar ik had al het schoonste uithaalt. het was maar de groote meubels die er nog in zaten. zij hebben niet veel vermort. en hadden wij mogen het geluk hebben van te Sequedin te blijven gij had weldra alles weergevonden gelijk gij het verlaten heeft. maar uw huis niet. wij hebben drie dagen lang gebombardeerd geweest. op onzen hoek de duitsche hadden eenen ballon captif komen placeeren en de engelsche hebben geschoten drachter. maar het is wij die het gekreegen hebben. de herberg van Marguerite aanhoudende aan uw huis is plat gesleegen binst ik in mijn huis was. ge kunt wel pijzen hoe ik daar was. zij hebben de bommen komen smijten en deur de benauwheid een paar maanden achter naar heb ik eene dikte gekreegen aan mijn been. ik heb een jaar en half geleeden gelijk een peerd en niet weeten wat het was. den docteur en koste niets dran doen. dat maakt dat ik heb moeten naar het hospitaal gaan naar Ryssel om opereert te zijne. ik was daar van veertien dagen als ik hoorde zeggen dat Sequedin ging evacueert zijn. mijne kinders waren geplaatst met vreemde menschen en ik wisten niet als ze gingen naar Ryssel komen of t'niet. ge weet wel er is altijd meer gezijd of dat het is. Enfin geloof zij God zij hebben gekomen en ik heb mogen uit het hospitaal komen om hun te vervoegen om te gaare weg te komen naar de Belqique. ge kunt wel pijzen als ik verdriet had heeft. ik heb Sequedin nog mijn huis niet weer gezien. ook alles moeten achterlaten. die vrouw waar mijne kinders waren heeft een beetje het meeste vergaart dat ik hadde. hadde het ik moeten zijn ik hadde alsan het beste gepakt wat ik hadde. en van uwe kleederen aangaande zij waren allemaal in uwe kleerkas. ik heb gevraagd om alles te mogen verhuizen op een moment dat er geen soldaten in uw huis en waren aan de moeder van Claire. zij heeft een groot huis en dat maakt dat ik het schoonste daar geplaatst hebben en het ander te Me Desmet. Irma, ik heb gedaan voor u gelijk het voor mij geweest waare, maar ongelukkiglijk wij hebben niets meer nog het eene nog het andere en het is mijne foute niet. hadde ik moeten te Sequedin zijn als dat gebeurde ik ging trachten allesins uwe schoone kleederen mee te nemen. maar neem het mij niet kwalijk, ik lag te lijden in het hospitaal. het is en twat wat ik nooit zal vergeeten. wij hebben dan vier maanden en half naar België gesteeken geweest en daar veel honger geleeden. op een laatste zijn wij algelijk toegekomen in Evian. alzoo haast ik van den trein kwam hebben zij mij nogmaals in het hospitaal gesteeken. ik heb niet bezorgd geweest in de Belgique en was stief flauw. ik heb nog eens van mijne kinders gescheiden geweest. ik heb er 5 weeken moeten blijven en ben op verre na niet geneezen. het is veel kloekste dat ik moeten pakken. ik beeven op mijne beenen. nu het is te hopen een beetje met een keer dat het zal beeteren. maar ik vrees dat het lang zal duren. ik heb te verre gezed geweest. Nu lieve Zuster ik heb vernomen het groot verdriet dat gij onderstaat. ik zou willen bij u zijn om u te helpen troosten want ik heb genoeg gevreest van Camiel niet meer leevend te vinden. 4 jaar lang zonder nieuws van iemand het is lang. gij moet troost zoeken in uwe kinders. Irma er zijn er toch zoo veel die niet meer en zullen weerkeeren. in afwachting van antwoord kussen wij u allen van verre. ziehier het portret van uwe echtgenoot.
uwe broeder en Zuster
Camille Octavie

Alfortville, den 6 September 1918

Caignes

Zeer beminde Zuster, aan ur.[?] Caignies (Lettre[?] te Meenen vragen maken[?])

Eindelijk ben ik toe gekomen bij Camille en ik antwoorden u seffens op uwen brief dat gij geschreeven heeft wij hebben drie jaar en half armoede en verdriet gehad en veele benauwheid geleeden uw huis er hebben seffens soldaten drin geweest maar ik had t'al het schoonste uithaalt het was maar de groote meubels die er nog in zaten zij hebben niet veel vermort en hadden wij mogen het geluk hebben van te Seguedin te blijven gij had weldra alles weergevonden gelijk gij het verlaten heeft maar uw huis niet, wij hebben drie dagen lang gebombardeerd geweest op onzen hoek de duitsche hadden eenen ballon captif komen placeeren en de engelsche hebben geschacht drachter maar het is wij die het gekreegen hebben t'de herberg van Marguerite aanhoudende aan uw huis is plat gesteegen kunst ik in mijn huis was gekunt wel pijzen hoe ik daar was zij hebben den boomen komen smyten en deur de benauwheid een paar maanden achter naar heb ik eene dikte gekreegen aan mijn been ik heb een jaar en half geleeden gelijk een peerd en niet weten wat het was, den docteur en koste niter dran doen dat mocht dat ik heb moeten naar het hospitaal gaan naar Rysel ~~op~~ opereert te zijne, ik was daar van veertien dagen als ik hoorde zeggen dat Seguedin ging evacueert zijn mijne kinders waren geplaceert met vreemde menschen en ik wisten niet als ze gingen naar Ryssel komen of t'niet ge weet wel er is altijd meer gezijd of dat het is, enfin gelof zij God zij hebben gekomen en ik heb mogen uit het hospitaal komen om hun te vervoegen om te gaare weg te komen naar de Belgique ge kunt wel pijzen als ik verdrie

had heeft ik heb Lequedin nog mijn huis niet meer weer gezien
ek alles moeten achter laten die vrouw waar mijne kinders waren
heeft een beetje het meeste verguart dat ik hadde, hadde het ik
moeten zijn ik hadde alvan het beste gepakt wat ik hadde en
van uwe kleederen aangaande gij waren allemale in uwe kleer-
kas ik heb gevraagd om alles te mogen verhuizen op een moment
dat er geen soldaten in uw huis en waren aan de moeder van
Claire zij heeft een groot huis en dat maakt dat ik het schoonste
daar geplaceert hebben en het ander te Mr Desmet, Irma ik
heb gedaan voor u gelijk het voor mij geweest waare, maar
ongelukkiglijk wij hebben niets meer nog de eene nog de andere
en het is mijne faute niet hadde ik moeten te Lequedin zijn als dat
gebeurde ik ging trachten alleszins uwe schoone kleederen mee te neemen
maar neem het mij niet kwalijk, ik lag te lyden in het hospitaal
het is een kwaat wat ik nooit zal vergeeten wij hebben dan 4½ maan
den en half naar Belgie gestoken geweest en daar veel honger geleed
op een laatste zijn wij algelijk teergekomen in Evian alsoo haast
ik van den trein kwam hebben zij my nogmaals in het hospitaal
gestoken ik heb niet bezorgd geweest in de Belgique en was stief
flauw, ik heb nog eens van mijne kinders gescheiden geweest
ik heb er 5 weeken moeten blyven en ben op verre na niet genee-
zen het is veel bloetste dat ik moeten pakken ik beeven op
mijne beenen en het is te hopen een beetje met een haar dat
het zal beteren maar ik vrees dat het lang zal duren ik heb
te verre gezed geweest, Na lieve Zuster ik heb vernomen het
groot verdriet dat gij onderstaat ik zou willen by u zijn om u
te helpen troosten want ik heb genoeg geweest een familie
niet meer leevende te vinden 4 jaar lang zonder ~~nieu~~
nieuws van iemand het is lang gij moet troost zoeken in uwe
kinders Irma er zijn er toch zoo veel die niet meer en zullen
weerkeeren. In afwachtingen van antwoord kussen wij
u allen van verre, ziehier het
portret van uwe echtgenoot,

Uwe broeder en Zuster
Camille Octavie
Caignie

Afschrift van getuigschrift van twee militaire eereteekens
van CAIGNIE Hilaire .

KONINKRIJK BELGIE.

De soldaat C A I G N I E ,Sylvère , van het 11e Linieregiment als dappere gesneuveld zijne ter verdediging der haardsteden en der eer van het Belgenvolk

DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING

heeft de eer te laten weten dat hem bij Koninklijk Besluit van 11e Mei 19.1 N° 9302 , HET KRUIS VAN RIDDER DER ORDE VAN LEOPOLD II MET PALM en het OORLOGSKRUIS verleend werden als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland.

(geteekend ALBERT DEVEZE)

==

Dit getuigschrift en beide eereteekens zijn onder kader bewaard bij de kinders * van CAIGNIE Hilaire .

* Kader niet gevonden in de nagelaten stukken.

Eretekens wel gevonden. zie Deel V

Afschrift:vonnis van overlijden.

Ministerie van Landsverdediging
Algemeen Secretariaat
Dienst der Militaire Grafsteden
3de Bureel
N° 0.61/227086

Brussel den 22 Mei 1924.

Mevrouw,

Ik heb de eer u te laten weten dat de rechtbank van eersten aanleg te Y P E R
in zitting van 30 April 1924
een bevestigend vonnis van overlijden heeft uitgesproken van uwen echtgenoot CAIGNIE, Hilaire, korporaal bij het 11e;linie regiment,stamnummer 55532,voor Belgie gestorven te HERSTAL den 5/6 Augustus 1914.
Afschrift van dit vonnis werd aan den Ambtenaar van den Burgerlijken Stand van WULVERGHEM
voor overschrijving in de registers der overlijdensakten overgemaakt.
Diensvolgens zult gij u voortaan rechtsstreeks tot voornoemden Ambtenaar van den Burgerlijken Stand dienen te wenden om in bezit te worden gesteld der uittreksels van overlijdensakte welke gij mochtet noodig hebben.
Gelieg, Mevrouw , de verzekering mijner achting te aanvaarden.

De Minister van Landsverdediging
bij bevel:
Voor den Algemeen Secretaris,
De afgevaardigde toegevoegd Bestuurder,
(get. Onleesbaar)

Aan Mvr Wde Caignie-Dezeure
in de beneden stad
WULVERGHEM.

LAURENT LOMBARD

COLLECTION HISTORIQUE 1914-1918

Série : CEUX DE LIÈGE

FACE A L'INVASION

Préface du Lieutenant Général Hre A. DESCHACHT

Ancien défenseur de la Redoute de Dorpveld.

ÉDITIONS VOX PATRIÆ

d'hommes de guerre. Bientôt, toutes les rues sont envahies et grouillent de soldats casqués.

La colonne s'est arrêtée. Dernière halte avant la marche au combat. Les rangs se disloquent, les hommes se pressent aux portes des maisons, forcent les habitants à ouvrir leurs demeures et à leur fournir des vivres. Toute la localité est submergée par cette cohue de soldats dont l'uniforme inconnu laisse subsister de naïves illusions dans l'esprit des civils. Ne seraient-ce pas des Anglais ?

Dans les environs du village, tout est calme. Le fort de Pontisse, distant de 2 kilomètres, reste silencieux. Mais sur la route qui relie la bourgade à l'ouvrage fortifié, un cycliste fonce dans la nuit à une allure folle.

Pendant des heures, embusqué derrière une haie, aux abords de Hermée, il a épié les rumeurs nocturnes. Il a perçu le piétinement des cohortes ennemies, les coups sur les portes des habitations, les accents rauques du parler tudesque. Alors, prestement, il a enfourché sa machine et a disparu dans l'obscurité. Quelques minutes après, l'homme, essoufflé, se présente au corps de garde de Pontisse.

— Vite, conduisez-moi auprès du commandant.

A travers le dédale des galeries souterraines, le patrouilleur est conduit devant son chef.

— Mon Commandant, le village de Hermée est plein d'Allemands.

— Ah ! Depuis quand ?

— Ils viennent d'arriver.

Le commandant Speesen se fait préciser le renseignement dans ses moindres détails, puis, sans perdre une minute, avec l'assurance du chef impatient de se mesurer avec l'adversaire, il alerte le bureau de tir.

A son tour, le lieutenant Van Roy met en branle le personnel des grosses coupoles et fait braquer les pièces sur tous les débouchés de Hermée. Peu de temps

Attaque de la 34e brigade allemande dans l'intervalle Liers-Pontisse.

après, le téléphone haut-parleur, qui relie le bureau de tir aux coupoles, transmet l'ordre décisif :

— Pièces, feu !

Gros effet de surprise parmi les fantassins allemands. Obus et shrapnels tracent un cercle de feu autour du village et transforment en agitation le calme va-et-vient des envahisseurs.

« Nous voyions distinctement devant nous un bref éclair, nous entendions près de nous le bruissement de l'obus fendant l'air, puis son éclatement, raconte un survivant dans l'ouvrage « Die Mecklenburger in Belgien ». Comme si nous étions frappés par la foudre, nous nous jetions par terre. Environ toutes les trois minutes, nous parvint un tel salut de l'ennemi contre lequel nous étions impuissants. »

Peu de temps après, Liers, alerté, ouvre aussi le feu.

Son entrée en action a été marquée par un incident qui montre l'esprit de sacrifice de sa garnison.

Non loin du fort, deux compagnies belges veillent, tandis que plusieurs patrouilles explorent les environs. Une de celles-ci ne tarde pas à rentrer et annonce que les Allemands se rassemblent à la lisière sud de Hermée.

Le renseignement est aussitôt communiqué au commandant Demany et au lieutenant Colette de Liers. Ce dernier, qui dirige le bureau de tir du fort, a bientôt situé sur ses cartes le lieu de rassemblement des envahisseurs.

Un de ses téléphonistes, chargé de transmettre les ordres du bureau de tir aux chefs de coupole, semble suivre avec anxiété les explications que les patrouilleurs donnent à l'officier d'artillerie.

Le lieutenant Colette décide d'ouvrir le feu sur l'endroit signalé, avec les 2 canons de 15 c. et les 2 canons de 12 c.

Le téléphoniste pâlit, se raidit, puis sans hésitation communique les ordres aux chefs de coupole.

On entend 4 coups assourdis. Le fort a tiré. Le téléphoniste se tourne alors vers son lieutenant :

— Mon lieutenant, vous venez de tirer sur ma maison.

« Il continua son service de garde au bureau de tir et, le lendemain, raconte le lieutenant Colette, il put constater au moyen de la lunette type M.G. que le toit de sa maison était largement éventré. Il eut toutefois la consolation d'apprendre, peu après, qu'aucun membre de sa famille n'avait été blessé, mais qu'un fragment de projectile gros comme la main était allé se loger dans le lit où dormait son frère et à côté de celui-ci. »

Comme celles de Pontisse, les canonnades de Liers mettent les envahisseurs en transes de panique.

Donderwetter ! Les forts sont prévenus. Dans l'ombre, les officiers se consultent, discutent. A la lumière de petites lampes de poches, on repère sur les cartes les voies du secteur.

Tandis que les craquements de la canonnade s'entremêlent en un furibond tintamarre, dans les rues de la localité, les rangs se reconstituent. Vorwärts ! En avant ! Et, saluée par les rugissements des deux forts, la 34e brigade allemande sortit de Hermée et s'aventura dans la campagne.

Contrariée par le fort de Pontisse qui crache du feu et de la mitraille par tous ses orifices, la mise en mouvement s'opère par à-coups dans d'inquiétantes conditions d'énervement. Sous les coups assourdissants des projectiles, les colonnes se contractent, engorgent les routes, se distendent, se disloquent. Les shrapnels éclatent bas, tuent des hommes qui s'écroulent et restent étendus au bord du chemin.

Les officiers ont grand'peine à maîtriser l'affolement qui, de rang en rang, gagne les troupes. Impossible d'engager le combat avant d'avoir imposé silence au molosse qui rugit sans arrêt. A tout prix, il faut le museler.

Bieberstein assure que les Allemands crurent d'abord avoir affaire à une batterie de campagne « qui tirait avec une efficacité extrême ». « Trois compagnies du régiment de fusiliers mecklembourgeois, écrit-il, eurent pour mission de l'enlever. Mais on s'était abusé sur son rapprochement ; cette batterie, qui semblait si proche, n'était que l'artillerie du fort qui tirait à toute volée ».

Situé sur un éperon de terrain qui domine la vallée de la Meuse, le fort de Pontisse est entouré au nord, au sud et à l'est de zones ravinées et non battues, qui facilitent les manœuvres d'approche.

Les compagnies ennemies chargées de paralyser sa fougueuse activité, l'abordent par les fonds de Vaux. Elles se hissent sur les talus escarpés qui se dressent jusqu'aux glacis de l'ouvrage. Dans l'ombre, des grappes humaines s'agrippent aux flancs du monstre dont l'haleine soufrée empeste l'air.

Insensiblement, des centaines de soldats parviennent à hauteur des glacis. Arrêtés par le réseau de fils barbelés, ils se déploient en rangées de tirailleurs et, bientôt, fusils et mitrailleuses éparpillent des volées de balles sur les superstructures du fort.

Pendant ce temps, dans les galeries et les casemates souterraines de la forteresse. c'est le branle-bas de combat. Dès que les sentinelles extérieures ont perçu des mouvements suspects dans la nuit, elles ont jeté l'alarme.

Le commandant Speesen, pour faire échec à l'assaut ennemi, donne ordre à toute sa garnison d'occuper les banquettes du terre-plein. Fantassins et artilleurs sont groupés sous les voûtes épaisses du massif central. Des ordres brefs interrompent net le brouhaha des conversations.

— Chargez vos armes !

Les mains fiévreuses glissent les premiers chargeurs dans le magasin des fusils.

— Mettez le cran de sûreté !

— Reposez, armes !

Et la manœuvre tant de fois répétée au cours des exercices du temps de paix, s'exécuta. Les hommes s'acheminent en silence vers l'issue débouchant sur le terre-plein. Mais au moment de franchir le dernier pas et de s'aventurer en terrain découvert, plusieurs ont de brusques haut-le-corps. C'est qu'on perçoit la musique des balles qui passent et ricochent sur le béton du massif, emplissant l'air frais du soir d'un bourdonnement sinistre.

Le commandant Speesen et ses collaborateurs, les lieutenants Van Roy, Van Hooren et Couvreur, rivalisent de cran. Dressés près de la poterne d'où débouchent les fusiliers, ils les électrisent par la vigueur de leur première attitude de combat. Le lieutenant Van Roy houspille les traînards, les conduit aux banquettes, renverse à coups de pied les boucliers qui sont disposés sur celles-ci. Son formidable entrain dissipe comme par enchantement les émotions du baptême du feu qui étreignent ses hommes.

Entre les assaillants couchés en bordure du réseau et les défenseurs du fort alignés derrière les parapets, des centaines de coups de feu s'échangent. Des nuées de balles tirées trop haut se perdent dans les ténèbres. La mitraille des boîtes à balles gicle sans arrêt des petite coupoles de 5.7 cm. Courtes flammèches des fusils et lueurs rouges des canons démarquent, de leurs clartés fugaces, la courbe du monticule de béton et d'acier isolé à l'extrémité de la plaine.

Pontisse tonne avec fureur et bande ses énergies dans une résistance farouche. Ses abords sont devenus zone de mort où les êtres vivants, collés au sol, sont secoués par les frissons de la peur. Les compagnies allemandes fascinées, clouées sur place par la riposte du fort à leur tentative d'assaut, s'évanouissent peu à peu dans l'ombre des ravins.

Une courte accalmie se produit. Le commandant Speesen en profite pour éclairer le terrain et se rendre

phare a-t-il ouvert une trouée lumineuse dans les ténèbres qu'une rafale de mitrailleuse, tirée à courte distance l'éteint.

L'ennemi n'a pas encore cédé sous les coups répétés qu'on vient de lui asséner. Il se maintient dans le ravin de Vaux, où sa présence est une menace d'assaut qui accapare l'attention des défenseurs.

Pendant que tout le tintamarre de la bataille semble se concentrer autour de Pontisse, la masse de la 34e brigade s'achoppe aux organisations défensives du secteur. Le front belge ne s'intercale pas entre les deux forts, il part du fort de Liers, traverse la plaine, passe à 600 mètres environ au sud du fort de Pontisse et se prolonge jusqu'au fond de la vallée.

Il ne forme pas, hélas ! une ligne continue, mais est constitué par une série de trois redoutes et de quelques tranchées séparées par des intervalles, non défendus, d'une étendue de six, sept, huit et neuf cents mètres. L'ennemi va utiliser ces larges zones d'infiltration...

II

Combat de Rhées.

L'objectif de la 34e brigade est la Citadelle, ancien ouvrage déclassé, situé sur la rive gauche, au nord-ouest de la ville de Liège. De Hermée à la Citadelle, la distance est d'environ 5 kilomètres en ligne droite.

Le général Kraewel, commandant la brigade, a prévu que l'action se déroulera dans la plaine ondulée qui s'étend entre Pontisse à l'est et Liers-Milmort à l'ouest. Cette plaine est sillonnée par plusieurs chemins, dont certains s'étirent dans la direction de la ville. D'autres, transversaux, dévalent vers Herstal. Ici, une erreur d'orientation peut avoir de graves conséquences.

Le commandant de la brigade a adopté le dispositif d'attaque suivant : le 90e fusiliers ira de l'avant et se déploiera à gauche; le 89e grenadiers occupera le centre de la plaine, tandis que les 7e et 9e bataillons de chasseurs seront en réserve et évolueront à droite du 89e.

Si possible, on restera en colonne fermée et on chargera les défenseurs, « mit Hurra », à la baïonnette.

A Hermée, le général Kraewel a réuni autour de lui ses officiers et leur a exposé son plan. Il s'est adressé en ces termes au commandant du IIe bataillon du 90e fusiliers. « Vous, Herr Major Clève, mettez-vous à la tête de votre bataillon, suivez cette route et marchez vers le sud. Quant aux ennemis qui se trouveront sur votre chemin, bousculez-les à la baïonnette et ne vous arrêtez que lorsque vous serez avec votre bataillon à la Citadelle ». (Kabisch.)

Premier mécompte. L'avant-garde du 90e fusiliers s'est aventurée dans la plaine que balaie la lumière blafarde du fort de Liers. Chefs et soldats sont impressionnés par l'immense étendue mystérieuse que les imaginations peuplent de formes fantomatiques. Tout à coup, l'officier qui marche en avant, décide de faire demi-tour. Il croit s'être égaré.

Que faire ? Sinon regagner Hermée pour se remettre sur la bonne voie. « Revenus à la sortie de Hermée, raconte un ancien du 90e fusiliers, nous voyons pour la première fois les ravages des obus. A la fontaine, devant le café, gisent deux corps souillés de sang et comme je regarde, voici que semblable spectacle s'offre encore à mes yeux. »

Les fusiliers s'engagent alors sur une route qui va les écarter de l'axe de progression fixé par le général Kraewel. Elle passe sous un viaduc, dévale vers le hameau de Pontisse et se perd dans les profondeurs de la vallée de la Meuse.

Dès que les fusiliers apparaissent au viaduc, une vive fusillade les arrête net. C'est la 3e compagnie du IIIe bataillon du 12e de forteresse (capitaine Tamboise) qui, occupant une tranchée en bordure de la plaine, vient d'ouvrir le feu. Les Allemands se déploient aussitôt et ripostent avec vigueur.

Une maison située en contre-bas de la tranchée belge, masse noire et fixe dans les ombres de la nuit, attire à elle des essaims de balles allemandes qui s'écrasent sur sa façade. Les régiment ennemi, dont l'action va s'étendre vers la vallée, en direction du hameau de Pontisse et de Herstal, est immobilisé par le feu nourri des hommes du capitaine Tamboise.

Le hameau de Pontisse est accroché au versant ouest de la vallée. Terrain très accidenté. A gauche de la route qui le traverse, un haut contrefort boisé, à droite des habitations éparpillées qui s'étagent jusqu'à hauteur de la plaine. Les ouvrages défensifs belges s'échelonnent depuis la bordure surélevée de celle-ci jusqu'au fond de la vallée, au nord de Herstal.

Le 90e fusiliers piétine longtemps sur place. Les piottes du 12e de forteresse qui, de ce côté, occupent les tranchées et la redoute 2, opposent une âpre résistance à toutes les tentatives de percée. Et cependant la lutte où ils sont engagés est désespérée. L'ennemi s'infiltre entre les ouvrages, les encercle peu à peu et ses mitrailleuses les cinglent de leurs tirs meurtriers.

Penchés sur les parapets, les fantassins se défendent avec bravoure. Dans les crevasses où ils sont enfouis, morts et blessés s'écroulent les uns à côté des autres, et gisent pêle-mêle. Le sergent-major Libotte qui commande la 4e compagnie du 3e bataillon du 12e de forteresse, est tué net d'une balle au front.

Dans la vaste étendue drapée de ténèbres, ces centres de résistance sont comme des îlots battus par des vagues en furie. Les flammèches des coups de feu en pointillent les contours. Tout autour, les assaillants se massent en essaims d'ombres qui progressent par bonds, s'évanouissent, se redressent et s'arrêtent au réseau de barbelés.

La tranchée occupée par la 4e compagnie et qui se trouve à flanc de coteau, tombe aux mains de l'ennemi vers 2 heures. La résistance de la redoute 2 se prolongera jusqu'à 6 heures, dans les mêmes conditions d'infériorité. Elle ne prendra fin que lorsque les tirs plongeants des mitrailleuses allemandes, auront réduit les défenseurs à l'impuissance.

Sur ces entrefaites, la colonne du 89e grenadiers, qui opère à la droite du 90e fusiliers, est sur le point de pénétrer dans la plaine. Les patrouilles qui éclairent sa marche, ont découvert le chemin qui traverse en ligne droite la campagne et débouche à proximité du cimetière de Rhées. Une tranchée en crémaillère barre cette route, malheureusement elle est inoccupée !

Ainsi, sans donner l'éveil aux défenseurs disséminés dans des ouvrages trop distants les uns des autres, des

groupes compacts s'aventurent dans l'arène de Rhées. Ils avancent lentement, prudemment. Le sol détrempé assourdit le bruit de la marche.

Sous le ciel bas, opaque, les champs de blé apparaissent comme la brousse de quelque région désertique. Des gerbes dressées se découpent dans le noir telles des silhouettes de sentinelles sur le qui-vive. Nulle rumeur, nulle lumière.

Les grenadiers ennemis se rendent-ils compte qu'ils ont franchi la ligne défensive belge et qu'ils vont atteindre le réduit du secteur, le cimetière de Rhées, à proximité duquel doivent se trouver les réserves de l'adversaire ? Les éclaireurs s'arrêtent, tendent l'oreille, se remettent en marche, tels des voyageurs égarés en terre inconnue.

Personne pour les contraindre à faire demi-tour. Pourquoi ce silence aux abords du cimetière de Rhées? Que signifie cette passivité des troupes de réserve ?

Pendant toute la journée, une activité extraordinaire n'a cessé de régner en ces parages. On a vu de longues théories noires de piottes aller et venir tout autour du champ de repos. Les murs qui clôturent celui-ci, ont été crénelés. Toutes les mesures ont été prises pour faire du funèbre enclos un centre de résistance, au cas où l'ennemi réussirait à percer le front défensif du secteur. C'est là que l'on fournira le suprême effort pour barrer la voie qui conduit tout droit à la Citadelle.

Où est le 2e bataillon du 11e de ligne qui, depuis le matin, sous les ordres du colonel Dusart, commandant le secteur Liers-Pontisse-Meuse, a peiné en ces lieux et a mis au point les travaux de défense ? Que s'est-il passé ? Dans le courant de l'après-midi, un avion ennemi a survolé le cimetière et a tournoyé au-dessus du secteur. Le colonel sachant la position repérée, a établi le bivouac du bataillon dans la plaine, à environ 400 mètres à l'ouest de l'enclos.

Ces piottes sont abrutis de fatigue. Depuis plusieurs jours, les travaux, les veilles, les alertes les ont privés de tout repos. L'épuisement des dernières énergies a lentement détendu le ressort des volontés. Dormir, dormir... Hébétés de lassitude, indifférents au grand drame qui s'annonce, tous ces gars se sont affalés sur sol humide et, étendus dans l'ombre, pêle-mêle, ils dorment à poings fermés.

Tout le terrain est couvert de dormeurs. Lorsque, là-bas, au bout de la plaine, le fort de Pontisse s'est ébroué, il y a eu alarme. Des hommes se sont réveillés en sursaut. Peu après, on a entendu le bruit de crécelle d'une fusillade lointaine.

Bien que le bivouac soit gardé par un peloton de la 3e compagnie, et que des ouvrages défensifs barrent l'accès de la plaine, le colonel Dusart, redoutant une surprise, alerte son personnel. Mais la fatigue l'emporte sur la force des consignes. Un à un, les corps engourdis se laissent à nouveau choir sur le sol et reprennent la position du sommeil. Le bivouac à ciel ouvert redevient un grand cimetière.

C'est pourquoi les groupes d'éclaireurs ennemis qui ont traversé les organisations défensives et se sont insinués dans la plaine, ne rencontrent aucune résistance. Les Allemands continuant leur progression tâtonnante dans les ténèbres, arrivent ainsi, à pas de loups, à proximité du bataillon endormi. Des formes mobiles se détachent peu à peu sur l'écran brouillé de la nuit. Ce sont les sentinelles belges. Les grenadiers mecklembourgeois sont loin de se douter qu'il y a là devant eux plus de 500 hommes endormis, toute la réserve du secteur.

— Halte-là ! Qui vive ?

A peine les sentinelles ont-elles jeté le cri d'alarme, que les Allemands angoissés, apeurés, impatients de percer l'énigme du silence qui assoupit les êtres et les choses, déchargent leur mauser droit devant eux. Dès que l'écho a répercuté le craquement de la salve, une formidable animation succède à la torpeur du décor nocturne. Instantanément des centaines d'ombres peu-

plent la plaine. Les Allemands n'en peuvent croire leurs yeux, tant le spectacle est inattendu.

Tout le bataillon s'est redressé et se disperse dans une bousculade fantastique. Des hommes courent, crient, halètent. Certains se dirigent vers le cimetière, d'autres, vers les deux tumulus situés au sud-ouest de celui-ci et dont les boursouflures s'inscrivent en contours nets sur les amas d'ombres qui bouchent les horizons. Une quinzaine de piottes sont restés étendus sur le terrain, figés pour toujours dans le sommeil de la mort.

Alors, sur la scène ténébreuse où hier encore les blés mûrs gavés de soleil dodelinaient pacifiquement, un drame atroce déroula ses haletantes péripéties. Toute la masse trépidante du 89e grenadiers mecklembourgeois flua entre les redoutes et les tranchées belges, couvrit la plaine, se déversa dans les vergers de Rhées, coula même dans les rues de ce petit hameau.

Ce fut une irruption d'abord silencieuse qui s'éploya en remous tumultueux. La brousse mystérieuse s'anima de bondissements sauvages comme si on y avait brusquement lâché des fauves en furie.

Drame de la surprise. Dans le hameau de Rhées, situé en contre-bas du cimetière, sur le versant de la vallée, les fenêtres et les portes des habitations volent en éclats sous les coups de crosses. L'ennemi déjà ? Serait-ce possible ? Cris rauques et vociférations gutturales confirment les appréhensions des habitants.

Des coups de feu, tirés de près, alternent leurs assourdissantes résonances. Puis, des voix lamentables appellent à l'aide. « Au secours ! Au secours ! » Les Allemands sont comme des enragés, ils malmènent, blessent et tuent des civils. Dans la grange de la ferme Rousseau, ils surprennent des soldats belges endormis et les massacrent à coups de baïonnette.

Aux abords du cimetière, des piottes qui s'étaient égaillés dans le tohu-bohu de la surprise, se sont regroupés et se reportent à la rencontre de l'ennemi. Les

éclairs fugitifs de la bataille fusent çà et là dans la plaine.

L'immense arène est sillonnée en tous sens par d'invisibles mouvements de masses qui se heurtent dans un vacarme de détonations et de hurlements. Les fusils claquent comme des coups de fouets cinglant des montures affolées. Partout la confusion est extrême. On ne voit pas, à peine distingue-t-on de près le casque à pointe du shako. On se reconnaît à courte distance et on se fusille à bout portant.

Ce n'est plus une bataille rangée, c'est une bagarre faite de rixes et d'empoignades féroces. Des groupes s'abordent dans les ténèbres, les hommes se ruent les uns sur les autres et, à coups de baïonnette, à coups de crosse, à coups de pied, s'acharnent à se frayer un passage dans le vaste maquis noir.

Comme emportée par son poids, la masse ennemie continue à déferler, culbutant tous les obstacles, annihilant l'effort des piottes. Elle approche du cimetière. Une allée bordée d'arbres s'étire devant elle. Tout autour du vaste enclos, des clartés errantes d'une fusillade désordonnée se multiplient de minute en minute. Les balles s'écrasent et ricochent sur les murs.

Des deux côtés de la lourde barrière en fer forgé, se dresse une minuscule construction en forme de pilier quadrangulaire. Celle de gauche sert de morgue et celle de droite est le logis du concierge. Dans l'une et l'autre, des piottes sont postés et canardent les assaillants qui approchent en se dissimulant derrière les arbres de l'allée. Non loin de là, collés aux murs crénelés, des tireurs mitraillent les ténèbres au jugé.

Mais de nouvelles vagues houleuses accourent des profondeurs opaques de la plaine, battent avec frénésie l'enclos mortuaire et finissent par s'y infiltrer.

Bagarre dans le cimetière, lutte sans merci des vivants égarés parmi les morts. Des ombres glissent entre les monuments funéraires, se croisent, se heurtent.

Piottes et soldats gris courent, crient, s'arrêtent brusquement, font claquer leur mauser à l'aveuglette.

Sur la route de Rhées, presque en face du cimetière, une maison se découpe en bloc noir sur le fond ténébreux du ciel. Sous sa toiture élevée, est installé le poste d'observation du fort de Pontisse. Un homme est là, debout, fouillant la nuit d'un regard angoissé. C'est le volontaire de guerre Louis Salomé. Le 5 au matin, il s'était présenté au commandant du fort de Pontisse et lui avait dit :

— Mon Commandant, je suis un ancien du fort. J'appartiens à une classe non rappelée, je suis donc exempt de toute obligation militaire. J'ai d'ailleurs femme et enfants. Mais j'ai été témoin des cruautés que ces bandits ont commises dans le pays de Herve et je viens me mettre à votre disposition. Je connais parfaitement le service d'observation du fort et je crois que je pourrai vous être utile.

C'est ainsi que Salomé se trouve là sous les tuiles que les balles émiettent une à une. Il essaie vainement de se rendre compte de la situation. Un tumulte infernal égrène dans la nuit mille sonorités démentes.

Le ciel et la terre sont confondus dans une même nuée opaque, traversée de lueurs vagabondes.

Perdu au milieu du tintamarre de la bataille, avec sa ligne téléphonique coupée, Salomé écoute, attend... Soudain, des portes s'ouvrent avec fracas, des soldats, tout frémissants de fureur, font irruption dans la pièce du rez-de-chaussée. Martelé par les lourdes bottes cloutées, l'escalier grince. Plus de doute, ce sont les Allemands. Ils entrent dans une des chambres à coucher et défoncent le plafond à coups de baïonnette à l'effet de hisser un énorme drapeau de la Croix-Rouge à travers la toiture. Tout à coup le platras se détache, le plafond crève, et Salomé tombe au milieu des Allemands qui le maîtrisent et le ligotent.

La maison solitaire, dressée à l'orée de la plaine, ne tarde pas à devenir le refuge de tous ceux que la

bataille a meurtris. Blessés belges et allemands y affluent. Titubant, rampant, se traînant misérablement, ils fuient la campagne et le cimetière où la mort rôde.

La pièce du rez-de-chaussée est un spacieux local de café. Elle est mal éclairée. Les glaces qui la garnissent, se renvoient des images saisissantes.

Piottes et grenadiers ennemis s'affalent sur les chaises, s'étendent sur le parquet. Avec des gestes tremblants, ils découvrent prudemment leurs blessures et essaient d'enrouler leur bande de pansement sur leurs membres gluants de sang.

Bientôt, tout le rez-de-chaussée est encombré. Partout, des hommes gémissent, se plaignent, se lamentent. A tout moment, la porte s'ouvre et l'on voit entrer, transportés sur des fusils servant de brancard, des corps inertes, souillés de boue et de sang. On les hisse péniblement à l'étage. Tout l'immeuble s'emplit d'une rumeur de détresse.

L'axe de la bataille se déplace insensiblement vers le sud du cimetière où les unités du IIe bataillon du 11e de ligne, se regroupent. Les 1re et 2e compagnies, sous les ordres des commandants Gillain et Lekeu, ont tenté de boucher le trou par où la marée ennemie s'est infiltrée dans la plaine. Dans un mouvement offensif, elles se sont dirigées vers la tranchée en crémaillère et la tranchée voisine qu'elles ont l'intention d'occuper.

L'opération a été menée vigoureusement, les détachements ennemis ont été refoulés, mais soudain la situation s'est aggravée. Les Allemands surgissent de partout et menacent d'encercler les deux compagnies qui ont grand'peine à se dégager. Et la lutte dans les ténèbres continue, âpre, confuse, désespérée.

Le colonel Dusart ne peut se résigner à céder, sous le poids du nombre, le terrain qu'il a mission de défendre. Dusart est l'incarnation des plus belles qualités du soldat.

Ancien colonial, il a donné la mesure de sa forte personnalité pendant son long séjour au Congo.

C'est un de ces chefs qui, insoucieux des dangers et de la mort, se vouent tout entiers à l'exécution des consignes reçues.

Sa voix domine le vacarme de la bataille.

— En avant, mes amis, en avant !

Debout, parmi les balles qui sifflent de tous côtés, il entraîne ses hommes. Soudain, il tournoie sur lui-même et s'écroule, frappé à mort. Plusieurs piottes s'empressent auprès de leur chef.

— Laissez-moi, dit-il ne vous occupez pas de moi...

Avant de mourir, il a encore la force de transmettre au commandant Lekeu la consigne qui résume ses dernières pensées :

— Résistez avec la dernière énergie, dit-il.

Pour les Belges, la situation se complique et empire de minute en minute. Le major Frère est grièvement blessé. Cependant, si les rangs des piottes s'ébrèchent sous les coups de l'adversaire, leur volonté de résistance reste intacte. C'est elle qui maintient la cohésion entre les débris du bataillon.

Les 3e et 4e compagnies s'acharnent à chasser les Allemands du cimetière, mais leur progression est lente et pénible. L'ennemi les mitraille durement. Le capitaine Rennoir et plusieurs hommes de sa compagnie tombent mortellement atteints. Soudain, lorsque la vague d'assaut arrive à une centaine de mètres de l'objectif, d'importants groupes d'Allemands apparaissent sur la gauche. Cette menace inattendue arrête net l'élan de la contre-attaque belge.

III

Combat de Herstal.

Il est environ 2 heures. Le 89e grenadiers est maître de la plaine où il a pénétré par surprise. S'il continue sa route vers Liège, en restant sur les hauteurs, il ne trouvera plus devant lui que les unités belges qui ont reculé pas à pas jusqu'au delà du cimetière de Rhées et qui se sont accrochées au terrain.

Cependant, au lieu de marcher droit sur Liège, son commandant, le lieutenant-colonel von Wangenheim commet la même erreur que le commandant du 90e fusiliers et se laisse entraîner vers la vallée. A la suite de quel malentendu ? En ce moment, la liaison entre les deux régiments est perdue et il est vraisemblable qu'en entendant le bruit d'un combat sur sa gauche, le commandant du 89e grenadiers a voulu opérer sa jonction avec le régiment voisin.

Quoi qu'il en soit, à partir de ce moment, les événements prennent une autre tournure.

Près du cimetière de Rhées, les appels et les sonneries de clairons ont rassemblé les unités du 89e grenadiers éparses dans la plaine. Le régiment que les heurts de la bataille ont désagrégé, se reconstitue en une colonne puissante, tel qu'il était à sa sortie de Hermée. Aux cris et aux appels, succède bientôt le bruit sourd de la mise en mouvement. La mission d'assurer le flanc droit de la brigade, a été confiée au IIe bataillon qui garde le cimetière.

C'est le IIIe bataillon, conduit par son commandant,

le major von Arnim, qui ouvre la marche. A côté du chef du bataillon se tient le porte-étendard, le sergent Mœller. Ensevelie sous les ombres de la nuit, la vallée est un gouffre ténébreux où tout est morne.

Pas un filet de lumière, pas le moindre signe de vie. Partout, la même uniformité noire. La cité belge semble plongée dans un sommeil profond. Au loin, sur les sommets de la rive opposée, des lueurs fugitives vagabondent sous le ciel opaque.

La déclivité de la route facilite et accélère le mouvement de la marche. Après l'essoufflement et l'émoi du premier contact dans la plaine, c'est à présent, la détente. La certitude du coup réussi malgré la violence de l'accrochage, stimule l'ardeur des hommes.

La résistance belge paraît annihilée. La Meuse est là toute proche. Sans nul doute, les Mecklembourgeois seront les premiers à pénétrer dans la ville ennemie. Le début de la campagne sera ainsi marqué pour eux par un magnifique exploit.

Au-delà du hameau de Rhées, le chemin tourne à gauche ; un peu plus loin, il s'infléchit vers la droite et descend en pente douce, jusqu'à Herstal où il rejoint perpendiculairement la grand'route Vivegnis-Liège. L'absence de toute obstruction, le calme profond des lieux avivent l'espoir d'un rapide dénouement de l'opération.

Pendant que le 89e grenadiers se dispose à entrer dans Herstal par l'ouest, le 90e fusiliers, dans un vigoureux mouvement offensif, l'aborde par le nord. Certaines unités sont restées en arrière : elles ont mission d'exterminer ou de contraindre à la capitulation les défenseurs de la redoute 2 qui, bien qu'encerclés, continuent à résister.

Venant de Hermée, ce régiment, ainsi qu'on l'a vu, a orienté sa marche vers la vallée en direction du hameau de Pontisse. Il n'a trouvé devant lui que de faibles effectifs belges. Après s'être emparé de la tranchée qui se trouvait à flanc de coteau, son commandant, le lieutenant-colonel von Loeper, fait encercler la redoute 2, puis dirige les unités disponibles vers la grand'route Vivegnis-Herstal-Liège.

C'est une longue artère aux deux côtés de laquelle courent d'interminables rangées d'immeubles. Pendant toute la journée, l'incessant va-et-vient de passants, de charrois, de tramways, l'anime d'un courant allègre et ordonné. En bref, une belle voie pour y faire défiler en alerte cadence, le cortège des Mecklembourgeois vainqueurs.

Des hauteurs de Pontisse et de Rhées, ceux-ci dévalent en cohortes serrées. Les succès qu'ils viennent de remporter, les ont allégés de l'angoisse du baptême du feu. Dans tous les esprits, une pensée rayonne : celle de la victoire qui va couronner leur première expédition de guerre.

Mais soudain espoirs et illusions se dissipèrent dans une terrifiante surprise. En l'espace d'un éclair, ce coin de banlieue, enfoui dans la torpeur du sommeil, s'illumina sinistrement. Les modestes habitations bourgeoises et ouvrières prirent l'aspect de hauts remparts, garnis d'innombrables meurtrières, qui crachaient du feu sans arrêt.

Embusqués dans les ténèbres, silencieux, impassibles, 400 piottes veillaient et, depuis plusieurs heures, attendaient l'ennemi. C'était les hommes du IIe bataillon du 12e de ligne qui, la veille, sous les ordres du major A. E. M. Collyns, avaient contenu le flot de l'invasion à Visé. Au cours de la journée, le général Leman craignant une infiltration ennemie par les voies d'accès du nord, pont de Wandre, routes Vivegnis-Liège et Rhées-Herstal, avait donné au major Collyns l'ordre « d'interdire à tout prix l'utilisation du pont de Wandre aux Allemands et de se garder contre une attaque pouvant venir du nord ».

Le général-gouverneur connaît l'homme à qui il confie cette importante mission. Collyns est un chef dont la puissante personnalité est faite d'un harmonieux

équilibre entre les énergies d'un tempérament de fer et les dons d'une intelligence alerte et cultivée.

Sous sa direction, les travaux de mise en état de défense sont prestement exécutés. Tout a été prévu, toutes les mesures ont été prises pour parer aux incursions de l'envahisseur par une des trois voies d'accès susdites. Le pont de Wandre est obstrué et la grand'route Vivegnis-Herstal, solidement barricadée. D'autre part, les piottes se sont aménagé des postes de tir dans toutes les habitations du quartier du Grand-Puits et ont crénélé les murs de façon à battre les ponts de la Meuse et du canal ainsi que les routes du nord et de l'ouest par des feux croisés et obliques.

Soupiraux, fenêtres, lucarnes sont transformées en meurtrières. En plus, dans toutes les rues, on a préparé des bûchers de paille imbibée de pétrole et de goudron, destinés à éclairer le champ de tir au cas où l'attaque ennemie se déclencherait pendant la nuit. Les espions ont tenté à plusieurs reprises de désorganiser ces préparatifs, mais Collyns a déjoué toutes leurs manœuvres.

Alertés depuis la soirée, les piottes occupent leur poste de combat. Chaque habitation abrite neuf, dix tireurs disséminés à tous les étages. Les fusils chargés sont dressés contre l'appui des fenêtres. Des hommes terrassés par la fatigue et les veilles des journées précédentes, se sont affalés sur les lits des chambres à coucher, après avoir recommandé à leurs camarades de les réveiller lorsque l'ennemi approchera.

Partout, on fait bonne garde. Les sentinelles sont sur le qui-vive et près des différents bûchers se tiennent des fantassins prêts à les allumer au signal d'alarme. Consigne pour tous : éteindre toute lumière, ne pas faire du bruit, se taire, ne pas fumer.

Successivement, on entendit résonner au loin les premiers heurts de la rencontre : tintamarre coupé de pauses, pendant lesquelles on s'interrogeait du regard. Que se passait-il là-haut dans la plaine ?. Le barrage belge tiendrait-il longtemps ? Puis l'attente se prolon-

gea. L'oreille se familiarisa avec les bruits confus de la nuit et l'on crut que l'ennemi n'arriverait pas jusqu'aux lisières de Herstal. Soudain, vers 2 h. 15, tous les veilleurs redoublèrent d'attention, des têtes se montrèrent aux croisées et, sur tous les appuis, les canons des fusils apparurent. Dans la rue, des hommes couraient.

— Qu'y a-t-il ?

— Les voici.

Là-bas, sur les hauteurs, les coups de feu s'étaient raréfiés et l'on percevait au nord et à l'ouest, le bruit sourd d'une colonne en marche. Le bourdonnement se détacha de plus en plus nettement des rumeurs imprécises des lointains et, subitement, tout le quartier s'embrasa. De hautes flammes jaillirent des bûchers et illuminèrent les rues de clartés rougeoyantes. A tous les étages, les coups de feu claquèrent frénétiquement, étouffant les clameurs inhumaines qui montaient des rangs ennemis.

C'est la colonne du 90° fusiliers qui, la première vint buter contre la barricade obstruant la voie Vivegnis-Herstal. La compagnie de tête, surprise par la fusillade belge, s'égailla après avoir laissé de nombreux morts sur le pavé de la route.

Peu après, les hommes du 89e grenadiers, descendant de Rhées, arrivent en plein dans le champ de tir des piottes qui surveillent la rue Glawenne. Une décharge terrifiante les arrête.

« Les Allemands débouchent sur la place du Grand-Puits, raconte le sergent Mestré. Nous les tenons au bout de nos mausers et nous les abattons l'un après l'autre. Dans la clarté vacillante des bûchers, ils s'agitent comme des rats pris au piège ».

Le major Arnim et le porte-drapeau de son bataillon qui marchent en tête, sont fauchés par la première rafale. Les rangs qui suivent sont jetés au sol par l'effrayante tornade. Des fusils, des casques rebondissent sur le pavé. Le tir des piottes postés sur la place du Grand-Puits dans les maisons qui font face à la

route Rhées-Herstal, enfile celle-ci sur une longueur de plus de 50 mètres.

Pris de panique, les Allemands refluent en désordre, poursuivis par les sifflements des balles belges. Certains se ruent avec violence contre les portes des habitations et s'acharnent à les défoncer à coups de crosse.

Des blessés essaient de se relever, se traînent sur les trottoirs. A la lueur des bûchers, on aperçoit des corps étendus, immobiles, au milieu de la route.

A peine les derniers remous de ce mouvement de retraite, se sont-ils apaisés que des coups de sifflet, des sonneries de clairon rappellent à l'assaut les Mecklembourgeois en déroute. La voix d'invisibles gradés lancent à plusieurs reprises le cri de ralliement « Kaiser ! Kaiser ! » Tout à coup, la masse grouillante des assaillants s'engouffre de nouveau dans le défilé hérissé de multiples flammèches bleues et qu'éclaire la flambée vacillante des bûchers.

— Vorwärts !

Les fantassins gris tentent d'avancer en échappant à la grêle de balles qui ricochent sur les pavés de la route et y allument de brefs éclairs. Mais le feu des piottes fouille les coins et les recoins du quartier. Sur les trottoirs, dans les rigoles, tués et blessés s'effondrent.

La route Vivegnis-Herstal est le théâtre d'une scène impressionnante; à plusieurs reprises, les fusiliers ennemis ont foncé vers la barricade qui leur ferme le passage, chaque fois le tir des piottes les a arrêtés. Pour ruiner l'obstacle, ils ont mis des mitrailleuses en batterie, mais sans résultat, dès qu'une nouvelle vague d'assaut accourt, les tireurs belges la clouent au sol.

Désespérant de forcer le passage de ce côté, les fusiliers se répandent dans les deux rues parallèles débouchant dans la route Rhées-Herstal où les grenadiers s'acharnent à atteindre la grande voie toute proche qui doit les conduire à Liège. Ainsi, c'est sur ce point que vont se porter les efforts des deux régiments.

Cependant, plus que les premières bousculades de la bataille qui s'est déroulée dans la plaine, la surprise de la résistance belge à Herstal, a semé la confusion dans les rangs ennemis. Des groupes se sont éparpillés dans toutes les directions et, malgré les efforts des gradés, les unités disloquées se reconstituent à grand-peine.

Vorwärts !

Une fois de plus, des ombres vivantes s'agitent dans les rues. Les assaillants avancent, courent, se courbent. Les premiers font claquer leur mauser, au hasard, dans la direction des tireurs belges. Malgré le feu roulant qui les décime, ils se ruent dans la tragique impasse. Vain effort. Sur la route, les cadavres s'amoncellent, les blessés se contorsionnent et poussent des hurlements plaintifs.

Dès que le fracas des détonations s'apaise, un homme va et vient dans les rues empestées d'âcres relents de poudre. C'est le major Collyns qui, avec un flegme impressionnant, tient à se rendre compte de la situation. « Ah, qu'il est consolant d'avoir de tels officiers ! » écrit le soldat E. Stroobants qui, pendant cette nuit mémorable, combattit sous les ordres de Collyns.

Il est plus de 3 heures. Une lourde fumée monte des bûchers dont les résidus se calcinent. Les ténèbres se dissipent, une clarté indécise se diffuse peu à peu sur le théâtre du drame.

Le spectacle qui s'offre aux yeux des piottes, se colore de demi-teintes sinistres. Sur la Place du Grand-Puits, gisent de grands diables revêtus d'uniformes gris. Les voilà les envahisseurs, les soldats étrangers qui ont surgi dans l'obscurité et qu'on devait arrêter à tout prix. Ils sont étendus pêle-mêle. Des blessés remuent encore. Tout autour, des casques, des fusils, des havresacs. Et partout du sang...

A présent, l'extrémité de la rue Glawenne où on les voyait apparaître est déserte. Ont-ils renoncé à se frayer un passage à travers la zone de mort ? Vont-

ils renouveler leurs tentatives sur un autre point ? A toutes les croisées, les piottes, le doigt sur la gâchette de leur mauser, sont aux aguets. Soudain, un groupe de fantassins gris débouche de la courbe qui limite le champ de tir. Aussitôt, la fusillade s'allume et emplit l'impasse de ses crépitements. Sous cette averse de balles, les assaillants se débandent sur le champ.

On voit d'énormes soldats casqués plier les genoux et tomber face contre terre. Les autres se ruent dans les habitations et se dispersent dans les jardins avoisinants. Est-ce la fin des assauts ? Pas encore : l'ennemi sait que cet ultime barrage franchi, son objectif sera prêt d'être atteint. C'est pourquoi, malgré ses pertes, il s'obstine, multiplie ses efforts, s'exaspère, s'affole d'échouer au but. Des hommes s'élancent encore et viennent s'effondrer à l'entrée de l'infranchissable rue.

Accalmie. Entre les deux rangées d'immeubles, tout redevient silencieux. On attend. Le calme se prolonge. Aux fenêtres, partout, les shakos des piottes se montrent. On bavarde bruyamment. Peu à peu, des hommes quittent leur poste de tir, s'aventurent dans la rue et s'approchent des cadavres allemands. Tout à coup, des cris, des acclamations éclatent de toutes parts. Le soldat Fernand Lange vient de découvrir sur la Place du Grand-Puits, sous le corps inanimé d'un sergent ennemi, le drapeau du IIIe bataillon du 89e grenadiers mecklembourgeois. Il s'en empare, le brandit et, entouré de ses camarades, l'apporte au major Collyns. Le major saisit le trophée, se porte au devant de ses homme. Un cri jaillit : « Victoire ! Victoire ! » Soldats, gradés, exubérants d'enthousiasme, entourent leur chef et l'acclament. Des mains, toutes frémissantes de fièvre et de joie, se tendent vers celles du major et les étreignent avec effusion.

— Après des siècles d'esclavage...

Entonnée par plus de cinquante voix mâles, la Brabançonne exprime, en accents de feu, la fierté des vainqueurs. Puis, en une reprise endiablée, les acclamations

emplissent d'échos vibrants les longues artères parsemées de morts et de blessés : « Vive le Roi ! Vive la Belgique ! Vive le Major ! »

Entretemps, l'ennemi semble s'être éloigné. L'échec de ses assauts répétés a brisé ses derniers ressorts. Maintenant, plus la moindre ardeur offensive, mais une lassitude faite de dépit et de découragement.

Décidément, l'obstacle heurté est de ceux contre lesquels c'est pure folie de s'acharner. Faire un pas dans le rayon de tir des Belges, c'est risquer aussitôt le face-à-face avec la mort. La vue des macabres entassements de tués, produit un effet de profonde dépression sur les énergies défaillantes des Allemands. Malgré les objurgations des gradés, ils renâclent devant la mission de sacrifice qui leur est imposée et s'éparpillent loin des coups meurtriers qui les déciment.

Il n'y a plus de colonne, il n'y a plus d'unités organisées, la cohésion, que la discipline maintenait dans les rangs du 89e grenadiers et du 90e fusiliers, s'est fondue aux souffles rougeoyants de la bataille. Des troupes qui s'avançaient, en un alignement impeccable, vers la banlieue liégeoise, il ne subsiste que des groupes disloqués, dont certains regagnent les hauteurs de Rhées, tandis que d'autres cherchent un refuge dans les jardins. Partout, on voit des casques à pointe qui se dissimulent derrière les haies, les buissons. Des isolés ont pénétré dans les maisons et se cachent dans les caves.

Le major Collyns donne l'ordre à ses piottes de dégager les abords de la position et de faire la chasse aux groupements ennemis qui errent dans les environs de Herstal. Emoustillés par le succès qu'ils viennent de remporter, les piottes bondissent dans les habitations, surgissent dans les jardins et débusquent les soldats gris.

« Des boches, écrit le major Collyns, sont cachés dans les buissons, tapis derrière des tas de feuilles, les uns lèvent les bras en criant : « Kamarad, nicht schies-

sen ! » D'autres, au contraire, se défendent jusqu'à la dernière extrémité. »

« Dans un jardin, une douzaine refusent obstinément de se rendre et sont massacrés. Après avoir confié le drapeau à l'ingénieur Hiard, qui se charge de le porter au général Leman, je parcours les rues de la ville. Des brancardiers relèvent les blessés et les pansent. Près de la place, j'assiste à une scène pénible. Voyant un infirmier s'approcher, un officier allemand lève son pistolet, l'autre le lui arrache, mais pendant qu'il appelle un de ses collègues à son secours, le boche saisit un canif et se coupe la gorge. »

Tout le quartier est dans une extraordinaire effervescence. Fusil à la main, les piottes vont et viennent, ramènent des prisonniers, transportent des blessés, et font une chasse acharnée aux Allemands qui n'ont pas encore regagné les hauteurs de Rhées.

Le caporal Crabbé et le soldat Stroobants en ont capturé une dizaine. Très fiers de leur prise, ils se présentent au major Collyns. Celui-ci fait fouiller les prisonniers, leur enlève calepins, sifflets, lampes de poche, etc..., puis les questionne. Des gendarmes les emmènent ensuite vers Liège.

Au bout de la rue, des fantassins ennemis réfugiés dans une cave refusent de se rendre ; on transporte de la paille devant les soupiraux et on enfume leur repaire. Ils ne tardent pas à sortir l'un après l'autre, les bras levés, très marris de leur mésaventure.

IV

La sanglante défaite de la 34e brigade allemande.

Il faisait encore sombre lorsque, sous la conduite du général Kraewel, les 7e et 9e bataillons de chasseurs, constituant la réserve de la brigade, sont entrés à leur tour dans la plaine de Rhées. Celle-ci est éclairée par intermittence. Le phare du fort de Liers balance son puissant faisceau dans les ténèbres, puis s'éteint. Après chaque apparition de la lumière, un coup de canon se diffuse au loin en sourds grondements.

Les chasseurs cheminent silencieusement entre les deux talus d'une route encaissée, qui s'étire à proximité de la hauteur 148. Ils échappent ainsi à l'attention de deux compagnies belges qui occupent la redoute 3, située non loin de là.

Le général Kraewel est inquiet. Où sont les deux régiments qui l'ont précédé dans la mystérieuse enceinte ? On dirait que le gouffre noir de la nuit les a happés dans ses insondables profondeurs. On ne voit rien, la plaine semble déserte.

Bien loin, vers la gauche, on entend des coups de feu. L'angoisse étreint le général : ses deux régiments ne sont-ils pas en train de se mitrailler dans l'ombre ? Il mande ses clairons et, à plusieurs reprises, des sonneries plaintives jettent des appels dans la nuit. Du fond de la vallée, les clairons du 90e répondent.

Le commandant de la brigade se rend alors compte de l'erreur commise par les deux régiments. Que faire? « Si dans la suite, écrit-il la brigade dévia de plus en plus vers la gauche, ce fut à cause de la satanée influence de Herstal... »

plent la plaine. Les Allemands n'en peuvent [illegible] yeux, tant le spectacle est inattendu.

Tout le bataillon s'est redressé et se disperse dans une bousculade fantastique. Des hommes courent, crient, halètent. Certains se dirigent vers le cimetière, d'autres, vers les deux tumulus situés au sud-ouest de celui-ci et dont les boursouflures s'inscrivent en contours nets sur les amas d'ombres qui bouchent les horizons. Une quinzaine de piottes sont restés étendus sur le terrain, figés pour toujours dans le sommeil de la mort.

Alors, sur la scène ténébreuse où hier encore les blés mûrs gavés de soleil dodelinaient pacifiquement, un drame atroce déroula ses haletantes péripéties. Toute la masse trépidante du 89e grenadiers mecklembourgeois flua entre les redoutes et les tranchées belges, couvrit la plaine, se déversa dans les vergers de Rhées, coula même dans les rues de ce petit hameau.

Ce fut une irruption d'abord silencieuse qui s'éploya en remous tumultueux. La brousse mystérieuse s'anima de bondissements sauvages comme si on y avait brusquement lâché des fauves en furie.

Drame de la surprise. Dans le hameau de Rhées, situé en contre-bas du cimetière, sur le versant de la vallée, les fenêtres et les portes des habitations volent en éclats sous les coups de crosses. L'ennemi déjà ? Serait-ce possible ? Cris rauques et vociférations gutturales confirment les appréhensions des habitants.

Des coups de feu, tirés de près, alternent leurs assourdissantes résonances. Puis, des voix lamentables appellent à l'aide. « Au secours ! Au secours ! » Les Allemands sont comme des enragés, ils malmènent, blessent et tuent des civils. Dans la grange de la ferme Rousseau, ils surprennent des soldats belges endormis et les massacrent à coups de baïonnette.

Aux abords du cimetière, des piottes qui s'étaient égaillés dans le tohu-bohu de la surprise, se sont regroupés et se reportent à la rencontre de l'ennemi. Les

plaine.

L'immense arène est sillonnée en [illegible] visibles mouvements de masses qui se heurtent dans un vacarme de détonations et de hurlements. Les fusils claquent comme des coups de fouets cinglant des montures affolées. Partout la confusion est extrême. On ne voit pas, à peine distingue-t-on de près le casque à pointe du shako. On se reconnaît à courte distance et on se fusille à bout portant.

Ce n'est plus une bataille rangée, c'est une bagarre faite de rixes et d'empoignades féroces. Des groupes s'abordent dans les ténèbres, les hommes se ruent les uns sur les autres et, à coups de baïonnette, à coups de crosse, à coups de pied, s'acharnent à se frayer un passage dans le vaste maquis noir.

Comme emportée par son poids, la masse ennemie continue à déferler, culbutant tous les obstacles, annihilant l'effort des piottes. Elle approche du cimetière. Une allée bordée d'arbres s'étire devant elle. Tout autour du vaste enclos, des clartés errantes d'une fusillade désordonnée se multiplient de minute en minute. Les balles s'écrasent et ricochent sur les murs.

Des deux côtés de la lourde barrière en fer forgé, se dresse une minuscule construction en forme de pilier quadrangulaire. Celle de gauche sert de morgue et celle de droite est le logis du concierge. Dans l'une et l'autre, des piottes sont postés et canardent les assaillants qui approchent en se dissimulant derrière les arbres de l'allée. Non loin de là, collés aux murs crénelés, des tireurs mitraillent les ténèbres au jugé.

Mais de nouvelles vagues houleuses accourent des profondeurs opaques de la plaine, battent avec frénésie l'enclos mortuaire et finissent par s'y infiltrer.

Bagarre dans le cimetière, lutte sans merci des vivants égarés parmi les morts. Des ombres glissent entre les monuments funéraires, se croisent, se heurtent.

pagina

D E E C H T G E N O O T E

van

Hilaire Caignie,

IRMA DEZEURE

en haar familie

D E Z E U R E - R A M O N

Henri Deszeure x Sophie Roamon

MILITAIR DOCUMENT VAN HENRI DEZEURE: BEWIJS VAN DEMOBILISATIE.
De verduidelijking in 't rood werd door mij bijgevoegd. L.C.

Zijn Soldatenlivret is bewaard met percamenten omslag. Daarin staat o.a. dat hij n° 1 had in de " loting ", dat hij de Campagne aan de Belgische grens meedeed gedurende den oorlog van 1870 tusschen Duitschland en Frankrijk; ook dat hij nooit gestraft werd.

12e Régiment de Ligne.

N° 31000 de la matricule.
N° 311 du contrôle.

2e Bataillon   11e Compagnie

Cartouche.

En vertu d'une autorisation de Monsieur le Ministre de la Guerre, en date du 5 Juillet 1874, 2e D[on], N° 56, le soussigné Commandant le susdit corps accorde, par la présente, un congé illimité au (A) soldat milicien de 1870 Dezeuze, Désiré Henri Joseph, à l'effet de se rendre à Wulverghem, Province de la Fl. Occidentale, District militaire d'Ypres Canton militaire de Wervicq.

, le 11 Octobre 1875
Le Commandant du Régiment.

La présente cartouche a été remise au permissionnaire par nous Bourgmestre de la commune de Wulverghem

Le   18

Effets emportés

- Une veste à manches
- Un bonnet de police
- Un chemise
- Une paire de bottines
- Deux paires de chaussettes en laine
- Un caleçon
- Un pantalon en toile
- Un col
- Une paire de gants
- Une paire de bretelles
- Un livret
- Un gilet de flanelle
- Une ceinture de flanelle

Signalement du permissionnaire

Fils de	Napoléon Joseph
Et de	Marie Thérèse
Né à	Wulverghem
Le	25 Juillet 1850
Taille d'un mètre	620 millimètres
Visage	Ovale
Front	Rond
Yeux	Bruns
Nez	Moyen
Bouche	Moyenne
Menton	Rond
Cheveux	Bruns
Sourcils	id
Signes particuliers	Néant

Fait à Louvain, le 11 Octobre 1875
Le Commandant de la Compagnie.

(A) Grade, catégorie, Nom et Prénoms.

Je déclare avoir visité le permissionnaire dénommé au recto de la présente et ne lui avoir trouvé aucun germe apparent d'une affection ophthalmique.

St Louvain, le 15 Octobre 1875

Le Médecin

1° Les hommes envoyés en congé illimité sont tenus de se présenter au Bourgmestre de la commune où ils ont déclaré se rendre, dans le délai de dix jours, à compter de la date de leur départ du corps.

2° Lorsqu'ils changent de résidence, ils sont tenus de le déclarer au Bourgmestre de leur commune et de se présenter, dans les quinze jours qui suivent leur départ, devant le Bourgmestre de leur nouvelle résidence.

3° Lorsqu'ils séjournent momentanément en dehors de leur commune, c'est-à-dire en y conservant leur résidence au domicile légal, ils doivent y laisser ou y envoyer les renseignements nécessaires pour recevoir en temps opportun avis de tout rappel de leur classe.

4° Ils ne peuvent obtenir un passe-port pour l'étranger, ni établir leur résidence hors du Royaume, qu'en vertu d'une autorisation spéciale du Ministre de la Guerre et sous la condition de fournir les renseignements nécessaires pour être avertis en tout temps du rappel de leur classe.

1° De mannen in onbepaald verlof gezonden, zyn verplicht voor den Burgemeester der gemeente waar zy verklaard hebben te willen gaan, binnen de tien dagen, te rekenen van den tyd dat zy van het Korps vertrokken zyn in persoon verschynen.

2° Wanneer zy van woonplaets veranderen, zyn zy verplicht het aan den Burgemeester hunner gemeente te verklaren, en binnen de vyftien dagen die hun vertrek volgen, voor den Burgemeester hunner nieuwe verblyfplaats te vertoonen.

3° Als zy oogenblikkelyk buiten hunne gemeente verblyf van en toch hun verlof in de wettige woonplaets behouden, moeten zy er de noodige inlichtingen laten, of naar toe zenden, om op gepasten tyd bericht van allen terugroep hunner Klas te ontvangen.

4° Zy kunnen geen paspoort voor het vreemde bekomen noch hunne verblyfplaets buiten het ryk vestigen, zonder eene byzondere toelating van den Krijgs-minister en met conditie van de noodige inlichtingen te geven om ten allen tyden over den terugroep hunner Klas verwittigd te worden.

6° Pendant toute la durée de la revue, les permissionnaires sont soumis aux règlements militaires et doivent, quels que soient leur grade et leur ancienneté, déférer aux injonctions des commandants de canton.

7° Les hommes qui contreviendront aux prescriptions des six articles précédents seront rappelés sous les armes s'ils n'obtempèrent pas à ce rappel, ils sont réputés déserteurs.

8° Lorsque l'armée est mise sur le pied de guerre ou lorsque des classes sont rappelées en temps de paix, les hommes doivent se rendre au lieu désigné sur l'ordre du rappel, au jour et à l'heure fixés. Aucun prétexte d'ignorance n'est admissible.

9° Pour les rappels en temps de guerre, les hommes devront se munir de vivres pour un jour; ils recevront à cet effet de la commune, une journée d'indemnité de logement avec nourriture.

6° [illegible] monstering, zyn de verlofgangers aan de Krygsverordeningen onderworpen, en moeten, welke hunne graad of oudheid van dienst ook mogen wezen, zich naer de bevelen der Kantongebieders voegen.

7° De mannen die de voorschriften der zes bovenstaande artikelen zullen overtreden zullen onder de wapens teruggeroepen worden. Indien zy aan deze inroeping niet gehoorzaemen, zullen zy als deserteurs beschouwd worden.

8° Wanneer het leger op oorlogsvoet geplaatst wordt, of toen de Klassen in tyd van vrede worden teruggeroepen, moeten de mannen zich tot de verzamelingsplaadts begeven welke op hunnen inroepingsbrief aangeduid is. Deze brief bestemd ook den dag en de uur dat zy aldaar moeten verschynen. Hoegenaamd geen voorwendsel van onwetenheid zal aengenomen worden.

9° Wegens de inroepingen in tyd van oorlog, moeten de mannen zich van levensmiddelen voor eene dag voorzien; ten dien einde, zullen zy van de gemeente eene dag vergoeding voor inkwartiering en onderhoud ontvangen.

St. Louvain, le 15 Octobre 1875
Le Commandant de la Compagnie.

Documenten van Désiré Henri Dezuere en Sophie Ramon

1. Brevet "Herinneringsmedaille 1870-1871"
Frans-Duitse oorlog 19 juli 1870 - 10 mei 1871
Een katern van 8 pagina's perkamentachtig kartonpapier, 34 cm x 21 cm, waarvan pagina 1 en 3 bedrukt en beschreven zijn (foto's hierna), de overige pagina's blank.
Volgens een nota op de kaft waarin de documenten van Henri en Elie Dezeure door Lucien Caignie bewaard werden, "hield Henri de wacht aan de Belgisch-Franse grens en kwam gezond terug naar Wulvergem".
Voor zijn deelname werd hij bij Koninklijk Besluit van 19 juli 1912 door de Koning de Herinneringsmedaille 1870-1871 verleend.
In de oorlog 1914-1918 vluchtte Henri en Sophie naar de Rodenberg.

2. Medaille "Herinneringsmedaille 1870-1871"
Zie foto hierna.
Op zijn foto (p. 79) draagt Henri deze medaille op de revers van zijn vest.

3. Soldatenboekje van Henri
Op 25 april 1870, op 20-jarige leeftijd werd Henri (° 25 juli 1850) ingelijfd als soldaat in de lichting van 1870, provincie West-Vlaanderen, gemeente Wulverghem, 29^{e} canton, als n° 1 in de loting. Het boekje bevat per maand een boekhouding van de gekregen solde en de kosten verschuldigd voor materiaal en kledij.
Het eerste blaadje is gedateerd Juli 1870, het laatste Oktober 1872. Niet voor alle maanden is er een boekhouding ingevuld. 1873 ontbreekt en in juli 1874 staat een vermelding "En congé illimité avec un avoir de 20 Fr 54 c."

Deze stukken worden bewaard in bijlage van het Familieboek.

Afschrift: van getuigschrift van Herinneringsmedaille 1870-1871
van DEZEURE Henri .

K O N I N K R I J K   B E L G I E .

H E R I N N E R I N G S M E D A I L L E   1870-1871

B R E V E T

De Minister van Oorlog heeft de eer

den Heer   D E Z E U R E , D. H. J.

te melden dat bij besluit van 19 Juli 1912 de KONING

ZICH verwaardigd heeft hem de HERINNERINGSMEDAILLE

1870 - 1871 te verleenen .

Brussel , den 20 Augustus 1912

(geteekend: onleesbaar)

==

Dit getuigschrift is bewaard bij de kinders Gaignie Hilaire.

Zie hierna.

Royaume de Belgique

Koninkrijk België

Médaille Commémorative 1870-1871
Herinneringsmedaille

Brevet

Le Ministre de la Guerre
A l'honneur d'informer
Monsieur
Dezeure, A. H. J.

que par arrêté du 14 juillet 1912
le Roi a bien voulu lui décerner
la Médaille Commémorative
1870-1871.

De Minister van Oorlog
Heeft de eer den Heere
Dezeure, A. H. J.
te melden dat
bij besluit van 14 Juli 1912
de Koning zich verwaardigd heeft
hem de Herinneringsmedaille
1870-1871 te verleenen.

Bruxelles, le 20 août 1912.

Brussel, den 20 Augustus 1912.

Ministère de la Guerre.

1re Direction Générale.

1r Bureau.

N° 37.

2 Annexes { 1 brevet / 1 bijou

Bruxelles, le 28 7bre 1912

Monsieur le Bourgmestre,

J'ai l'honneur de vous prier de vouloir bien faire remettre à l'intéressé le bijou et le brevet ci-joints de la Médaille 1870-1871 qui leur a été conférée par Arrêté Royal du 19 juillet 1912.

Agréez, Monsieur le Bourgmestre, l'assurance de ma considération distinguée.

Le Ministre de la Guerre,

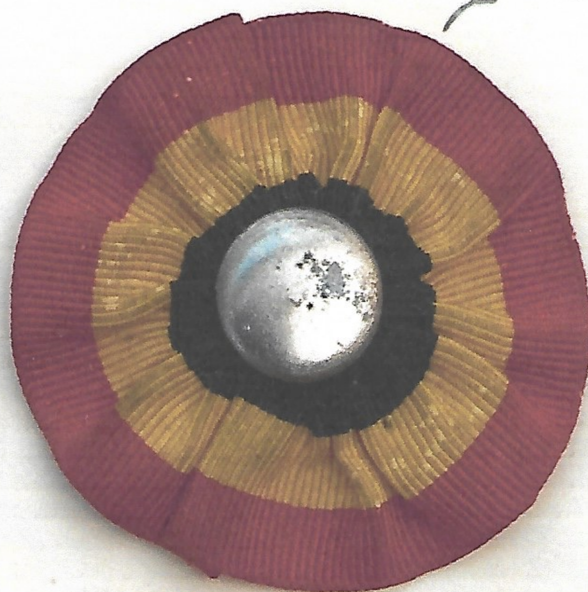
pour ordre :

Le Lieutenant-Colonel, ffons de Directeur Général,

Rvery de Thozée

A Monsieur le Bourgmestre de Wulverghem

Eeremedaille van Henri Dejeune
soldaat in de oorlog van 1870

196

(N° 28.)

12me RÉGIMENT DE LIGNE.

Désig. des Corps.

~~3e~~ Bataillon. ~~4e~~ Compagnie.

Désign. des Bataillons. 5e ~~2e Bataillon~~

Désig. des Compagnies. 3e ~~4e Compagnie~~

LIVRET

DE

Dezeuze, Désiré, henri, Joseph.

QUI LUI A ÉTÉ REMIS PAR MOI SOUSSIGNÉ, COMMANDANT LA SUSDITE COMPAGNIE.

Termonde Le 1r Août 1867.

Vu par le Major commandant le Dépôt,

Collignon

[signature]

BRUXELLES.
IMPRIMERIE MILITAIRE DE E. GUY
Rue de Pachéco, 12.

Signalement de Dezeure, Désiré, Henri, Joseph

Fils de	Napoléon, Joseph	Visage	oval.
Et de	Verhulle, Marie Thérèse.	Front	rond.
Né à	Wulverghem (fl. occid.)	Yeux	bruns.
Le	25 Juillet 1850	Nez	moyen.
Dernier domicile à	Wulverghem.	Bouche	moyenne
Taille d'un mètre	620 millimètres.	Menton	rond.
A eu la petite vérole dans l'année		Cheveux	bruns.
A été vacciné dans l'année	1852	Sourcils	id

Signes particuliers néant.

Profession antérieure Journalier.

Quand et de quelle manière il est arrivé au corps.

Le 25 Avril 1870 incorporé ~~pour~~ comme milicien de la levée de 1870, province de la flandre occidentale, commune de Wulverghem 23e Canton, No. 1 du tirage

Le 26 Avril 1870, arrivé au corps.

Services antérieurs et de quelle manière il a quitté le corps.

Avancement jusqu'au grade d'officier.

Admis à chevron le 18 .

Campagnes, blessures et actions d'éclat.

1870, en Belgique.

Condamnations.

			1871	1871	1871
Nº de la Matricule	31000	31000	31000	31000	31000
Désignation de la Compagnie.		C	II	II	L
Nº du Contrôle	464	539	302	331	280
Fº du Compte ouvert	234	21	10	154	95
Nº d'arme	4485	4485	4485	4485	4485

Vu et trouvé conforme à la Matricule.

Le Capitaine Quartier-Maître,

[signature]

Uittreksel: Trouwboekje Dezeure Désiré(Henri) - Ramon Sophie .

E T A T - C I V I L .

COMMUNE DE W I J T S C H A E T E .

Nous , soussigné , Officier de l'Etat-Civil , déclarons et certifions que

DESIRE HENRI JOSEPH DEZEURE célibataire né à WULVERGHEM, le 25 juillet 1850,ouvrier agricole y domicilié,moyen fils de NAPOLEON JOSEPH DEZEURE agé de 66 ans ,et de MARIE , THERESE VERHULLE son épouse , journaliers ,domiciliés au-dit WULVERGHEM d'une part

et

SOPHIE MARIE RAMON célibataire née à WIJTSCHAETE le 28 aout 1850 ,journalière y domicilié ,majeure fille de LOUIS FRANCOIS RAMON et de COLLETTE PERVETUE CHIEUX son épouse , journaliers aussi domiciliés en cette commune d'autre part.

ont contracté mariage ce jourd'hui devant nous,

Délivré à la Maison Communale ,le 3 mai 1878.

seau de la
commune de
Wijtschaete
Flandre Oc

L'OFFICIER DE L'ETAT CIVIL

(signé: E. DECONINCK)

Contraxerunt in facie Ecclesioe

mensis maii 1878

J.H.Charles pastor .

Uittreksel: Trouwboekje Dezeure Désiré (Henri) - Ramon Sophie .

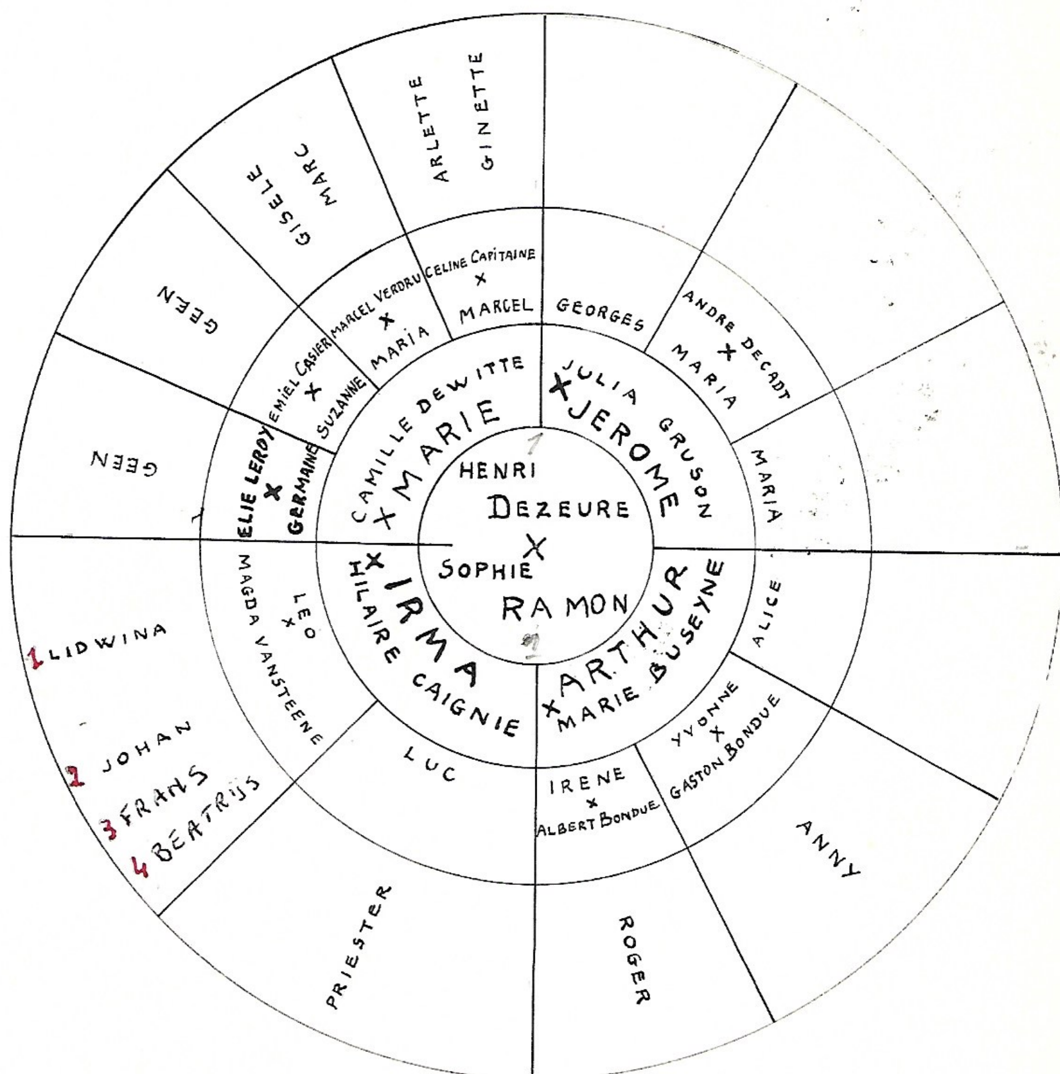
ENFANTS ISSUS DE CE MARIAGE.

PRENOMS DES ENFANTS	NAISSANCES		DECES	
	Lieux	Dates	Lieux	Dates
1° MARIE , LOUISE †	Wulverghem	4 fevrier 2 h.soir 1879		
2° JEROME,ARTHUR,AUGUSTE	Wulverghem	16 mai 10,30 soir 1880		
3° REMY,CORNELIS †	Wulverghem	8 Januari 12,15 's m. 1882	Wulverghem	25 maart 1885
4° ARTHUR,RENE	Wulverghem	1 Octobre 1884		
5° IRMA,ROZALIE	Wulverghem	14 Mars 1887	*Weduwe stierf in huis v. geesterkranke te St Michiels/Brugge † 80j*	
6° ROMANIE,BLONDINA †	Wulverghem	20 Februari 1889	Wulverghem	1889
7° RENE,JOSEPH †	Wulverghem	30 Maart 7u 's M. 1892	Wulverghem	27 October 1892
8° ELIE,OMER,CORNEILLE †	Wulverghem	19 November 9u 's A. 1894	Winkel St.Eloi	14 October 1918 *gesneuveld by [illegible] begraven in Militair Kerkhof in Bos v. Houthulst*

N.B.Irma, onze Moeder, was gehuwd met Hilaire Caignie (Zie afzonderlijk deel →

83

De nakomelingen van Henri Dezeure en Ramon Sophie.

Vrouw Weduwe Camiel DEWITTE-DEZEURE,
Heer en Vrouw Jerome DEZEURE-GRUSON,
Heer en Vrouw Arthur DEZEURE-BUYSÈNE,
Vrouw Weduwe Hilaire CAIGNIE-DEZEURE, *zijn kinders ;*
Vrouw Weduwe Elie LEROY-DEWITTE,
Heer en Vrouw Emiel CASIER-DEWITTE,
Heer en Vrouw Marcel VERDRU-DEWITTE en dochter Gisèle,
Heer Marcel DEWITTE,
Heer Georges DEZEURE,
Heer en Vrouw André DECADT-DEZEURE,
Juffrouw Maria DEZEURE,
Heer en Vrouw Albert BONDUE-DEZEURE en zoon Roger,
Heer en Vrouw Gaston BONDUE-DEZEURE,
Juffrouw Alice DEZEURE,
Heer Leon CAIGNIE,
Eerwaarde Heer Lucien CAIGNIE, *zijn kleinkinders en achterkleinkinders;*
De Familiën DEZEURE-VERHULLE en RAMON-CHIEUX,

melden U met droefheid, doch met christene gelatenheid, het onherstelbaar verlies dat zij komen te onderstaan door het afsterven van

HEER

DESIRÉ-HENRI DEZEURE

Weduwaar van Vrouw SOPHIE RAMON,

geboren te Wulverghem den 25 Juli 1850 en er godvruchtig overleden den 21 December 1937, voorzien van de Gerechten onzer Moeder de Heilige Kerk.

De **LIJKDIENST,** gevolgd van de **BEGRAVING,** tot dewelke gij vriendelijk uitgenoodigd wordt, zal plaats hebben in de parochiale kerk van Wulverghem, op **Vrijdag 24 December, te 9 ure.**

Vergadering ten sterfhuize, Zwijnebak, om 8 ure 1/4.

Zij bevelen zijne Ziel in uw godvruchtige gebeden.

Wulverghem, den 21 December 1937.

DRUKK. J. LASURE, NIEUWKERKE

86

GELOOFD ZIJ JESUS-CHRISTUS. AMEN.

†

Bid voor de Ziel

VAN

SOPHIE-MARIE RAMON

ECHTGENOOTE VAN

HENRI DEZEURE,

geboren te Wytschaete den 28 Augusti 1850 en godvruchtig overleden te Wulverghem den 6 Augusti 1930, versterkt door de H. Sacramenten der stervenden.

Lid van de Confrerie van het H. Hert van Jesus.

Ellendige maanden en droevige nachten heb ik overgebracht... God heeft mij beproefd als goud in den smeltoven; doch versterkt door haar levendig geloof en haar betrouwen op de Goddelijke Voorzienigheid, heeft zij met bewonderensweerdig geduld hare pijnlijke ziekte verdregen.

Het lijden met gelatenheid ter eere Gods aanveerd, zuivert van de zonden en leidt tot eene kostelijke en heilige dood. Job. - H. Ambr.

Vaarwel, *lieve Echtgenoot!* Ons scheiden is voor u bijzonderlijk pijnlijk en droevig, maar de wegen der Goddelijke Voorzienigheid zijn ondoordringbaar en Gods goedheid is oneindig groot : dat Zijn aanbiddelijken wil geschiede.

En gij, *mijne beminde Kinders en Kleinkinders,* hebt dank voor al uwe moeite en zorgen voor mij, herinnert u mijne raadgevingen. en voorbeelden, betrouwende op God bij wien alleen ware troost te vinden is. Bidt veel voor mij en eert Vader en Grootvader al de dagen van uw leven.

H. Hert van Jesus, ik betrouw op U. 300 d. afl.

Drukk. J. Lasure, West-Nieuwkerke.

Kostelijk voor de oogen van God is de dood van den rechtvaardige. Ps. 115 - 15.

†

Bidt voor de Ziel

VAN

HENRI DEZEURE

weduwaar van

SOPHIA - MARIA RAMON,

geboren te Wulverghem den 25 Juli 1850 en er overleden den 21 December 1937, na ontvangen te hebben de laatste HH. Sakramenten.

Lid van het Broederschap van 't H. Hart van Jesus.

◎◎◎

Man van diep kristelijk geloof, dat gansch zijn leven beheerschte en al zijn daden bezielde, heeft hij zonder een duimbreed af te wijken van wat hij wist zijn plicht te zijn, het voorbeeld gegeven van echten godsdienstzin. Getrouwe zoon der Kerk, heeft hij zonder menschelijk opzicht hare geboden en hare rechten verdedigd, goed gesticht waar hij kon.

En nu ontvangt hij, als trouwe dienaar, de kroon die de Heer beloofd heeft aan dezen die Hem met getrouwheid dienen.

Een eerekroon is de hooge ouderdom — ook mocht hij zijn nageslacht tot in den derden graad aanschouwen.

Dierbare kinderen en kleinkinderen, ik verlaat dit tranendal. Hebt dank om uwe teedere liefde. Blijft God en zijn Kerk getrouw. Bidt voor mij tot wij elkaar weerzien hierboven bij den Heer.

Zoet Hart van Jesus, wees mijne liefde. (300 d. afl.)
Zoet Hart van Maria, wees mijne zaligheid. (300 d. a.)

Drukk. Lasure-Mattelaer, Nieuwkerke.

Begraven met Wyte wagen

Hulde aan Henri Dezeure door Lucien Caignie

MIJN VADERTJE.

Mijn vadertje, hij was rechtvaardigheid.
Hij had den zwaren last op zich geladen,
Een eerlijk man te zijn
In woord en in daad.
Dat is het schoone dwaze kwaad
Waar, na ons Heere Jezus Kristus,
De sterkste man aan onder gaat.

Zijn oog was rustig blauw; een verre zee.
Zijn woord van blijheid soms plotse fusee
In stalen nacht.
Hij lachte rood en zoende onverwacht
Mijn dwaze haren en mijn jong gedacht.

De hooge schepen die de schelde droeg,
Hij wist hun laden vast en schoon sturen.
Hij had hun namen lief,
Om mee te spelen, als een kind naïef;
Kararschi, Pantos, Calcutta,
Lijk schoon koralen.

Hij wist de haven; heimwee en verdriet,
Bij een vroegen morgenmist
En in den avond onder luid en rauw sirenenlied.

Hij heeft de basschen van zijn jeugd bemind.
Hij kende boomen lijk wij menschen kennen.
Hij wist de winden en den oogst,
En wou mijn hand aan 't ruw bedrijf des jagers wennen.

Mijn vadertje, hij was rechtvaardigheid.
Hij had de goede liefde tot de still'en ware dingen
Onder de schaduw van een dorpsche kerk
Ligt zijn sobere zerk.
Ik weet hoe zijn gedenken mij gelijk een lichte wolk behoedt.
Zijn roode, bange handen hield hij stervend Kristus te gemoet.

Marnix Gijsen.

De Familiën van de

KINDERS

Dezeure-Ramon

Camiel DEWITTE - DEZEURE Marie

DEZEURE MARIE LOUISE

° Wulvergem, 4-2-1879.

x Wulvergem, 29-11-1899 met:

DEWITTE CAMIEL CYRIELLE

° Dranouter, 13-1-1878. + + Wulvergem, 7-5-1934.

Zoon van Bruno Leo D. x Sylvie Eulalie Verheyde.

Beroep: Smid. Herberg.

Woonplaats: Waasten; Wijtschate (Meesen); Wulvergem
(Gehucht en herberg " Zwijnebak ".
Gedurende oorlog 1914-1918: te Westnieuwkerke;
Dranouter; Louvier(Eure, France), WULVERGEM.

KINDEREN:

GERMAINE Madeleine Cornelia

° Waasten, 28-10-1901. + Nieuwkerke, 9-10-1939.

x Wulvergem, 1923.met:

Elie Leroy ° Westnieuwkerke 19-11-1879 + 8-8-1936.

Kinderen: geen.

Beroep: Bakker. Woonplaats: West Nieuwkerke.

SUZANNE Jeanne.

° Wijtschate, 23-10-1908.

x Wulvergem, 4-9-1930 met: Emiel Casier °5-9-1903.

Kinderen: geen.

Beroep: Bediende op den tram. Woonplaats: Diksmuide.

MARIA Irma (onze Moeder, Irma D., is haar Meter).

° Wijtschate, 25-2-1910. +

x Wulvergem, 30-8-1933 met: Marcel Verdru ° West Nieuwkerke.

Beroep: Smid; Herberg " Zwijnebak ". Woonplaats: Wulvergem.

Kinderen: Gisèle, Marc.

FELISIE Clemence.

° Wulvergem 1169-12. + 10-10-1912.

MARCEL Elie Coreille.

° Wulvergem, 5-4-1914.

x Oostende, 20-9-1941. met: Celine Capitaine ° Oostende
12-1-1913.

Kinderen: Arlette, Ginette.

Beroep: Beroepsmilitair.

Woonplaats: Meesen.

Ondergedoken by Lucien Caignu-
ta de Endeefartory v. Egem - als spionage
lig v.h. geheime "Armée Belge - de enige
die niet naar Duitsland overgebracht werd

Marie Dezeure

Camiel Dewitte

†

Bidt voor de Ziel

VAN

Camiel - Cyriel DEWITTE

ECHTGENOOT VAN

MARIE DEZEURE,

geboren te Dranouter den 13 Januari 1878 en overleden te Wulverghem den 7 Mei 1934, versterkt door de HH. Sacramenten der Stervenden.

Lid van de Confrerie van het H. Hert van Jesus.

Hij heeft edelmoedig en met volle onderwerping aan den Wil des Heeren de kwellingen eener langdurige ziekte onderstaan.

Hij was zachtmoedig en gedienstig, aangenaam in zijnen omgang, standvastig zijne plichten kwijtende, zonder ijdele pracht of menschelijk opzicht.

H. Aug.

Zalig zijn de dooden die in den Heer sterven ; nu immers rusten zij uit van hunnen arbeid, want hunne werken volgen hen.

Dierbare echtgenoote, heb dank voor uwe teedere liefde en beste zorgen : troost u bij de gedachte van ons wederzien in den Hemel. *Mijne lieve kinderen,* houdt uwe moeder in eere al de dagen haars levens en bidt voor mij opdat mijne ziel spoedig moge in vrede rusten.

Zoet Hart van Jesus, wees mijne liefde. 300 d. afl.
Zoet Hart van Maria, wees mijne zaligheid. 300 d.
Jesus, Maria. 300 d. afl.

DRUKK. LASURE-MATTELAER, NIEUWKERKE.

2 3

Kinders DEWITTE : 1 Maria , 1 Suzanne * , 3 Germaine †, 4 Marcel .

Marcel op houten paard gemaakt door zijn

Peter Elie Dezeure (gesneuveld 1918) .

* Familie boek maken Lucien zat op haar schoot toen hy gekwetst werd door glaschyf stukgeslagen door Deutre Chrafand Lon

1

2

3

1.De kinders Dewitte:Suzanne , Maria , Germaine .
2.Oorlogsverwoesting;Meid en Suzanne , Camille en Germaine ,
Marie en Maria ,twee vrienden en Marcel.
3.Germaine en haar moeder ;twee Engelsche soldaten.

Elie Leroy & Dewitte Germaine
Bakker asmatiek

(Jubilé 30 j. in 1989

† Emiel Casier & Jubile 30 j in 1989
Dewitte Suzanne.

Marcel Verdru & Dewitte Maria.

Marcel Dewitte
Beroepsmilitair,
eerste medewerker van ons
familieboek. in de onderpastorij
te Eggem ondergedoken als lid van
het Geheime "Armée Belge"

Gisèle & Marc Verdan
↳ Directeur Rijksbasisschool Vlamertinge

Marcel Dewittex& Capitaine Céline.

Ondergedoken by Lucien Cagnie · Hy was spion voor de "Armee Belge,,

Jerôme DEZEURE - GRUSON Julia

DEZEURE JEROME ARTHUR AUGUSTIN

° Wulvergem, 15-5-1880
x West Nieuwkerke, 26-11-1909 met:

GRUSON JULIA.

° West Nieuwkerke, 13-4-1887
Dochter van Henri Joseph x Verbeke Leonie Valerie

Beroep: Aardewerker op de Engelsche kerkhoven.
Woonplaats: West Nieuwkerke.

KINDEREN:

Namen.	Geboren.	Gestorven.
GEORGES Jerome	West Nieuwkerke, 11-7-1911	
JEANNE Julia	West Nieuwkerke, 2-9-1913	
SIMONNE Gabrielle	West Nieuwkerke, 20-1-1921	+ 9-2-1929
MARIA Angele Cornelia	West Nieuwkerke, 2-6-1927	

Gehuwd	Echtgenoot(e).	Beroep.	Woonplaats.	Kinderen
JEANNE x West Nieuwk. 8-5-1937	Decadt André ° Winnezele (N.Fr) 4-7-1915	Mekanieker	West Nieuwk.	
GEORGES		Autogeleider		

Jerome Dezeure,(als krijgsgevangene :oorlog 1914-1918:in Duitschland.)

Jerôme's echtgenoote Gruson Julia.

Georges van Jerome , als soldaat.

Decadt André & Jeanne Dezeure Woont nu te Ieper Frezenbergstraat bij het Klooster v.d. Zusters Carmelitessen
+1989

Maria, jongste dochter van Jerome.

Arthur DEZEURE - BUYSENE Marie

DEZEURE ARTHUR RENE.
° Wulvergem, 1-10-1884.
x Wulvergem, 25-12-1910. met:

BUSEYNE (JULIE) MARIE.
° Brielen (Ieper) 11-10-1887.
Dochter van Isidoor August(wagenmaker) x Theirssen Rosalie.
Beroep: Landbouwer, later Vee-koopman.
Woonplaats: West Nieuwkerke;oorlog 14-18:Poperinge;Wulvergem. (Dranouter)

KINDEREN:

IRENE Germaine, Cornelia.
°.West Nieuwkerke, 22-1-12.
x Dranouter, 12-5-31. met:
Bondue Albert.
Kinderen: Roger, -1-1932.
Beroep: Trambaanwerker.
Woonplaats: West Nieuwkerke.

IVONNE Irène Cornelia.
° West Nieuwkerke, 15-12-15.
x Dranouter, 14-10-1936.met:
Bondue Gaston.
Kinderen: Anny (1932)
Beroep: Beenhouwer.
Woonplaats: West Nieuwkerke.

ALICE Ivonne.
° Dranouter, 19-2-1918. + Poperinghe 1919.

ALICE Ivonne.
° West Nieuwkerke, 12-2-1924.

Arthur , Marie , Yvonne , Irène .

Marie.

Arthur & Marie

Alice,hun jongste doch

Slecht gedrag
weg v.d. Beenhouwerij te
Nieuwkerke – bij een dans
niet aan de Kust

106

IRENE DEZEURE

Bondue Albert & Irène Dezeure

Bondue Gaston & Yvonne Dezeure.

Elie DEZEURE

Elie Dezeure, 16/17jaar oud,
voor ons huis waar ik (Lucien) geboren ben
alsook mijn broer Leo (Caignie).

x Elie Dezeure en makkers

L E V E N S B E S C H R I J V I N G   V A N

E L I E   D E Z E U R E.

(door hemzelf opgesteld)

Zoon van Henri Dezeure en Sophie Ramon. Zijn broeders en zusters:

Marie Dezeure	getrouwd	met	Camille Dewitte
Jerôme Dezeure	"	"	Julia Gruson
Arthur Dezeure	"	"	Marie Buseyne
Irma Dezeure	"	"	Caignie Hilaire
Elie			

Hij werd geboren in 1894 den 19 November te Wulvergem in een huis van Charles Fache, langs het Zwijnebaks wegeltje n° 19 Als hij 4 jaar oud was ging hij naar de bewaarschool onder de leering van zuster Bertha en later van zuster Germaine, waar hij zeer bemind was om zijn vlijtigheid en goed gedrag . In 19o1 werd hij gestuurd naar de communale school onder de leering van meester Lazeure, waar hij grooten vooruitgang deed in zijnen leergang. In 19o4 werd hij tot bereiding zijner eerste communie geroepen onder de leering van pastoor Brabandt en de moeder van het klooster zuster Francisca waar hij nog eens zich vlijtig toonde en den vierden geklasserd was te midden der rijke boerezoons , want ik moet u bekennen dat in dien tijd de rijke de eerste geklasseerd waren . In 1905 werd hij tot missedienaar uitgeroepen door pastoor Brabandt, hetwelk hij was tot in Mei 1908. In 1906 was hij bekwaam geworden tot zijne ~~eerste~~ plechtige communie dewelke hij deed den 1 April in de parochiekerk van Wulvergem, onder de groote blijdschap zijner ouders , broers en zusters, die in volle feest waren en het jaar nadien werd hij gevormd in de parochiekerk van West-Nieuwkerke door Gustavus, Josephus Waffelaert, bisschop van Brugge.

In 1908 ongelukkiglijk moest hij de school staken en het werk aannemen met zijn broeder Arthur in den tabak van Jules Debailleul. Maar eens het werk begonnen , is ook het drinken een weinig begonnen en in den Winter van hetzelfde jaar ging hij 's Zondags avonds een heerlijk verzet nemen in de herbergen van Wulvergem en in den omtrek, met zijnen maat Jerôme Boudrij. Doch in 1910 verliet hij Wulvergem en ging zich verstigen te Meesen bij den hoefsmid Camille Dewitte om te leeren smeden, denwelken hij verliet in April 1901 ; dan ging hij naar de hoefsmedrij te Dranouter gehucht "den Blinker" genaamd waar hij ongelukkiglijk in Juni van hetzelfde jaar zijn werk moest staken bij gevolg van

ziekte.
Dan heeft hij zijn werk van vroeger 't is te zeggen in den tabak hernomen dit maal met Hilaire Caignie,voor de kinders Coupain te Meesen.
Maar de Winter van 1912 kwam aan en het werk antbrak langs hier daarom ging ik mij verstigen in Frankrijk in de briquetterie van Marais de Lomme bij Rijsel,totdat hij in den maand Maart het gedacht kreeg te leeren metsen Daarom ging hij zich begeven bij Theophile Rouzeeuw te Wulvergem als metse: dienaar waar hij verbleef tot dat er geen werk meer was omtrent kerstdag 1912.Dan ging hij zijn wintertijd passeeren in de koolmijnen ,de Compagnie van Bethune,waar hij dagelijks naar huis kwam met den trein en den tram die bijna voor zijn deur stilhield-want sedert dat in 1911 al zijn broeders en zusters gehuwd waren was hij met zijn ouders zich komen vestigen op het "gehucht den Zwijnebak"waar er eene tramstatie is.
Maar de Zomer van 1913 kwam aan en het metselwerk begon overal te hernemen.Dees jaar ging hij werken met zijnen maat Jerôme Hueghe voor de metserbaas van Nieppe,Luvin Bouqué.
(Hier werd dit dagboek onderbroken,het vindt zijn voortzetting in zijn oorlogsdagboek.)

Elie Dezeure soldaat
Sneuvelde te Lendelede (militair kerkhof)
te Houthulst

Elie Dezeure

Jongste Broer v. Moeder Irma Dezeure M

Elie

Maurice Fatras

Nonkel Elie Dezeure

ELIE DEZEURE

Broer van Irma Dezeure,
Na militaire opleiding te S-Lo in Frankryk
kwam hy naar het Belgisch Yzerfront
en sneuvelde te Lendelede. Hy ligt begraven
op het Militaire Kerkhof van Houthulst

Uit het soldatenleven van ELIE DEZEURE. (1914-1918)

-UIT ZIJN DAGBOEK (dat bewaard is) - twee boekjes met potlood geschreven-en waarvan het eerste ook een aantal liederen bevat)
23 SEPTEMBER 1914 werd hij opgeroepen en ingelijfd in het 9de Infanterie Regiment, 6de Compagnie, te LIER. Daar bleef hij tot 30 September. Verscheidene malen beschoten door de Duitsche Artillerie vertrok het Regiment op 2 Oktober langs Oude God naar Antwerpen. Vandaar naar BURCHT om terug te keeren naar ANTWERPEN. Des avonds stapten zij in den trein, reden langs GENT naar IEPER(3 Okt.) en denzelfde namiddag nog naar VEURNE, waar vader, moeder en schoonbroeder Camiel hem bezochten.
Den 6 OKTOBER reden ze naar DUINKERKEN en scheepten in des avonds. Den volgenden morgen landen ze te CHERBOURG, 900 km.in Frankrijk(Dep. v.d.Manche). De trein bracht hen naar St.LÔ, waar zij verbleven in de Kazerne Bellevue tot 16 Februarie 1915, om er hun militaire oefeningen te leeren. (9 Regiment, 3 Compagnie, 1 Peloton, 2 de Sektie)
18 Februarie 1915, na 4 maanden onderricht kwam zijn Regiment toe in de frontstreek te ADINKERKE. Ze moesten eerst naar de PANNE, waar zijn Compagnie verdeeld werd om bij de oude soldaten gevoegd te worden. Elie werd gevoegd bij de 7de Compagnie.
Op 24 Februari 1915 ging zijn Compagnie voor de eerste maal naar de LOOPGRACHTEN. Van dan af logeert hij altijd bij boeren of in verlaten huizen of in de tranchee.
Langs BULSCAMP gaan ze naar AVECAPELLE en naar PERVIJSE die dan een goeden sekteur was dicht bij de eerste linie.
In MEI en in OKTOBER komt hij in een slechter sekteur, de PETROOLTANK links van DIKSMUIDE. Dan hadden ze veel werk, en veel te lijden van kogels, granaten, bommen, artilleriegevechten. De jongens gingen er met schrik naar toe.
Dan beschrijft Elie twee bloedige dagen en nachten (Oktober 1915) van de honderde zulke welke hij later meegemaakt heeft.
Daarmee schrijft hij ook niet meer in zijn dagboek.
-UIT ZIJN BRIEVEN(die deels bewaard werden, brieven gedateerd uit St.LÔ 21 Oktober, uit het front, 11 Juli 1918, 1 en 2de Oktober, 3den Oktober, 4den Oktober, 11Oktober, 13den Oktober, laatste brief 13 Oktober Zondagavond te 5 uur.
Op 17 April 1918 neemt hij deel aan den slag van MERKEM(zie brief van 11 Juli) . Vervolgens strijd hij in den GROOTEN AANVAL VAN 27-29 September 1918. Zij breken door ;12 Km.diep, Langemarck, Merkem, Staden.

113

Den 29 sten 's avonds was het vuur der Duitschers bijzonder hevig. Er vielen veel slachtoffers. Elie kreeg een stuk obus in zijn ransel. In dien aanval hebben ze verscheidene nachten in open lucht geslapen. Den nacht 29-30 September vernachtten zij in de obusputten, het regende en het was koud en ze hadden geen eten noch drinken meer. 30 September gingen zij tot over den heuvel van STADEN. "Wij hadden nog willen voortgaan(schrijft hij 1-10-18), maar de Franschen zijn ons dan komen aflossen". Zij zijn op rust gegaan eerst naar POELCAPELLE en dan elders (?), een waar slachtveld nalatende-dooden-gekwesten-doode peerden-karren en kanons in grachten en obusputten, in een woor een schrikkelijk slagveld, veel gevangenen gemaakt en veel kanons gepakt "

"Wij hebben onzen plicht gedaan" "Ook hoop ik niet vele gene zulke offensieven meer te moeten doen, en ik hoop weldra vrede te zien aankomen " (brief ,1 Oktober)

Op 11 Oktober schrijft hij van uit het dorp waar de bekende coureur V...woonde en stuurt geplukte bloempjes uit...

Op 13 Oktober schrijft hij 's morgens en ook 's avonds te 5 u laatste briefkaart uit den tranchee tusschen MOORSLEDE en DADEZEELE. Hij sluit dat schrijven met " vergeet mij niet in uwe gebeden".

-UIT HET SCHRIJVEN VAN ZIJN VRIEND VIAENE (uit Reckem bij Meenen)

Met deze vriend heeft Elie 4 jaar oorlogsleven gedeeld, met hem verscheidene malen in congé geweest naar Arthur Dezeure, wonende op het gehucht "Vogeltje"te Poperinghe.

Op 22 OKTOBER schrijft VIAENE naar Arthur dat Elie gesneuveld is.

Uit NAZARETH(Oost-Vlaanderen) schrijft VIAENE (13 November ?) naar vader en moeder Dezeure te Louviers(waar Elie een laatste maal zijn ouders en familie had gezien tijdens een congé)

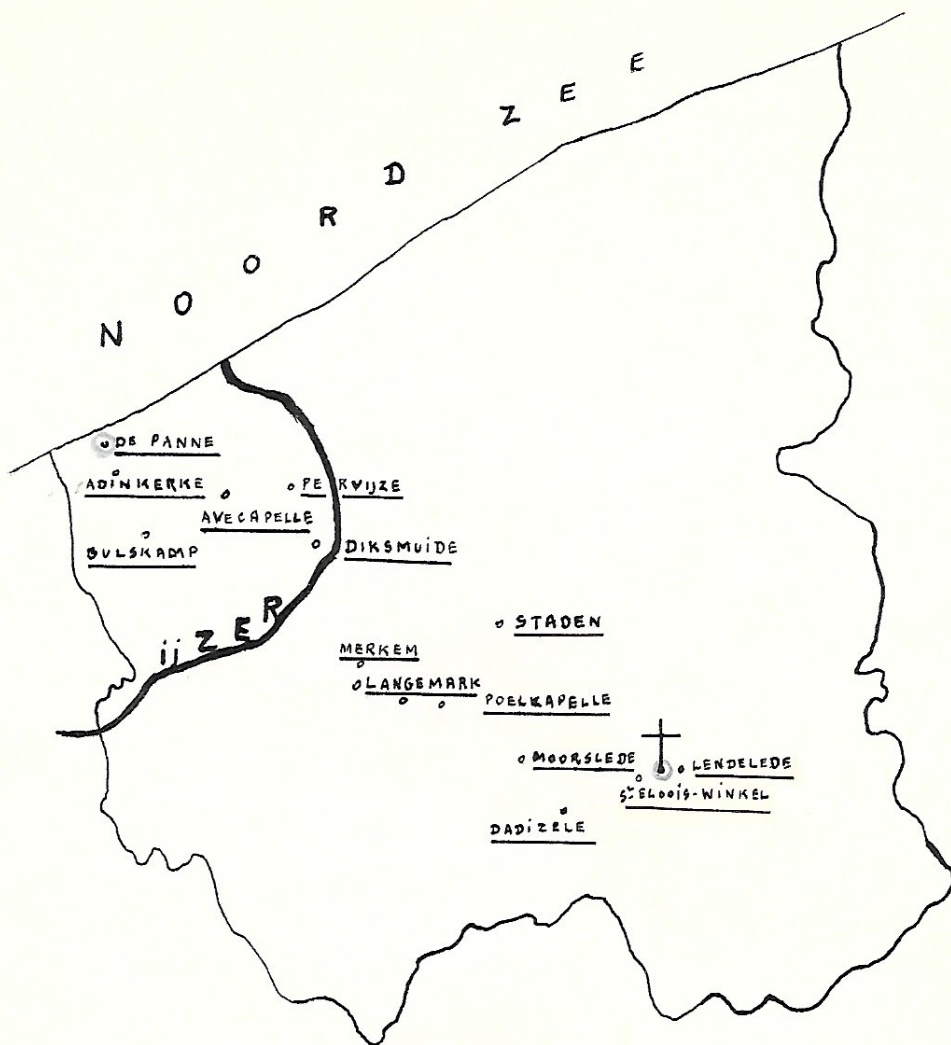
" Wij hadden te zamen den eersten slag met vollen moed doorstaan en wij dachten dat wij ervan af waren daar wij zooveel mannen verloren hadden. Maar als wij vernamen dat wij den 14den nog eens moesten aanvallen waren wij zeer teneergeslagen. Wij zegden tegen malkander: Ik geloof dat wij van deze maal er moeten inblijven" Wij gaven den moed verloren, en met het hoofd in den grond gingen wij er naar toe. Eens in gang kreeg ik mijnen moed weder en zegde "Elie schept moed wij moeten maar gaan tot aan de Leie-Harelbeke en gekomen tusschen WINKEL-Sint-ELOI en LENDELEDE waren we erg beschoten en stopten ons weg in eenen gracht zijde aan zijde. Toen ik al met eens eenen slag hoorde, ik keek om en zag dat Elie getroffen was in het hoofd. Hij bezag mij zoo dedrukkelijk en ik vroeg hem zijdt ge gekwest maar hij sprak niet meer. Het bloed kwam hem in de oogen en hij stierf

Ik kan niet begrijpen hoe hij daar getroffen kon zijn in die diepte. Het doet mij veel verdriet aan want het was EEN DER MOEDIGSTE JONGEN DAT IK GEKEND HEB EN WAS ALTIJD KONTENT -het is een groot verlies voor u allen. Hij is begraven op eene partie land achter een groote hoewe tusschen WINKEL SINT ELOI en LENDELEDE . Ik heb een briefje met zijnen naam in eene flesch gelegd op zijn graf.

-DE OFFICIEELE BEVESTIGING VAN ZIJNEN DOOD werd op 30 November door zijn Compagnie-Commandant gestuurd naar zijn ouders: "gedood 15-10-18 (in de slag van St.Pieters)"

=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=

115

L I J D E N S W E G van E L I E D E Z E U R E

Inzet: PERVIJZE (24 Februari 1915)

Gesneuveld: tusschen LENDELEDE & WINKEL St. ELOOIS (15 Oktober 1918) .

Oorlogsfoto's van Elie Dezeure.

Zie Boekdeel V p. 126

Kaarten door Elie ge- stuurd aan zijn neefjes
Lucien en Leo Caignie in de schoolcolonie te
St.Marguerite sur Mer . (7 Oktober 1918)

LIED VAN DEN DOOD (door Fr[illegible] VanRaemdonck, gesneuveld.)

Der zullen geen klokken luiden
 Hun droevig doodenlied,
Als ik zal vallen , dorstig
 In 't bloedig Yzergebied.

Men zal er geen wagen voeren
 Noch volgen een zwarte stoet
Van mannen , gelijk men
 Bij christene menschen doet.

Der zullen geen vrienden komen
 En op mijn graf noch kruis,
Noch kronen, noch bloemen strooien
 'K Zal sterven ver van huis...

Maar als die droevetijden
 Van dwang en muiterij
Voorbij zijn, en 't sedert maanden
 Gedaan is en uit met mij,

Dan zal er een zonne rijzen
 Van vurige liefde rood...
Dán zullen de klokken luien
 Voor hen die ginds liggen,dood...

Dán zullen de klokken luien
 Een eeuwig verlossingslied;
Doch zij die ginds liggen,zullen
 't Niet hooren, in 't Yzergebied.

Elie Dezeure

Hoewel Lucien Caignie in voorgaande drie pagina's enkele bijzondere episodes heeft samengebracht uit de oorlogsbrieven en oorlogsdagboekjes die van Elie Dezeure bewaard bleven, zijn wij Elie verschuldigd de originele documenten, met transcriptie, in het Familieboek op te nemen. Elie ging bij het leger op 23 september 1914 en sneuvelde na meer dan vier volle jaren onder de wapens, op 14 oktober 1918 toen een kogel hem trof tijdens het schuilen in een gracht ergens te lande tussen Sint-Eloois-Winkel en Lendelede. Dat de brief die hij schreef aan de vooravond van zijn dood bewaard is, evenals de brieven van zijn vriend Henri Viaene die getuige was van de fatale kogel, maken deze documenten zeer bijzonder.
Elie Dezeure stierf aan het einde van WO I, op minder dan een maand van de Wapenstilstand.
Hilaire Caignie, Elie's schoonbroer, sneuvelde dag I van WO I, aan de andere kant van het land. Twee briefkaarten door Hilaire geschreven aan zijn vrouw Irma, op 4 en 5 augustus 1914, worden eveneens als zeer bijzonder bewaard in het Familieboek (zie p. 73 e.v.).

De documenten betreffende Elie zijn :

Het zwarte boekje

pagina 1
Korte Militair
Levensbeschrijving van
Elie Dezeure
Den 23 september het
jaar 1914 met den eersten
tram moest hij vertreken
om hem in te lijven te
Lier / het was bijna avond
toen wij toekwamen in
de kazern / om te beginnen
kregen wij des avonds
geen eten / 't was de eerste
keer maar ten was
den laatste keer niet /
daarna gingen wij
slapen in het paarden
stal op strooi onder
pagina 2
het gehuil van
duizend schachten
gelijk ik er was / dien
nacht weinig geslapen
'S anderdaags den
24 september om 6 uren
stonden wij op en
kregen elk een grijs
brood en een tas kafé /
ik heb den kafé uit
gedronken maar
het brood weder
gelegd want het
stond mij niet aan /
ik heb het ook niet
pagina 3
altijd gedaan
want ik heb er nog
achter gevochten /
daarna moesten wij
op rang staan en
ons buljet afgeven /
ik was uitgetroken
bij het 9 regement
pioten / wij doorliepen
wat den koer en
zoo verliep den dag /
nog eens des avonds
legden wij ons weder
te slapen in ons
oud logement /
pagina 4
den 25 september den
klaron werd geblazen
en wij moesten weder
op en in rang wat
marcheren en Exersie
doen en zoo voort tot
woensdag de 30 september /
wij waren gelijk gewoonte
naar het plein gegaan
om te Exerseeren
maar wij waren er
nauwelijks of wij
moesten weder keeren
om ons pak te nemen
en te vertrekken /
pagina 5
want de Duitsche
bomen vlogen tot
in de stad / wij gaan
tot 10 minuten van
de stad en verbergen
daar ons onder de
boomen want eene
Duitsche vliegmachien
komt aangevlogen /
als wij daar rond
de 3 uren gelegen
hadden hoorden wij
niets meer en wij
keerden weer naar
het plein / des avonds
pagina 6
legden wij ons weder
gerust in ons strooi
en dekten ons met
eene dikke wollen
sarge / wij hadden
warm want wij waren
niet meer gewoon
van gedoken te zijn
en sliepen reeds allen
gerust toen wij
rond den 10 uren
waker werden gemaakt
en nog eens moesten
vertrekken want de
bomen schuifelden
boven den kazern /
pagina 7
Wij zijn dan omtrent
3 kwart buiten de
stad gegaan waar
wij ons moesten neder
legen in een meersch
onder blauwen hemel
die verlicht was van
vier en vlam der
kanonen en brand /
wij sliepen maar weinig
en toen ik den donder
dag 1 Oktober opstond
was ik stijf gelijk
een oud paard
pagina 8
want het was den
eersten maal van
mijn leven dat ik
buiten slaap / dan
gaan wij nog een
kwart verder en
leggen ons daar neder
in het veld waar ik
met de kaarte speel
met Jerôme Boudrij en
drij van Dikebusch
om den tijd spoedig
te verdrijven want
hij is zoolang dat een
dag een maand is
pagina 9
Des namidaags keren
wij nog eens weder
tot bij de stad / wij
waren daar allen
in groepen van 100
man verdeeldt en
ieder groep kreeg
50 spaden om er
50 te werken en 50 rusten /
wij moesten in den
omtrek loopgrachten
delven boomen afzagen
en hagen uitsmijten
doch niet lang /
pagina 10
want wij waren
nauwelijks 10 minuten
begonnen of wij moesten
wederom vluchten
over hagen door bosschen
en velden wel een uur
lang / het kanon en
stond geen seconde van
bulderen en de bomen
vallen op 150 m van
ons / toen wij weder
op een dikke uur van
de stad waren moesten
wij ons daar neerleggen
in een meersch en slapen
pagina 11
maar wij hadden niet
veel goesting om op
dat nat gras ons neer
te leggen en wij gingen
op zoek achter strooi
dien wij vonden / de
rogge was wel nog
niet uit gedorschen
maar enfin het was
algelijk wel en sliepen
gerust want wij waren
afgemat en sonder eten /
vrijdag 2 October /
'S anderdaags morgen
stonden wij op en
zetten onzen weg voort
pagina 12
tot aan den ouden
god gelegen tussen
Antwerpen en Lier /
wij rusten daar wat

en koopen eten want
wij hadden schrikelijk
honger / daarna zetten
wij onzen weg voort
tot Antwerpen / rusten
daar wat op de vorten [f...]
en ik wasch mijne
voeten in eenen grooten
put want mijne
voeten deden zeer /
daarna weder weg
pagina 13
tot Burgt op zijds
Antwerpen / Den avond
was gevallen ik koop
nog eens wat eten
en daarna gaan wij
logement zoek maar
wij vinden geen en
wij keeren terug
bij de ander dien
al bezig waren
met vergaren om
weder te vertrekken /
Als wij allen bijeen
waren keerden wij
pagina 14
terug naar Antwerpen
waar wij om 2 uren
'S nachts op den trein
stappen en ons te
slapen leggen en toen
ik den zatermorgend
den 3 Octobre waker
kwam was ik bijna te
Gent / den trein stond
daar tien minuten
en ik kreeg 2 boterham
en een tas kafé van
de brave menschen
die daarmee geloopen
pagina 15
kwamen / het deed
veel goed en na dat
geëten te hebben
zetten wij ons te kaarten /
langs den weg zag ik weenen
lachen roepen Vive Belqique
en van alles tot dat
ik eindelijk ariveerde
te Yper / om 11 uren
stapte ik af van den
trein en ik zag eenige
van mijne kenissen /
ik was er kontent
en dacht ik zal hier
mogen blijven en
pagina 16
morgen zondag zal
ik eens mogen naar
huis gaan / maar het
was geen waar want
wij hadden nauwelijks
2 uren in den kazern
gelegen een brood
gekregen en 1,50 fr solde of
wij moesten weder weg
en op den trein / wij
waren met 5 gezeten
in 2de klasse in pannen
kussen en sliepen
aanstonds tot dat
wij geroepen werden /
pagina 17
als wij geroepen werden
was het 9 uren s'avonds
en wij bevonden
ons te Vuern / wij
gingen dan logeeren
in het stadhuis op
een goed bed van
strooi / den volgenden
dag den 4 Octobre
was het zondag en
wij hebben eenen eenen
schoonen dag beleefd
want van den 10 uren
'S morgens tot den 8 uren
'S avonds waren wij
pagina 18
libre / ook hebben
vader en moeder
en schoonbroeder Camiel
mij komen bezoeken
met wat tabak en
wat geld / ik was
zeer kontent en
verblijd te Vuern /
maar ten was nog eens
niet voor lang want
den dinsdag 6 Octobre
rond den noenen moesten
wij wederom weg /
om 2 uren stapten
wij op den trein en
vertrokken niet weten
pagina 19
waar wij naartoe
gingen / toen den
trein stil hield
bevonden wij ons
te Duinkerke Frankrijk
waar wij om 6 uren
s'avonds op het schip
gingen in de Noordzee /
toen alles goed in orde
was om te vertrekken
was het 11 uren / ik
heb mij dan in slaap
gelegd op de planken
en als ik wakker werd
pagina 20
was het al water
dat ik zag en altijd
zoo voort tot 's namidags /
't was rond ten 3 uren
als wij nu en dan een
huis of boom zagen
en om 4 uren stapten
wij van het schip
en wij bevonden ons
dan te Cherbourg
900 km diep in Frankrijk /
wij zijn dan daar wat
gewandeld en sidre
gedronken met de
Fransche soldaten
tot dat het 9 uren
pagina 21
'S avonds was / dan
moesten wij weder
weg met den trein /
als den trein stil
hield was het 2 uren
'S nachts en stapten
af en bevonden ons te
Saint Lô / dit is eene
streek gelegen in
Frankrijk / vele bergen
Apels en wijn op 950
Kilm van de Belgische
grens / wij gingen
daar logeeren in de
groote kazern op
pagina 22
een goeden strooi zak /
wij waren daar ook
zeer wel goed eten en
en slapen en gerust tot
den 16 februari 1915 / dus
na 4 maanden daar
verbleven te hebben konden
wij onze Excercicie en wij
moesten doen [t..] naar het
slagveld trekken / het
was den donderdag
avond den 18 Februari als
wij in de Panne toekwamen /
wij hebben daar nog
eenige dagen repos
gehad want wij waren
afgemat van onze
pagina 23
reis en zij hebben daar
ons al gescheid en
bij de oude soldaten
gedaan / wij zijn dan
elk met zijne compagnie
den 24 Febr voor de
eersten maal naar
de trachées getrokken /
van dan af hebben wij
altijd gelogeerd bij
de boeren ofwel in
verlaten huizen ofwel
in de tranchees gelogeerd

Wat verder in het zwart boekje
Saint Lô 7-2-15
Den tijd spoed heen
gelijk de rook / het is
6 maanden ook dat het
bloed der soldaten
loopt door de straten
terwijl de mensch vol
verdriet naar het einde
ziet / zij hebben in den
maand Augusti over
het menschdom gezonden
vele kruisen / Aan de
ouder hunne kinderen
ontroofd en aan de
kinderen hunne ouders
vermoordt

\- - -

want het was den
eersten maal van
mijn leven dat ik
buiten slaap dan
gaan wij nog een
kwart verder en
leggen ons daar neer
in het veld waar wij ik
met de kaarte speel
met Jerôme Boudry en
drij van Dikebusch
om den tijd spoedig
te verdrijven want
hij is toolang dat een
dag een maand is

9

Des namiddags kwam
wij nog eens weder
tot bij de stad wij
waren daar allen
in groepen van 100
man verdeeldt en
ieder groep kreeg
50 spaden om er
50 te werken en 50 rust
wij moesten in den
omtrek loopgrachten
delven boomen afzagen
en hagen uitsmijten
doch niet lang

want wij waren
nauwelijks 10 minuten
begonnen of wij moesten
wederom vluchten
over hagen door bosschen
en velden wel een uur
lang het kanon en
stond geen seconde van
bulderen en de bomen
vallen op 150 m van
ons toen wij weder
op eene dikke uur van
de stad waren moesten
wij daar ons neerleggen
en een meersch en slapen

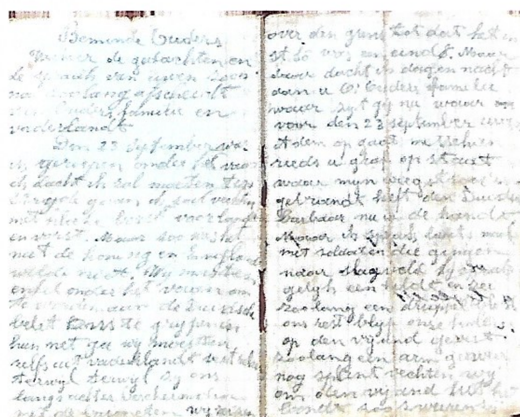
11

maar wij hadden niet
veel goeste om op
dat nat gras ons neer
te leggen en wij gingen
op zoek achter stroo
dien wij vonden de
rogge was wel nog
niet uitgedorschen
maar enfin het was
algelijk wel en sliepen
gerust want wij waren
afgemat en zonder eten
Vrijdag 2 October
Zaterdags morgens
stonden wij op en
trokken onzen weg voort

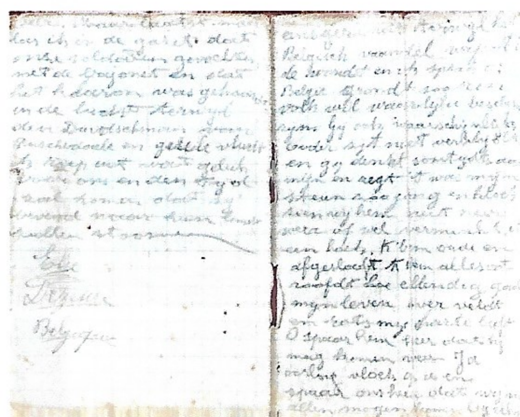
pagina 8, 9, 10, 11 uit
het zwarte boekje

Een los blaadje in het zwart boekje

pagina 1
Beminde Ouders
Ziehier de gedachten en
de spraak van uwen zoon /
na zoolang afscheidt
van ouders familie en
vaderlandt
Den 23 september was
ik geroepen onder het vaan /
ik dacht ik zal moeten ten
strijde gaan / ik zal vechten
met kloeke borst voor landt
en vorst / maar zoo was het
niet / de koning en England
wilde niet / Wij moesten
enkel onder het vaan om
te worden aan de Duitsche
belet ons te grijpen in
hun net / ja wij moesten
zelfs uit vaderlandt vertreke
terwijl terwijl zij ons
langs achter beschermden
met de bajoneten / wij reizen
pagina 2
over den grens tot dat het in
st Lô was een eind / Maar
daar dacht ik dag en nacht
aan u O ouders familie
waar zijt gij nu / waar
voor den 23 september uwen
adem op gaat misschien
reeds u graf op staat
waar mijn wiegstrooi is
gebrandt heeft den Duitschen
barbaar nu in de handt /
maar ik sprak laats maal
met soldaten die gingen
naar slagveld / hij sprak
gelijk een heldt en zei /
zoolang een druppel bloed
ons rest blijf onze colere
op de vijand gevest /
zoolang een arm geweer
nog splint vechten wij
om de vijand uit het
landt / zoo zweeren zij
pagina 3
eensgezindt terwijl het
Belgisch vaandel wapert in
de windt / en ik sprak o
Belgie grondt zoo rein
volk wil waarlijke beschermd
zijn / Gij ook waarschijnlijk
ouder zijt niet verblijdt
en gij denkt somtijdts aan
mijn en zegt 't was mijn
steun zoo jong en kloek zien wij hem
niet meer
weer of wel verminkt in
een koets / K' ben oude en
afgeslooft / K ben alles ont
roofdt hoe ellendig gaat en
mijn leven over veldt
en rots mij harte beeft
O spaar hem heer dat hij
mag komen weer / Ja
oorlog vloek op u en
spaar ons heer en dat wij nog
allen mogen komen bij elkaar
pagina 4
weer / Maar laatst maal
las ik in de gazet dat
onze soldaten gevochten
met.de bajonet en dat
het klaron was gehoordt
in de lucht terwijl
den duitschman van
Paschedale en gehele vlucht /
ik riep uit wat geluk
voor ons en den tijd
zal komen dat zij
bevend naar hun landt
zullen stoomen
Elie Dezeure
Belgique

pagina 1 *pagina 2*

pagina 4 *pagina 3*

In het zwart boekje ook 4 pagina's met als titel "Aanroeping tot H Kruis"
niet getranscribeerd

In het zwart boekje ook 18 pagina's met rijmelarij
niet getranscribeerd

Nog wat losse nota's over prijzen van klederen en de betekenis van de militaire insignes

Het zwarte boekje wordt bewaard in bijlage van het Familieboek.

Het bruine boekje
Schieten levensgeschiedenis eener soldaat in oorlog

pagina 1
Het was den 16 Februari 1915 dat
in st Lô het bevel gegeven was dat
de jonge soldaten der klasse 1914
naar de loopgraven moesten
trekken om hunne medemakers
die reeds maanden lang in strijd
waren te vervoegen en te steunen /
het was de 19 dezer maand dat zij
in Adinkeke van den trein stapten
na eene afmatende van 3 dagen
op den trein / het was midernacht en
het dorp scheen doods en stil en
verlaten / de jongens die nog niets
gewoon en waren en niets en wisten
over de gebeurtenissen van het
front vroegen zich elkander ook
pagina 2
waar zij waren / de eene zeide dat
zij naar de panne gongen de andere
zeide dat zij nog de zelvden nacht
naar de loopgraven moesten / zelfs
waren er eenige oproermakers der
oude soldaten die in de statie
vertoefden die hun zei dat er
reeds 40 huner makers die eenige
dagen van te vooren gekomen
waren gedood en gekwets waren
in het gevecht zoodanig dat de
jongens reeds hun lot overweegden
en er reeds velen in grooten schrik
verkeerden daar zij nogtans
met kloeken moed en vele corage
Frankrijk hadden verlaten om
den vijand te gemoet te gaan
en hem te bevechten want allen
waren bezielt met met eenen
pagina 3
waren vaderlandsliefde / maar
nogtans om effen af te zeggen
het was een groot zwaardt van
droefheidt die boven hun hoofdt
hangde en die nog jaren lang zou
blijven hangen / Nu op het bevel
huner ofecieren stapten zij voort
naar de Panne waar hun Regement
lag in repôs en waar zij hun bij de
oude soldaten zouden vervoegen /
langs den weg was er weinig
gesproken en hun zak scheen geheel
zwaar te zijn / het zweet liep hun
gezicht af en het was rond 2 uren
in den nacht toen zij in de
vilas en ander gebouwen gestuurd
waren om te slapen / hune nieuwe
makkers waren reeds allen in slaap
en laggen daar op een weinig
pagina 4
met eene sarje en en hunne
kapoot op hun / eene ijvering
voelden zij door hunne aders als
zij dit zagen want zij herdachten
de eerste dagen dat zij binnen
gekomen waren in Lier Antwerpen
Ouden God en Burgt waar zij
dagen en nachten hadden buiten
geslapen en zonder eeten of drinken
hadden geweest / en nu daar was
er ook weinig plaats om hun leggen /
maar intusschen waren er eenige
van die oorlogsmannen zoo zij
noemden wakker geworden en
zij mieken plaats voor hun en
klapten ermede zoodanig dat
zij aanstonds 't akoordt waren /
er waren wel ook eenige die riepen
pagina 5
schacht of bleu achter hun
maar het was enkel om eenen
grap of eenen lach / Nu de ver-
moeitheidt overmeesterde hun
met eenen zoeten slaap tot laat
in den morgen / dan stonden zij
op waschten hun en gingen
wandelen in de panne / anderen
bleven 't huis en klapten met de
anciens die zij noemden die alle
soorten van geschiedenissen ver-
telden uit de loopgraven en hun
een weinig leerden wat zij moesten
doen en laten / zoo verliepen er
3 of 4 dagen in rust / Het was
den 23 der zelver maandt dat
elk met zijn compagnie vertrok
uit de panne om den zelven
pagina 6
avondt nog hun naar de tranchee
te begeven / Het was nog volop
winter en het guure jaargetijde
hadde van de wegen en gansch
de streek eenen moderpoel gemaakt /
Op den weg van de Panne naar
Avecapelle langs Bulscamp
rond regende het gedurig en hun
welgevulden Ransel en kardoezen
en de 3 ½ uren marcheeren hadt hun
zoodanig vermoeidt dat
zij strukelden over de steenen / Nu
in Avecappelle gekomen het was
rondt 12 uren en het regende voort
bij plassen en wij moesten maar
om 4 ½ uren naar de loopgraven /
dus zij hadden nog 4 uren rust
maar er was geene plaats om
pagina 7
hun te logeeren zoodus elk
moeste zijn plan trekken / men
zag hier een groepje in het het
verkens stal daar een in de schuur
ander op den zolder en onder het

hennenkot / zoo zag men er in
20 plaatsen rondoolen en op hun
gezicht stond hun ellendigen
toestandt te lezen / Nu de 4 uren
rust waren verloopen en na een
rabatcol met wat pataten geëten
te hebben vertrokken zij naar
Pervijze een dorp gelegen op eenige
meters van hunne eerste linie
waar zij in de huizen zouden
logeeren en de 2de lijn zouden
vervangen / Maar Pervijze was nog
op 2 uren afstandt en zij waren
pagina 8
vermoeidt van voormiddag
en daarmee namen de jongens
geheel zwaar en zelfs met tegen-
goeste den zak op om 4 ½ uren /
Het woordt anavane werdt door
den Kapitein gegeven en zij
trappen langzaam vooruit
door den voortdurende regen /
De windt blies fel uit het noorden
die zij ingingen en alles was
doods en verlaten / nog mensch
nog dier zag men langs weg
ten zij eenige wagens geladen
met levensmiddelen voor de
soldaten die ginder reeds in
de loopgraven waren / hier en
daar zag men ook eene vlam
gevolgt van eenen doffen slag /
pagina 9
het was het canon die losbrande
met eene vraakende stem op den
vijandt die ons uit ons landt
zooverre verbannen hadde / Soo
klapten zij onder elkander / zelfs
waren er nog onder de oude
soldaten die nog corage genoeg
vonden om met de classe 1914
te lachen met hun te zeggen
dat zij moesten aanstonds
gaan vechten als zij in Pervijze
kwamen daar zij nog niets
gedaan en hadden zegden zij /
maar dit was enkel uit lach
zucht dat zij zulke redens
vertelden / en zoo gerochten zij
al vertellen en denkende tot
in Pervijze waar zij in eene
pagina 10
Molderije gelogeerdt waaren /
eenigen werden op schildtwacht
gezet de anderen mochten rusten
maar niet slapen maar door
hunne vermoeidtheidt overmeesten
sliepen zij allen eenen groffen
slaap tot laat in den morgen /
dan werden zij wakker gemaakt
door eenig obusen van den vijandt
die in en over dorp vlogen en een
grof gekraak lieten hooren / de
schachten 't is te zeggen de classe
van 14 werden gezeidt door de
anciens dat indien er nog nader
valden zij allen in den kelder
moesten gaan dat er daar niet
veel kwaad konde gedaan worden
door de zogenaamde marmijten /
pagina 11
Toch echter was het niet noodig
want er kwamen geen naar van
hun logement / Nu zoo verliep den
dag zonder bijzonderheden en
's avonds met donker werdt het
eten gedeeldt en na eten moesten
de eene naar de voorpost op
eenige honderde meters van den
vijandt anderen moesten
schildwacht optrekken aan
de begaanbare wegen en ook
den nacht verliep in kalmte gelijk
den dag / toch echter naar den
morgen werden er eenige geweer-
schoten gelost door mannen die
op voorpost laggen en de mannen
die meer langs achter waren aan-
stonds op den loer en dachten dat
pagina 12
zij gingen aangevallen worden /
toch echter was het maar eenige
schoten die zij losten / eenige mannen
die zij in de verte zagen het was
toen ook den eersten keer dat de
jonge soldaten het gefluit
der kogels hoorden en ook was
het den laatsen keer niet want
zij hebben nog dikwijls zulke
avonturen beleefd vooraleer
den vrede gesloten wierdt /
Nu de twee dagen tranchee
werden verloopen en 's avonds
trokken zij terug naar Avecapelle
om 2 dagen te rusten / bij de
terugreis hadden onze jonge
classe 14 nog veel moeite om
te volgen en leden velle aan
dorst want zij moesten een dag
doen met 3 lepels café hetgeene
pagina 13
zij allen niet gewoon en waren /
ook hadden zij nooit zoo een zak
en kardoezen gedregen en nu
moesten zij dit alles op den rug
slepen en in den donkeren door
slechte wegen / doch dit alles
werden zij gewoon en zelfs hadden
zij gedacht dat het nog veel
slechter was in de loopgraven
of het eigentlijk was want
ik moet u bekennen dat Pervijs
eenen goeden secteur was / soms
eenige obussen of schrapenellen
maar nooit gevechten of groote
bombardementen / enkel hadden

zij veel te lijden aan koude
natte en slecht moerasige wegen /
nu in een woordt een geheele
slechte levensleiding / Maar
later ook hebben zij aan geheele
slechte secteurs te onderstaan

pagina 14

gehadt want in Mei en Octobre
van hetzelvde jaar moesten zij
naar den sector de petroltang
genoemdt die links gelegen was
van Diksmuide waar zij straf
moesten werken en veel te lijden
hadden aan kogels granaten
bommen en Artelie gevechten / ja
schrikelijk was het hetgeene
de jongens daar moesten lijden
zoodanig dat zij iedermaal
dat zij er naar toe gingen
met eenenen angst en schrik
bejagen waren en er zelvs waren
die weigerden er nog te gaan /
om u hier een enkel gedacht
van te geven zal ik u 2 bloedige
dagen en nachten aanhallen

pagina 15

dien ik beleefdt heb en zoo hebben
ze er honderden gepaseerdt /
Het was in de maand octobre 1915
eenen dag die om zoo te zeggen het
voorgeborgte van den winter scheen
te zijn want het regende geheel den
dag en de felle westerwindt liet
zich dreunende hooren als of de
natuur haar verveelde / wij hadden
2 dagen rust gehadt en van dezen
avondt gaan wij weder naar
den tranchée / het was om 6 uren
in rangen om te vertrekken / den
kapitein komt uit zij logement
gestapt en stuurt eenige woorden
van corage en kloeken moed
naar zijn mannen en zegt dan
anavant per deux Marche /

pagina 16

wij trappen langzaam vooruit
want het slecht weder en den
voortdurende regen hadde de
wegen moeilijk gemaakt / wij haden
weinig lust om te klappen of te
lachen langs den weg want wij
waren allen in gedachten en
mijmeringen gedompeldt / ten
anderen door den fellen windt
konden wij moeilijk malkander
verstaan / als wij zoo een uur ver
gegaan hadden kregen wij 10
minuten repôs / wij zetten onsen
zak af maar hadden weinig
goeste om ons neder te zetten
in zulk een modderpoel gelijk het
daar was / Nu nog een uur ver
te gaan en wij zouden er zijn

pagina 17

op de eerste lijn waarvoor wij
bestemdt waren / Wij zijn nu
gekomen op 1000 meters van de
lijn / hier is alles doods stil uit
genomen het akkelig gekneter
der geweeren en nu en dan een
vuurpijl die in de lucht stijgd
waarvoor wij allen onze
ruggen plooien / en het geklets
der kogels vervolgt steeds onze
rangen en zaaid dood onder
klein en groot / nu of dan hooren
wij roepen Ai ! Ai ! het is eene die
getrofen is door een kogel die
door pijn en schrik zijnen nood-
kreet seint / dan hoort men de
jongens weemoedig zeggen onder
elkander weeral eene getroffen

pagina 18

terwijl zijne makkers of brank
-ardiers hem naar de eerste
verzorg plaatsen dragen / zoo
struikelen wij voort tot op
onze lijn waar wij door ons
zwoegen en werken reeds eenige
Abris hebben gemaakt en daar
kunnen in droog zitten of
rusten / een Abris 't is te zeggen
een hol waar 5 of 6 mannen
in kunnen liggen en vervaardig
uit hout en aarde / maar
wij waren nauwelijks 20 minuten
in onzen Abris te rusten of
onze corperolen en Sergenten
kwamen ons roepen om te
werken / wij moesten gaan werken
naar de vooruitgeschoven posten

pagina 19

die 5 minuten van daar
gelegen waren / na eene
spade gekregen te hebben struik
kelden wij voort in den donkeren
nacht door het gefluit der kogels
die steeds voort de dood zaaide /
en nauwelijks op de plaats
gekomen en een grachtje gegraven
te hebben of wij hoorden een
ijselijk gekraak dicht bij
ons / elk liet zich vallen in
den gracht en elk luisterde
verschrikt de stukken ijzer
en grondt neerkletsen dicht
bij hun en in het water / het
was den vijandt die ons
beschoot van achter Diksmuide /
maar niet niet tegenstaande

pagina 20

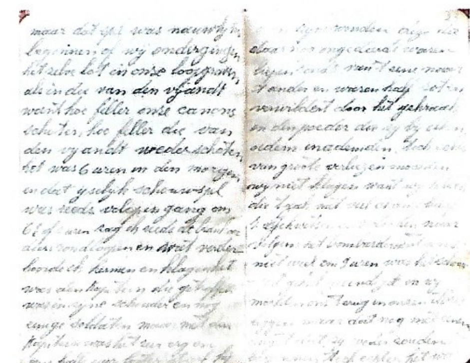
dat moesten wij 2 volle
uren blijven werken en telken
maale dat wij de vlam van
het canon zagen lieten wij ons
in den gracht vallen / Nu de

2 uren verloopen zijnde trokken
wij terug naar onze lijn eenen
dooden en gekwetsen medebrengend
en een achterlatende dien
wij niet gevonden en hadden
in de duister nacht / toch
echter is hij volgende dag
gevonden geweest / terug op de
lijn gekomen zijnde moest
er een op zes elk aan zijnen
toer schildwacht staan
de ander mochten rusten /
zoo was den nacht verloopen
pagina 21
en den dag brak los / Het was
eene schoone Octobermorgen
en om 3 ½ uren was het reeds geheel
daglicht en de zon liet haar
reeds een weinig zien in het oosten /
om 5 ½ mocht ik mijne wacht
verlaten en ik legde mij neder
op het weinige strooi in den
abris met een gedacht eenen
goeden slaap te genieten / maar
nauwelijks hadt ik mij neder
geleidt en mij met mijne sarje
gedoken of een hevig bombar
dement brak los / het waren
onze canonen die in de
loopgraven van den vijandt
den dood zaaide en zijn
vernielingswerken lieten zien /
pagina 22
maar dat spel was nauwelijks
begonnen of wij ondergingen
het zelve lot in onze loopgraven
als in die van den vijandt
want hoe feller onze canons
schoten hoe feller die van
den vijandt wederschoten /
het was 6 uren in den morgen
en dat ijselijk schouwspel
was reeds volop in gang / om
6 ½ of 7 uren zag ik reeds de brankar
diers rondloopen en wat verder
hoorde ik kermen en klagen / het
was den Kapitein die getroffen
was in zijne schouder en nog
eenige soldaten / maar met den
Kapitein was het zeer erg en
eene half uur later stierf hij
pagina 23
aan zijn wonden / deze die
daar nog ongedeerd waren
liepen rond van 't eene naar
't ander en waren half zot en
verwildert door het gekraak
en den poeder die zij bij elken
adem inademden / toch echter
van groote verliezen mochten
wij niet klagen want wij hebben
die taak met veel chance beleeft

14,5 x 9,5 cm

Het bruine boekje wordt bewaard in bijlage van het Familieboek.

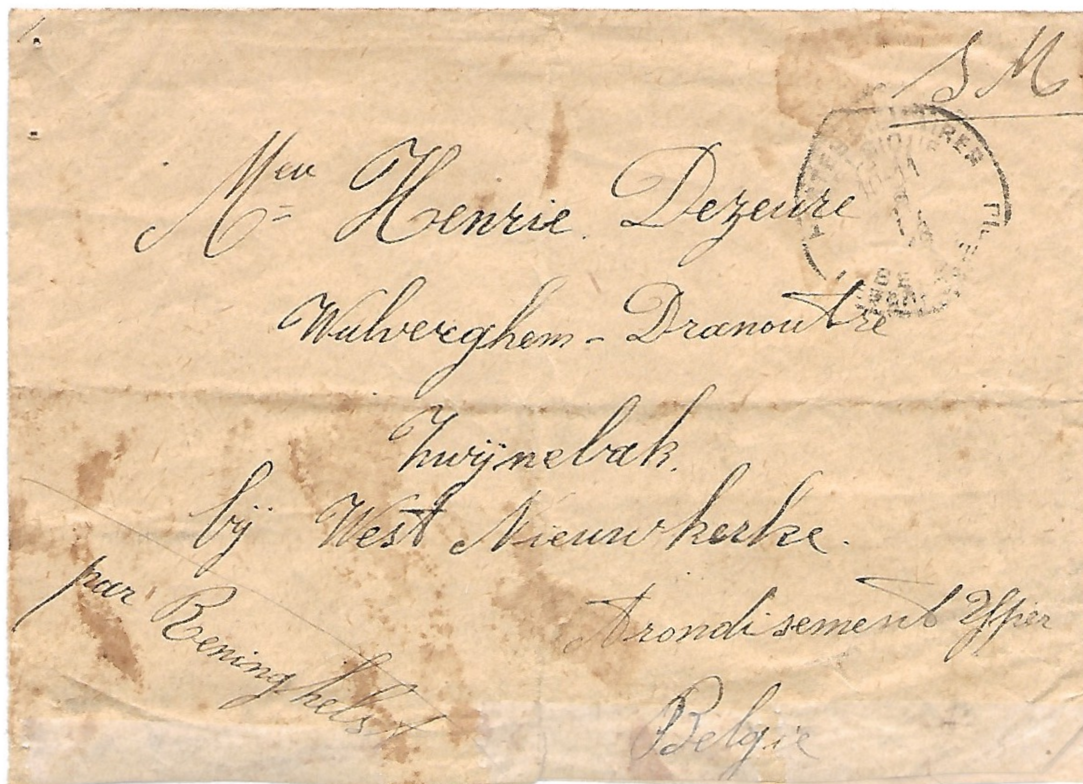
7 gekwetsen en 2 dooden / naar
volgens het bombardement was
niet veel / om 9 uren was het schouw
spel geheel geeindigt en wij
mochten ons terug in onzen abris
leggen maar dat nog met eenen
angst dat zij weder zouden
beginnen / toch echter het was
pagina 24
het geval niet want den dag verliep
in kalmte tenzij eenige vliegers
die over kwamen om hun barbaren
werk te bezichtigen / Nu den avond
viel en gelijk de Vlindermusen
met den avondt uitkruipen
zoo kwamen ook onze keuken
gasten aangeboldt met ons
eten / wij eten smakelijk ons
halfkoudt geworden eten en
daarna vertrokken wij op
voorpost geheel dicht bij den
vijandt / elk wist reeds naar
welke post hij moest gaan / wij
waren wel op 10 verschilige
plaatsen van 6 tot 20 mannen /
ik was op eenen post van 6
mannen met een corperal /
pagina 25
om 7 uren verlieten wij de eerste
lijn en gebogen met den neus in
den grondt stapten wij door
veldt waar reeds de kogels van
den vijandt door onze rangen
floten / nu moesten wij hier ook
een water over gaan waar
nauwelijks een plankje van
20 cm breedt overgelegdt was
en in den donkeren nacht moesten
wij wel opletten of wij mistrapten
en vielen in het water / en al goed opletten viel er
nochtans eene
in het water dien wij redden
met ons geweer / als hij uit het
water geredt was nat en koude
overweldigden hem en hij kreeg
de permisie weder te keeren
pagina 26
zoodanig dat wij nog met
5 overbleven en aan onzen
post aankwamen.

pagina 22 *pagina 23*

Brief 1 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

Saint Lô den 21 Octobre 1914

pagina 1
Beminde Ouders
Ik schrijf u eenige
regelen om u te laten weten
dat ik nog altijd in Lô
ben en in kloeke
gezondheid alsook nog dat
ik er nog altijd geern
ben vele corage en vele
plezier maak en dat ik
reeds 2 maanden gediend
heb want 1 maand telt
2 in tijd van oorlog
zegt onze offesier
En het is al wat ik
weet / Ik denk dat gij
meer weet want ik heb
gezien op de gazet dat
de Duitschers op uwe
pagina 2
streek zijn dus wilt
zoo goed zijn van
aanstonds mij daarover
wat nieuws mede te
deelen of zoude gij
moeten 2 briefen
schrijven alsook nog
wat nieuws over mijnen
hondt en mijne duiven
want de post zal nu
goed gaan / tot nu toe
heb ik nog niets
ontvangen
De complementen aan allen
Uwen toegenegen zoon
Elie Dezeure
Ziehier mijn adres
pagina 3
9em Regement - ligne
3em Compagnie
1ier Peleton
2em Section
Classe 1914 Belge
Kazerne de belle vue
Saint Lô (Manche)
Indien gij reeds
geschreven heeft op het
oud adres / het zal
algelijk te rechte komen.

Deze enveloppe met poststempel 11 april 1916 op de rugzijde: hoort bij een niet bewaarde brief geschreven halfweg de oorlog.

Op de rugzijde :
Envoi de M Elie Dezeure soldat au
B 131 2em Bat 1ier comp
Armeé Belg
En campagne

Afgestempeld te Neuve Eglise 11 IV 16
Poststempel op voorzijde niet leesbaar

Brief 1 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

Saint Lô den 21 Octobre 1914

- origineel -

(1)

Saint Lô den 21 Octobre 1914

Beminde Ouders
Ik schrijf u eenige
regelen om u te laten weten
dat ik nog altijd in Lô
~~ben~~ ben en in kloeke
gezondheid alook nog dat
ik er nog altijd geern
ben vele corage en vele
plezier maak en dat ik
reeds 2 maanden gedeend
heb want 1 maand telt
2 in tijd van oorlog
zegt onze offesier
En het is al wat ik
weet Ik denk dat gij
meer weet want ik heb
gezien op de gazet dat
de Duitschers op uwe

Brief 1 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

Saint Lô den 21 Octobre 1914

- origineel -

Streef zijn Dus wilt
zoogoed zyn van
aanstonds mij daarover
wat nieuws medete
deelen of zoude gij
moeten 2 briefen
Schryven alsook nog
wat nieuws over mynen
hondt en myne duiven
Schrijft aanstonds
want de post zal nu
veertien dagen goed
gaan tot nu toe
heb ik nog niets
ontvangen
De complementen aan
allen
Uwen toegenegen zoon
Elie Dezeure
Ziehier myn adres

9em Regement = ligne
3em Compagnie
1er Peloton
2em Section
Classe 1914 Belge
Kazerne de belle vue
Saint Lô (Manche)
France
Indien gij reeds
geschreven heeft op het
oud adres het zal
algelijk te rechte komen

Belgisch legerbericht van 28 en 29 september 1918

Krantenknipsel met op de rugzijde bericht van Elie Dezeure aan familie

Zeer beminde ouders
Alles gaat goedt
in rust / geen
bijzonder nieuws /
tot later /
ik zend u den
comunique [?]
van ons ?
Uwen Zoon Broeder
Oncel
Elie Dezeure

op breeden voet zou kunnen ondernemen, zonder door de andere machten ernstig gehinderd te worden, zou Holland zijn. Daar is wel geene natie die Holland de aanhechting der Vlaamsche gewesten misgunnen zou. Een groot deel der vooraanstaande Vlamingen zouden het niet ongaarne zien. Maar afgezien van een economischen tegenstand die tusschen Rotterdam en Antwerpen zijn zwaartepunt heeft, zou zelfs Holland het minst van al daartoe neiging kunnen voelen, om de bekende historische en confessioneele redenen. Ook verschillen Vlamingen en Noord-Nederlanders zoo zeer van elkander in karakter, levensopvatting en omgangsvormen dat zij zich misschien op den duur toch niet zouden verstaan.

Alle oplossingen die *eenvoudig* lijken volgens de politieke kaart, zijn praktisch niet uit te voeren, ofwel nadeelig voor ons. De vraag kan beter opgelost worden wanneer men steunt op de kaart der talen en de physische aardrijkskunde.

Dan doet zich alvast van zelf de noodzakelijkheid voor een *zelfstandigen Vlaamschen Staat* te stichten, liefst onder den vorm van een « *Koninkrijk Vlaanderen* ». Domela Nieuwenhuis Nyegaard, de eerste die met dit plan vooruitkwam, heeft men onpraktisch gescholden, en hij heeft ook inderdaad niet met al de praktijken der politiek gerekend en gewerkt. Alle persoonlijkheden echter daargelaten, staat toch zijn voorstel op een gezonden grondslag van werkelijkheid. De naam alleen « *Koninkrijk Vlaanderen* » heeft een goeden klank overal waar Vlaamsch gesproken wordt — en verder ook. De naam Vlaanderen is bekend ; Van Eyck en Rubens zijn daarmee verbonden, en de muziek der zingende torens. Wat Belgisch heet wordt veracht, niet het minst aan de Seine zelf ; slechts Duitsche professoren nemen

---

(1) Hoe zeer dit integendeel gewenscht werd door « ernstige Duitsche politiekers » bewijst het testament van gouverneur Von Bissing, onzaliger gedachtenis, bewijzen de bijna dagelijksche redevoeringen van oud-minister van Tirpitz en al zijne volgelingen, bewijzen de honderden en duizenden uitingen van « ernstige Duitsche politiekers » in dagbladen, tijdschriften en boeken. Dan alleen zullen zij ophouden dit niet meer te wenschen, wanneer zij zullen zien dat het niet mogelijk is, dat... de druiven te groen zijn. (N, v. d. V.)

---

koude sneeuwwit geworden. Zonder te vragen wat er gaande is, heeft de veekooper alles begrepen, en zijn mispelaren stok beschrijft weldra bliksemsnelle kringen boven

ben moet. Ook plaatst hij zich aan de zijde van den ouden, en als Evert voorbij het hok komt, schiet hij brullend vooruit en scheurt hem boosaardig de broek van het lijf en

EN DAGORDE VAN ONZEN KONING

Aan onze troepen, aanvallensgereed, werd volgend dagorder voorgelezen

SOLDATEN,

Gij gaat een machtigen aanval doen op de vijandelijke stellingen.

Zij aan zij met uwe heldhaftige Fransche en Engelsche wapenmakkers, komt het u toe den overweldiger, die sedert meer dan vier jaar uwe broeders verdrukt, terug te drijven.

Het uur is beslissend.

Overal wijkt de Duitscher achteruit.

SOLDATEN,

Toont u waardig van de heilige zaak onzer onafhankelijkheid, waardig van ons verleden, waardig van ons ras.

Vertrouwt stellig op de overwinning.

Vooruit voor 't recht, voor de vrijheid, voor 't roemrijk en onsterfelijk Belgie.

ALBERT.

Belgisch legerbericht van 28 Sept.

Op 28 Sept. 's morgens vroeg viel het Belgisch leger aan tusschen Diksmuide en ten N. van Yperen.

De aanval begon door een geweldig artillerievuur van verscheidene uren, waaraan vele Fransche en Engelsche batterijen aan deel namen alsook oorlogschepen, welke de verdedigingswerken der kust en de bijzonderste verbindingspunten hevig beschoten.

Daarna vielen ons voetvolk en de Engelschen aan onze rechterzijde de vijandelijke stellingen aan.

Na de eerste stellingen te hebben veroverd, vielen zij dapper de tweede aan, deze laatste bijzonder sterk verdedigd.

Niettegenstaande den hevigen tegenstand des vijands en zijne verwoede tegenaanvallen langs weerszijde den ijzerweg van Yperen naar Staden, veroverden wij bijna gansch het bosch Houthulst bijzonder sterk verdedigd door den vijand gedurende vier volle jaren. Zij veroverden ook het terrein tot de lijn Wenmen, Pierkenshoek, Schaepbalie, Broodseinde.

De vordering is ongeveer 6 Km.

Zeer vele gevangenen werden gemaakt. Het getal voor de Belgen alleen beloopt 4.000.

Wij veroverden vele kanons waaronder eene gansche batterij van kaliber 150 met personeel en al, alsook stukken van zeer groot kaliber.

Wij veroverden ook eene groote hoeveelheid materiaal.

De vijand onderging schrikkelijke verliezen. Het groot getal dooden op het terrein uitgestrekt, getuigen de hardnekkigheid van den strijd.

Belgisch legerbericht van 29 Sept.

Op 29 September zetten wij onze vordering zonder ophouden voort en maakten goede vooruitgang. Niettegenstaande den hevigen tegenstand des vijands bereikten wij de hoogten der Vlaanders, de tweede vijandelijke stelling uitmakende, en veroverden Diksmuide, Zarren, Stadenberg, Passchendaale, Moorslede en een gedeelte van Westroozebeke.

Om onze vooruitgang tegen te houden viel de vijand bij middel zijner reserven onze troepen geweldig aan ten N. van 't dorp Houthulst. Die tegenaanval werd afgeslagen en wij maakten zelfs vordering en veroverden de hoogten van Terrest.

Op het einde van dag waren onze vooruitgeschovene eenheden tot op 3 Km. van Rousselaere geraakt, en bereikten op een punt de weg van Rousselaere naar Meenen.

't Getal gevangenen gemaakt beloopt reeds 5.00 en 't getal veroverde kanons, waaronder van kaliber 240 en 280, overtreft een honderdtal. Wij veroverden ook een overgroot getal machiengeweren, bommenwerpers en allerlei materiaal.

Brief 2 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

Gulden sporenslag den 11 juli 1918

pagina I
Zeer Beminde Ouders Broeder Zusters en Neefjes
Ik laat u weten als dat ik goedt uwen brief van
den 5 dezer ontvangen heb met het Certivicaat en den frank
erin waarvoor ik u bedank / alsook heb ik gezien den staat
van uwe goede gezondheidt en gij mag van mij hetzelvde
verhopen. Ik zie ook dat gij nog altijdt nieuwe woonplaatsen
verneemt van vrienden en kennissen die allen zoowel niet
gevallen zijt zoals gij / en dat gij, Irma, mij vraagt nu en dan
eene postkaart te zenden naar Leonje en Lucienje. Hewel
van vandaag reeds heb ik elk eene gezonden. En van bijzonder
nieuws aangaande ik kan u geen vertellen daar ik geen weet.
Maar daar ik weet dat gij gaarn brieven en tijdingen leest
uit u geliefde Vlaanderen zal ik mijnen brief wat verlengen
met uw eene bedenking en verhaling te schrijven die ik bij
gewoondt hebt te weten den slag van Merchem den 17 April
die zelfs geholpen heeft om u op vlucht te zetten en huis te verlaten.
Het was den 16 April des s'avonds moesten wij gaan werken /
de windt blies een weinig uit het zuiden en wij waren min
of meer niet wel gezindt omdat wij moesten gaan werken
daar wij reeds 's morgens gevrocht hadden / maar nu na
wat klagen en zagen gerochten wij er toch aan / gedurende
het werk en zelfs geheel den nacht beschoot den vijandt
met verdragende kanons onze achterstellingen en wegen /
pagina II
het was een groot werk dat wij moesten verrichten
maar door onzen ijver was het om
1 uren toch gedaan / den Sergent riep het is gedaan kom af en /
en krak krak daar vielen er nog vier dicht bij ons maar gelukkig
niemandt gekwets / het was eene heldere nacht behalve het helsch
gekraak der kanons was alles stil / de sterren pinkelden en wij
zetten onzen weg spoedig voort / eindelijk gekomen aan onzen
strooizak leggen wij onz gansch afgemat ter ruste maar
ongelukkiglijk die ruste was voor niet lang / den 17 's morgens
om 8 uren riepen ze al debout en in tenu / allen vloekten en
raasden maar in eene kleine uur stonden wij al in den rang
met zak en geweer. Jules zegt wij moeten naar Calais / Jan zegt
wij moeten vechten. Tony zegt den Duitsch is doorgebroken /
maar in alle geval den vijandt schoot maar altijdt voort
met groote en kleine souveniers en ik en allen hadden rare [gedachten]
in onz hoofdt maar dat kon niet helpen / en ik dacht ik ben soldaat
en ik moet mij gedragen als soldaat en nu begonnen wij
maar te zingen en te zwansen / eindelijk na onz dikwijls
plat ter aarde gelegdt te hebben kwamen wij in den tranchée
waar wij een hel vonden van vier en vlam / de Duitsche waren
reeds verscheiden 100 meters voor uit gekomen door hun kort
en hevig bombardement en ook door hunne veelte want zij
kwamen als uit den grondt gerezen/ met kon ze niet rap genoeg
dood schieten en ... / altijd kwamen er nieuwe te voorschijn /
maar nu toch eindelijk onze kanonnen en geweervuur
pagina III
belette hun nog verder door te dringen / een ijselijk slachting van
vijanden zagen wij daar voor ons / ja zelfs zij gaven hun over en
anderen keerden terug / ook begon aanstonds den tegenaanval
van ons en om 9 uren s'avonds was alles terug in onze handen
wat wij verloren hadden / den nacht daalde stilekens en de kanonnen
schoten nog zwakjes hier en daar / het schrikelijke slagtveldt
was in de duisternissen vergaan en ten allen kanten hoorde
men de gekwetsen klagen kermen om hulp / de dooden brachten

Elie had eigenlijk 2 broers (Jerôme 1880-1967 en Arthur 1884-1967) en 2 zusters (Marie Louise en Irma). Waarom hij in al zijn brieven aan zijn ouders Broeder in het enkelvoud plaatst, is niet duidelijk. De Neefjes zijn Leon en Lucien Caignie en Marcel Dewitte (zie verder)

dit zijn neefjes Leon en Lucien Caignie, zonen van Elie's zuster Irma Dezeure, op dit ogenblik weduwe van Hilaire Caignie; beide kaarten zijn bewaard in deel V, pagina 126.

Merchem ? dit is Merkem een deelgemeente van Houhulst gelegen een 7-tal km ten westen van het centrum van Houthulst. het situeert zich ten noorden van Langemark-Poelkapelle.

hunnen 1sten nacht in een ander leven door / en zoo kwam den
dag aan die welkom was / dan wandelde ik op de bebloede
aarde van Vlaanderen en dacht aan allen die daar gevallen
laggen / ik gaf de gekwetse vrienden en vijanden nog te drinken /
ook hoorde ik dat Jerôme Boudrij gekwets was en Louis
Leijnaert dood was / ook dacht ik aan u want ik hadde
gehoordt dat gij ingesloten was en dus bij de Duitsche was /
ik hadde eene vreeselijke knagingen in mijn hart maar
toch voor niet lang want met den dag was de geheele kalmte
hersteldt / en des achternoens trokken wij naar onze barak
terug een laatsen vaarwel zeggende aan dat ijselijk veldt.
In het barak gekomen zijnde vernam ik nieuws van U
die mij aangenaam was en ik ruste en putte nieuwe krachten /
ik dronk en maakte plezier met mijne andere makkers
die ook nog overleefden / in een woordt het was den hemel
tegen de hel / alles was volbracht / ik hadde mijn plicht
gedaan als Jacob Van Artevelde voeger deed.
pagina IIII
wij hadden 800 gevangene gemaakt vele machien geweeren
een canon en granaten gepakt en honderden van het leven
gebracht / en nu na eene welverdiende rust zijn wij hier
in eenen goede plaats / hier pakken wij visschen in plaats
van Duitschers / hier lacht de zon in ons gezicht / hier
is de hemel tegen ginder de hel. Zoonu ziedaar een
avontuur in mijn soldaten leven en ik zal mijn beschrijving
eindigen met mij in het korte eene congé te wenschen
die ik wel hoop - als de congé zullen open blijven - in eene
week of vier zal krijgen. Ik druk u allen den handt
van verre hopende later van bij. De complementen aan allen
vrienden en kennissen
Uwen toegenegen Zoon en Broeder en Oncel
Elie Dezeure
In 't kort geef ik U eene beschrijving uit mijne goede oorlogsleven

Brief 2 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

Gulden sporenslag den 11 juli 1918

origineel - 4 pagina's

I

Gulden sporenslag den 11 juli 1918.

Zeer Beminde Ouders Broeder Zusters en Neefjes

Ik laat U weten als dat ik goedt uwen briefen van den 5 dezer ontvangen heb met het certivicaat en den frank erin waarvoor ik U bedankt alsook heb ik geven den staat van Uwe goede gezondheidt en gij mag van mij hetzelfde verhopen. Ik zie ook dat gij nog altijdt nieuwe woonplaatsen verneemt van vrienden en kennissen die allen zoowel niet gevallen zijn als gij en dat gij Irma mij vraagt nu en dan eene postkaart te zenden naar Leonie en Lucienie Ewel van vandage reeds heb ik elk eene gezonden. En van bijzonder nieuws aangaande ik kan U geen vertellen daar ik geen weet Maar daar ik weet dat gij gaarn brieven en tijdingen leest uit U geliefde Vlaanderen zal ik mijnen brief wat verlengen met Uw eene bedenking en verhaling te schrijven die ik bij gewoondt hebt te weten den slag van Merchem den 17 April die zelfs geholpen heeft om U op vlucht te zetten en huis te verlaten Het was den 16 April des s'avonds moesten wij gaan werken de windt blies een weinig uit het zuiden en wij waren min of meer niet wel gezindt omdat wij moesten gaan werken daar wij reeds 's morgens gewrocht hadden maar nu na wat klagen en zagen gerochten wij er toch aan gedurende het werken en zelfs geheel den nacht beschoot den vijandt met verdragende kanons onze achter stellingen en wegen

II

het was een groot werk dat wij moesten verrichten maar door onzen ijver was het om
1 uren toch gedaan. den Sergent riep het is gedaan kom af en
en krak krak daar vielen er nog vier dacht bij ons maar gelukig
niemandt gekwetst het was eene heldere nacht behalve het helsch
gekraak der kanons was alles stil de sterren pinkelden en wij
zetten onzen weg spoedig voort eindelijk gekomen aan onzen
strooizak leggen wij onz gansch afgemat ter ruste maar
ongelukiglijk die ruste was voor niet lang den 1/2 3 morgens
om 8 uren riepen ze al debout en in tenue allen vloekten en
raasden maar in eene kleine uur stonden wij al in den rang
met zak en geweer. Jules zegt wij moeten naar Calais Jan
zegt wij moeten vechten Tony zegt den Duidsch is doorgebroken
maar in alle geval den vijandt schoot maar altijdt voort
met groote en kleine souvenirs en ik en allen hadden rare x (gedachten)
in onz hoofdt maar dat kon niet helpen en ik dacht ik ben soldaat
en ik moet mij gedragen als soldaat en nu begonnen wij
maar te zingen en te swansen eindelijk na onz dikwijls
plat ter aarde gelegdt te hebben kwamen wij in den tranchée
waar wij een hel vonden van vier en vlam de Duidsche waren
reeds verscheiden 100 meters voor uit gekomen door hun kort
en hevig bombardement en ook door hunne veelte want zij
kwamen als uit den grondt gerezen men kon ze niet rap genoeg
dood schieten en weten altijd kwamen er nieuwe te voorschijn
maar nu toch eindelijk onze kanonnen en geweer vuur

III

belette hun nog verder door te dringen een ijselijk slachting van vijanden zagen wij daar voor ons ja zelfs zij gaven hun over en anderen keerden terug ook begon aanstonds den tegenaanval van ons en om 9 uren s'avonds was alles terug in onze handen wat wij veloren hadden den nacht daalde stilekens en de kanonen schoten nog swakjes hier en daar het schrikelijke slagtveldt was in de duisternissen vergaan en ten allen kanten hoorde men de gekwetsen klagen kermen om hulp de dooden brachten hunnen 1e nacht in een ander leven door en zoo kwam den ~~nacht~~ dag aan die welkom was dan wandelde ik op de beloofde aarde van Vlaanderen en dacht aan allen die daar gevallen laggen ik gaf de gekwetse vrienden en vijanden nog te drinken ook hoorde ik dat Jerômme Boudry gekwetst was en Louis Seijnaert dood was ook dacht ik aan U want ik hadde gehoordt dat gij ingesloten was en dus bij de Duitsche was ik hadde eene vreeselijke knagingen in mijn hart maar toch voor niet lang want met den dag was de geheele klimt herstelldt en des achternoens trokken wij naar onze barack terug een laatsen vaarwel zeggende aan dat ijselijk veldt In het barack gekomen zijnde vernam ik nieuws van U die mij aangenaam was ik ruste en putte nieuwe krachten ik dronk en maakte plesier met mijne andere makkers. die ook nog overleefden in een woordt het was den hemel tegen de hel alles was volbracht ik hadde mijne plicht gedaan als Jacob van Van Artevelde vroeger deed

~~IIII~~

wij hadden 800 gevangene gemaakt vele machien geweeren een canon en granaten gepakt en honderden van het leven gebracht en nu na eene welverdiende rust zijn wij hier in eenen goede plaats hier pakken wij visschen in plaats van Duidschers hier lacht de zon ons in het gezicht hier is den hemel tegen ginder de hel. Zoo nu ziedaar een avontuur in mijn soldaten leven en ik zal mijne beschrijving eindigen met mij in het korte eene congé te wenschen die ik wel hoop als de congé zullen open blijven in eene week of 4 zal krijgen. Ik druk U allen den handt van verre hopende later van bij: De complementen aan alle vrienden en kennissen.

Uwen toegenegen Zoon en Broeder en Onkel.

Elie Dezeure

In 't kort geef ik U eene beschrijving uit mijne goede oorlogsleven.

Brief 3 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

1, 2 en 3 October 1918

Zeer beminde Ouders Broeder Zusters Neefjes
Ik laat U weten den staat van mijn goede
gezondheidt en in verhoop van U allen ook nog het
zelvde / alsook dat ik uwen brief met het geldt
erin goed ontvangen heb
Het is 4 dagen reeds dat ik nat ben maar
vandaag is het goedt weder en alles droogt ook /
in 4 dagen heb ik geen warm eten meer gezien
maar dat is niets / ik ben in goede gezondheidt en
wij zijn doorgebroken / gij zult wel het nieuws zien
op de gazette / meer tijd heb ik niet / een goeden hand
druk van verre / zijt nooit ongerust als het lang duurt
voor dat gij nieuws ontvangt van mij
Uwen toegenegen Zoon broeder oncel
Elie Dezeure

Den 2 October nog buiten maar met warmen café
Ik heb juist Uwen brief van den 25
ontvangen / alles gaat opperbest en met Emille
Duflô Jerôme Boudrij den Kradieberg en
Maurice van de Brique ook / dit zijn er al
die ik gezien heb achter den slag. Den
duitsch loopt nog altijd. Een warmen handdruk
Elie Dez

Den 3 Oct 1918
Zeer beminde Ouders Broeder Zusters Neefjes
Ik laat u weten dat alles goedt gaat met
mij en degene die ik ken / ik ben van dezen
nacht uit het vuur gekomen en ik ben nu
in rust / het is met eene groote vreugde
dat ik dat schrijf / voor nu ik sluit tot
morgen / ik zal ze dan meer schrijven / ik ben
waar dat gij mij nog hebt komen bezoeken
Den goeden aan allen en een kruisken voor
Marcelje
Uwen toegenegen Zoon Broeder Oncel
Elie Dezeure

Marcelje is Marcel Dewitte (°1914), de jongste zoon van Camiel Cyriel Dewitte en Marie Louise Dezeure, die de oudste zus is van Elie Dezeure. Marcel Dewitte is dus een neefje van Elie, net zoals Leon (°1911) en Lucien (°1913) Caignie.
Marcel Dewitte x Celine Capitaine: zie Deel V.

Brief 3 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

4 dagen in de open
lucht en nog

Den 1 Octobre 1918.

Zeer beminde Ouders Broeder Zusters Neefjes.
Ik laat U weten den staat van mijn goede gezondheidt en ik verhoop van U allen ook nog het zelvde alsook dat ik uwen brief met het geldt eringoedt ontvangen heb.
Het is 4 dagen reeds dat ik nat ben maar vandaag is het goedt weder en alles droogt ook in 4 dagen heb ik geen warm eten meer gezien maar dat is niets ik ben in goede gezondheidt en wij zijn doorgebroken gij zult wel het nieuws zien op de gazette. meer tijd heb ik niet een goeden hand druk van verre zijt nooit ongerust als het lang duurt voor dat gij nieuws ontvangt van mij

Uwen toegenegen zoon broeder enz.
Elie Dezeure

Den 2 Octobre nog buiten maar met warmen café
Ik heb juist. Uwen brief van den 25 ontvangen alles gaat opperbest en met Emille Duflô Jerôme Boudrij den Paradieberg en Maurice van de Brique ook dit zijn er al die ik gezien heb achter den slag. Den duidsch loopt nog altijd. Een warmen handdruk

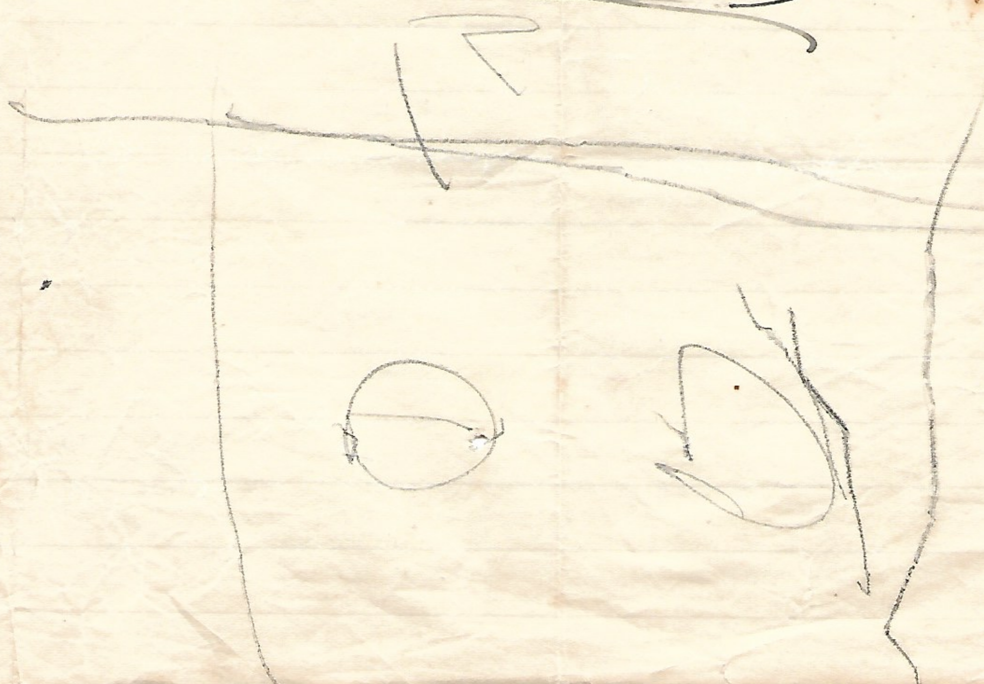
Elie Dez

Den 3 Oct 1918

Zeer bemind Ouders Broeder Zusters Nefje

Ik laat u weten dat alles goedt gaat met mij en degene die ik ken ik ben van dezen nacht uit het vuur gekomen en ik ben nu in rust het is met eene groote vreugde dat ik dit schrijf voor nu ik sluit tot morgen ik sal u dan meer schrijfen ik ben waar daat gij mij nog hebt komen besoeken Den goeden daag aan allen en een kruisken voor Marceltje

Uwen toegenegen Zoon Broeder
Oncel
Elie Dezeure

Brief 4 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

Den 4 Octbre 1918

Zeer Beminde Ouders Broeder Zusters en Neefjes
Met eene groote vreugde laat ik u weten den staat
van mijne goede gezondheidt en ik verhoop van u allen
ook nog het zelvde / Alsook dat ik Uwen brief van den
29 sept en de postkaart van den 30 sept goedt ontvangen
heb / Zeer beminde Ouders Broeder Zusters en Neefjes ik laat
ook weten als dat ik in rust ben waar gij mij nog hebt
komen bezoeken en waarom ik zeer tevreden ben want wij
hebben zeer lastige dagen gepaseerdt gelijk gij zeker gezien
hebt in de gazette en met Gods gratie ben ik er nog eens
goedt uitgekomen alsook Emile Duflô Jerôme Boudrij Henrie
van den Kraaienberg en Maurice van de Brique die ik reeds
gezien heb / maar van anderen van de streek weet ik
nog niets. Ook hoop ik niet vele geene zulke offensiefen
meer te moeten doen en ik hoop weldra vrede te zien aan
komen aangezien den Duitsch zal moeten bekennen dat
hij den kleinsten is. Van het nieuws aangaande zult gij
zien in de gazette / maar hetgeene ik mede gedaan heb
laat ik U hier den korten inhoudt van weten.
Het was reeds lang dat wij in rust laggen en wij hadden min
of meer in ons gedacht dat wij lastige dagen afwachten /
maar het was eindelijk den 24 sept dat wij zeker wisten wat
wij moesten doen / dus het was juist een dag geleden dat ik
pagina II
4 jaar bij den troep was / wij verlieten onze barakken om
wat nader van den tranchée te gaan liggen in onbewoonde
huizen / wij bleven daar nog liggen tot den 27 sept dat eindelijk
den dag van vertrek was / het was om 6 ½ uren dat wij allen
vergaderen officieren en soldaten allen in tenu voor het
gevecht en allen te voet / Om 7 uren was het teeken tot
vertrek gegeven / den eenen tot den anderen kameraadt den
handt gegeven en adieu gezeidt / ook werd den vlaamschen
leeuw gezongen / in een woordt allen allen waren bezieldt
met leeuwen moedt / na eene lange afmatende reis waren
wij gekomen tot op de voorposten van onz om 12 ½ uren
tusschen Langemark en <u>Merchem</u> / wij zetten onz daar in de
obus putten om wat te rusten en den aanval af te wachten
Ik heb daar wat geëten een laatste gebed gelezen een cigarette
gesmoordt en wat geklappen en gelachen met mijnen vriendt
die nevens mij was / ook dacht ik bij mijn zelven wat denken
zij nu in Louviers van mij / alles was dood stil en eindelijk
het uur van bombardeeren was daar / het was 3 uren / al
opeens al onze. kannonen bulderen / het was al vier dat
men zag / door het geweldig schieten konde ik mijnen
vriendt niet meer verstaan wat hij mij zeide / nu en
dan vielen de obussen van den <u>platkop</u> rond ons en wij
waren gansch in aarde besmeten / dit duurde voort tot
5 ½ uren / het uur van den aanval was gekomen / alleman
stond recht en men riep ten allen kant anavant vooruit /
niemandt moeste peinsen alleman trok vooruit.
pagina III
de eene lijn na de andere viel in onze handen / ook de eene
gevangen naar de andere kwamen ons te gemoet geloopen
en vroegen ons met veel beleefdheidt den hand / O ze waren
toch zoo blijde / ik zegde hen belgie uber alles en zij antwoorden
ja gansch Deutschlandt voor U. het was 9 uren en het begont
te regen maar dat miek ons niet / wij gingen maar altijd
vooruit / om 10 uren hadden wij reeds 4 Kl [Kilometer] aan ons en ook
waren wij reeds doornat en slijk / om 12 uren hadden wij 12 Kl /

Merkem, ten noorden van Langemark

pestnaam voor de Duisters ?

ook begon de tegenstandt der Duitschers harder te
worden en wij konden tot onzen grooten spijt niet meer
vooruit want de kanonen konden ons niet volgen / ook
waren er reeds velen van de onzen gevallen en wij kregen
het bevel daar te blijven / dus daar elk een tranchée
gemaakt wat geëten en wat gerust / daarna proberen wij nog eens
om vooruit te gaan maar het is ons onmogelijk dus wij moeten
daar vernachten / en den 29 wederom een bombardement smorgens
en dan wederom vooruit / dan ging alles goedt / rond den
noen hadden wij nog eens 3 Klm en wij zagen in de verte
den berg van Staden waar moesten zijn / maar ook den
tegenstand der platkoppen was daar bijzonder hevig
en alles ging maar traag / maar in den achternoen doen
wij nog eenige honderde meters maar niet zonder moeite /
bijzonderlijk tegen den avondt was het vuur der Duitschers
hevig / ook hebben zij dan stuk obus in mijnen zak geschoten /
maar den man hadde niets / dus den avond was gevallen
pagina IIII
Het getal Kilometers dat wij vooruit zijn gegaan is 12 / de belgen
en wij moesten daar in de obusputten vernachten / het regende
het was koud en wij hadden geen eten of drinken meer
tenzij het water uit de grachten / ons vel was door nat sedert
het begin / nu enfin het moeste maar gaan / Nu den morgen
van den den 30 sept brak aan en de Duitschers ziende dat
zij en niet verder konden hadden den berg verlaten en
wij gingen er onz op zetten / en zelfs nog verder zetten
wij onzen vooruitgang voort / wij zaggen daar staden
Hooglede enz voor onz liggen / wij hadden nog willen
voort gaan maar de franschen zijn dan ons komen
aflossen en wij zijn dan eenige Klm terug gekeerdt om
te eten en te rusten in Poelcappele waar wij buiten gebleven
zijn tot den 2 October / dan zijn wij hier gekomen allen
van eenige kilos vermagert en een waar slagveld
nalatende / want het is vreed om zien dooden gekwetsen
peerden dood karren en kanons in grachten obusputten
in een woordt een schrikelijk slagveld / wij hebben onzen
plicht gedaan maar velen hebben het hun leven gekost
alsook velen gekwets / Ziedaar den korten inhoudt van
wat ik beleefd heb / van het geene op ander plaatsen
gebeurdt is zult gij zien in de gazette alsook de gevangen
en de kanons dat wij gepakt hebben / Zoonu ik zal
sluiten mijnen brief met u allen den handt te drukken
van verre hopende later van bij / Een kruiske voor
Marcelje en de goeden dag aan wie van mij spreekt.
Elie Dezeure Uwen toegenegen Zoon Broeder Oncle

zie hoger : Marcel Dewitte

Brief 4 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon
Den 4 Octbre 1918

Den 4 Octbre 1918.

Zeer Beminde Ouders Broeder Zusters en Neefjes

Met eene groote vreugde laat ik U weten den staat van mijne goede gezondheidt en ik verhoop van U allen ook nog hetzelve. Alsook dat ik Uwen brief van den 29 Sept en de postkaart van den 30 Sept goedt ontvangen heb. Zeer beminde Ouders Broeder Zusteren en Neefjes ik laat ook weten als dat ik in rust ben waar gij mij nog hebt komen bezoeken waarom ik zeer tevreden ben want wij hebben zeer lastige dagen gepasseerdt gelijk gij zelv gezien hebt in de gazette en met Gods gratie ben ik er nog eens goedt uitgekomen alsook Emile Dufto Jérôme Boudry Henri van den Kraaienberg en Maurice van de Brique die ik reeds gezien heb. maar van anderen van de streek weet ik nog niets. Ook hoop ik niet vele geene zulke offensieven meer te moeten doen en ik hoop welhaa vrede te zien aankomen. aangezien den Duitsch zal moeten bekennen dat hij den kleinsten is. Van het nieuws aangaande zult gij zien in de gazette maar hetgeene ik mede gedaan heb laat ik U hier den korten inhoudt van weten.

X Het was reeds lang dat wij in rust laggen en wij hadden min of meer in ons gedacht dat wij lastige dagen afwachten maar het was eindelijk den 24 Sept dat wij zeker wisten wat wij moesten doen. dus het was juist een dag geleden dat ik

II

4 jaar bij den troep was wij verlieten onze barakken om wat nader van den tranchée te gaan liggen in onbewoonde huizen wij bleven daar nog liggen tot den 28 sept dat eindelijk den dag van vertrek was het was om $6\frac{1}{2}$ uren dat wij allen vergaderen officieren en soldaten allen in tenu voor het gevecht en allen te voet. Om 7 uren was het teeken tot vertrek gegeven den eenen tot den anderen kameraadt den handt gegeven en adieu gezeidt ook werdt den vlaamschen Leeuw gezongen in een woordt allen allen waren bezieldt met leeuwen moedt na eene lange afmattende reis waren wij gekomen tot op de voorposten van onz om $12\frac{1}{2}$ uren tusschen Langemark en Merchem wij zetten onz daar in de Obus putten om wat te rusten en den aanval af te wachten Ik heb daar wat geëten en een laatste gebed gelezen een cigarette gesmoordt en wat geklappen en gelachten met mijnen vriendt die nevens mij was ook dacht ik bij mijn zelven wat denken zij nu in Louvers van mij. alles was dood stil en eindelijk het uur van bombardeeren was daar het was 3 uren al op eens al onze kannonen bulderen het was al vier daat men mag door het geweldig schieten konde ik mijnen vriendt niet meer verstaan wat hij mij zeide nu en dan vielen de obusen van den platkop rond ons en wij waren gansch in aarde besmeten dit duurde voort tot $5\frac{1}{2}$ uren het uur van den aanval was gekomen alleman stond recht en men riep ten allen kant anavant vooruit. niemandt moeste peinsen alleman trok vooruit

III

de eene lijn na de andere viel in onze handen ook de eene gevangen naar de andere kwamen ons te gemoet geloopen en vroegen ons met veel beleefdheidt den handt O ze waren toch zoo blijde ik zegde hun belgie uber alles en zij antwoorden ja ganch Deudschlandt voor u. het was 9 uren en het begont te regen maar dat mich ons niet wij gingen maar altijd vooruit om 10 uren hadden wij reeds 4 Kl. aan ons en ook waren wij reeds doornat en slijk. om 12 uren hadden wij 6 Kl. ook begon den tegenstandt der Duidschers harder te worden en wij konden tot onzen grooten spijt niet meer vooruit want de kanonnen konden ons niet volgen ook waren er reeds velen van de onzen gevallen en wij kregen het bevel daar te blijven dus daar elk een tranchee gemaakt wat geëten en wat gerust daarna probeeren wij nogeens om vooruit te gaan maar het is ons onmogelijk dus wij moeten daar vernachten en den 29 wederom een bombardement smorgens en dan wederom vooruit dan ging alles goedt rond den noen hadden wij nogeens 3 Klm. en wij zaggen in de verte den berg van Staden waar moesten zijn maar ook den tegenstand der platkoppen was daar bijzonder hevig en alles ging maar traag maar in de achternoen doen wij nog eenige honderde meters maar niet zonder moeite bijzonderlijk tegen den avondt was het vuur der Duidschers hevig ook hebben zij dan stuk obus in mijnen zak geschoten maar den man hadde niets. das den avond was gevallen

IIII

Het getal Kilometers dat wij vooruit zijn gegaan is 12 de belgen en wij moesten daar in de druputten vernachten het regende het was koud en wij hadden geen eten of drinken meer tenzij het water uit de grachten ons vel was door nat sedert het begin nu enfin het moest maar gaan Nu den morgen van den den 30 Sept brak aan en de Duidschers ziende dat zij niet verder en konden hadden den berg verlaten en wij gingen er onz opzetten en zelfs nog verder zetten wij onzen vooruitgang voort wij zagen daar staden Hoogstede enz voor onz liggen wij hadden nog willen voortgaan maar de franschen zijn dan ons komen aflossen en wij zijn dan eenige tijden terug gekeerdt om te eten en te rusten in Poperinghe waar wij buiten gebleven zijn tot den 2 Octobre dan zijn wij hier gekomen allen van eenige kilos vermagert en een waar slagveld nalatende want het is vreed om zien dooden gekwetsen peerden dood karren en kanons in grachten druputten in een woordt een schrikelijk slagveld Wij hebben onzen plicht gedaan maar velen hebben het hun leven gekost alsook velen gekwets. Ziedaar den korten inhoudt van wat ik beleefdt heb. Van het geene op ander plaatsen gebeurdt is zult gij zien in de gazette alsook de gevangen ende kanons dat wij gepakt hebben. Zoonu ik ga sluiten mijnen brief met U allen den handt te drukken van verre hopende later van bij. Een kruiske voor Marcelje en de goeden dag aan wie van mij spreekt.

Elie Dezeure Uwen toegenegen Zoon Broeder Oncl

Brief 5 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

Den 11 Oct 1918

Zeer beminde Ouders Broeder Zusters en Neefjes
Ik laat U weten den staat van mijn gezondheidt
en ik verhoop van U allen ook nog het zelve
Alsook dat ik Uwen brief van den 5 dezer goedt
ontvangen heb waarin ik zie Irma dat uwe kinders
het zeer goedt stellen en waarover ik zeer tevreden
ben / ook heb ik ze over eenige dagen elk een
postkaart gezonden met heiligen erop
Nu ben ik hier buiten in den tranchée in onze nieuwe
stellingen op het slagveldt / het leven is triestig maar
ik pak goeden moed en ik heb hier een klein vuurtje
bij mij en ik maak van tijd een zate chocolade
om mij te verwarmen terwijl obusen en vliegers
boven mijn hoofd zweven / ik zeg u nog zijt niet
ongerust als gij soms wat lang zonder nieuws zijt
want gij kunt goed verstaan dat ik niet altijd
de ocasie en heb om te schrijven en de post gaat
ook niet te goed / ik ben in het dorp vanwaar dat
den welgekenden course rijder is V.... / Zoonu ik sluit
en druk U allen den hand van verre hopen allichte in
vrede van bij / Uwen toegenegen Zoon broeder oncel
ik heb goed mijne 30 f ontvangen
en ik weet niet over de soldaten van de streek
Elie Dezeure

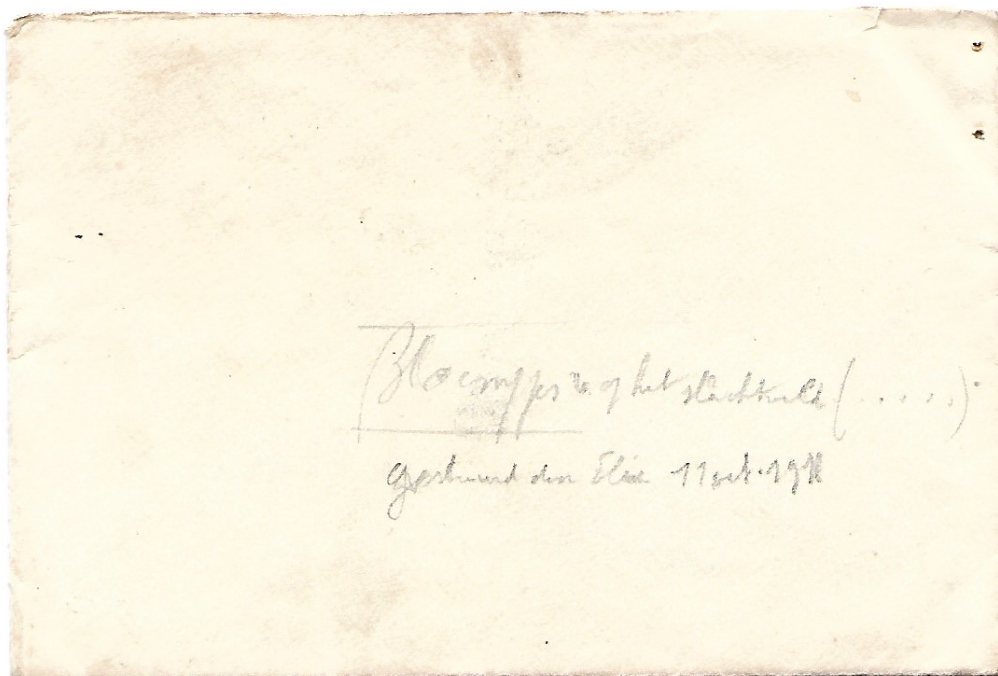
Irma Dezeure, Elie's oudere zus.
Met 'kinders' zijn bedoeld: Leon en Lucien Caignie, zonen van Irma en Hilaire Caignie, gesneuveld 4/5 augustus 1914.

Bovenaan deze brief is geschreven :
Die bloemen zijn van slagveldt /
ik biedt ze U allen eerbiedig aan /
zij zijn van waar Arthur* nog gaan dienen
heeft voor de dien van Blankaerts

In bijlage van de brief : een enveloppe met gedroogde bloemen van op het slagveld [niet openen : te fragiel !].

* Arthur Dezeure : oudere broer van Elie.

**Brief 5 van Elie Dezeure
aan zijn ouders
Desiré Henri Dezeure
en
Sophie Ramon
Den 11 Oct 1918**

Die Bloemen
zijn van
Slagveldt.
ik biedt ze ze
allen eerbiedig
aan
zij zijn van waar
dat Arthur nog
gewen diener der
heeft voor den
dien van Blankaerts

Den 11 Oct 1918.

Zeer beminde Ouders Broeder Zusters en Neefjes

Ik laat U weten den staat van mijne gezondheidt en ik verhoop van U allen ook nog hetzelve.
Alsook dat ik Uwen brief van den 5 dezer goedt ontvangen heb waarin ik zie Irma dat Uwe kinders het zeer goedt stellen en waarover ik zeer tevreden ben ook heb ik ze over eenige dagen elk een postkaart gezonden met heiligen erop.
Nu ben ik hier buiten in den tranchee in onze nieuwe stellingen op het slagveldt het leven is triestig maar ik pak goeden moed. en ik heb hier een klein vuurtje bij mij en ik maak van tijd een zate chocholade om mij te verwarmen. terwijl obusen en vliegers boven mijn hoofdt zweven. ik zeg U nog zijt niet ongerust als gij soms wat lang zonder nieuws zijt want gij kunt goed verstaan dat ik niet altijd de ocasie en heb om te schrijven en de post gaat ook niet te goed. ik ben in het dorp van waar dat den welgekenden coursse rijder is. V---. Zoonu ik sluit en druk U allen den hand van verre hopen allichte in vrede van bij Uwen toegenegen Zoon broeder Oncel.
ik heb goed mijne 30 f ontvangen Elie Dezeure
en ik weet niet over de soldaten van de streek.

Brief 6 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

Zaterdag den 13 Oct 1918

Zeer beminde Ouders Broeder Zusters Neefjes
Eenige woorden om u te laten weten als dat
ik in goede gezondheidt ben en ik verhoop van U
ook nog het zelvde. Ik ben nog in den tranchée en
buiten maar wij hebben nog goed weder die vele is.
Ik heb ook U kaartje van den 7 dezer goed ont
-vangen Germainje hetgene mij veel plezier doet
hier in die wildernissen / dus ik weet niet bijzonders
en sluit mijn briefje en druk U allen den handt van
verre hopende later van bij / tot dat ik nog eens tijd
heb / Uwen toegenegen zoon Broeder Oncel
Elie Dezeure

Germaine Dewitte ° 1901 (toen 17 jaar) is de dochter van Camiel Cyriel Dewitte en Marie Louise Dezeure, de oudste zus van Elie ° 1894 (toen 24 jaar).

Zaterdag den 13 Oct 1918.

Zeer Beminde Ouders Broeder Zusters Neefjes.

Eenige woorden om U te laten weten als dat
ik in goede gezondheidt ben en ik verhoop van U
ook nog hetzelvde. Ik ben nog in den tranchee en
buiten maar wij hebben nog goed weder die vele is.
Ik heb ook U kaartje van den 7 dezer goed ont.
-vangen Germainje hetgene mij veel plezier doet
hier in die wildernissen dus ik weet niet bijzonders
en sluit mijn briefje en druk U allen den handt van
verre hopende later van bij. Tot dat ik nog eens tijd
heb Uwen toegenegen zoon Broeder Oncel.
Elie Dezeure.

Enveloppe van de brief van 13 october 1918
[stempel 14 X 1918]
aan de ouders die op dat ogenblik waarschijnlijk verbleven te Louviers bij hun schoonzoon Camille Dewitte en dochter Marie Louise Dezeure

Brief 7 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

Den 13 Oct 1918 - zondag 5 uren 's avonds

Zeer beminde Ouders Broeder Zusters Neefjes
Ik laat u weten den staat van
mijne goede gezondheidt en ik verhoop
van U allen ook nog het zelvde. Alsook
dat ik Uwen brief van den 8 dezer met
U portret erin Irma en de postkaart
van U Germaine goed ontvangen en heb
hier op het slagveld. Ik zie dat Uwe
kinders Irma dikke vet zijn hetgeene mij
veel plezier doet. Nu ik ben nog in den tranchée
en alles gaat goed / ik en mijnen vriendt
zitten hier een meter diep in grond en
onze basche boven ons zoodanig dat wij
goed in het droog zijn en geheel wel / wij
verwarmen ons eten op bougie en zingen
smooren en lachen / zoodus gij ziet dat wij
courage genoeg hebben / dus zijt ook niet
ongerust en maakt geen verdriet / wij zijn
tusschen Dadezeel en Moorslede / en gij moet
niet zeggen dat ik geschreven heb tegen
Leonce* want zij wil zooveele brieven hebben
of gij en het kan niet zijn nu / Zoonu ik sluit
en druk U allen den handt van verre hopende
later van bij / Uwen toegenegen Zoon Broeder Oncel /
vergeet mij niet in Uwe gebeden
Elie Dezeure

brief geadresseerd aan:
M^eu Camille Dewitte
Rue aux Huiliers n° 14
à Louviers (Eure)
France

verzendadres :
Envoi de M Elie Dezeure
Z 133 = 7^en Cie
A. Belge
stempel : LERGERPOSTERIJ
14 X 18

Irma Dezeure en Germaine Dewitte

Leon en Lucien

* Leonce is, zoals blijkt uit een brief van Henri Viaene (zie verder) is/was de vriendin van Elie.

dit is de laatste brief die Elie geschreven heeft

Brief 7 van Elie Dezeure aan zijn ouders Desiré Henri Dezeure en Sophie Ramon

Den 13 Oct 1918 - zondag 5 uren 's avonds

origineel - 1 pagina recto/verso
poststempel legerposterij 16 X [19]18
poststempel Louviers 19 - ? / 10 30

Den 13 Oct 1918 Zondag 5 uren 's avonds.
Zeer beminde Ouders Broeder Zusters Neefjes
Ik laat U weten den staat van
mijne goede gezondheidt en ik verhoop
van U allen ook nog hetzelfde. Alsook
dat ik Uwen brief van den 8 dezer met
U portret erin Irma en de postkaart
van U Germaine goed ontvangen heb
hier op het slagveld. Ik zie dat Uwe
kinders Irma dikke vet zijn hetgeene my
veel plezier doet. Nu ik ben nog in den tranchee
en alles gaat goed ik en mijnen vriendt
zitten hier een meter diep in grond en
onze basche boven ons zoodanig dat wij
goed in het droog zijn en geheel wel wij
verwarmen ons eten op bougie en zingen
smooren en lachen zoo dus gij ziet dat wij
courage genoeg hebben dus zijt ook niet
ongerust en maakt geen verdriet wij zijn
tusschen Dadizeel en Moorslede. en gij moet
niet zeggen dat ik geschreven heb tegen
Léonie want zij wil zoovele brieven hebben
of gij en het kan niet zijn nie. Zoo ik sluit
en druk U allen den handt van verre. hopende
later van bij Uwen toegenegen zoon Broeder Oncle
vergeet mij niet in Uwe gebeden Elie Dezeure

Expéditeur

Elie Desseaux
Z. 135 = 7e
J. Belge.

ARMÉE BELGE

"POUR LE ROI ET LA PATRIE"

CORRESPONDANCE
MILITAIRE

MILITAIRE BRIEFKAART

BELGISCHE LEGER
"Voor Koning en Vaderland"

Mr Camille Dewitte.
Rue aux Huiliers N. 14.
à Louviers (Eure)
France.

1 - Briefkaart van Henri Viaene aan Arthur Dezeure

Arthur Dezeure is de oudere broer van Elie.

Den 22 - 10 - 18

Beste vriend Arthur
Ik kan niet meer wachten u
het juiste nieuws over uwen broeder
te laten weten. Spijtig genoeg
hij zal nooit meer weder keeren
hij is getroffen door eenen geweerbal
in het hoofd en is op slag
gedood / hij was aan mijn zijde
Wij hebben hem begraven tusschen
Winkel St Eloi en Lendelede
op een hoogte Zijnen naam is
op een stukje papier geschreven
en in eene flesch op zijn graf
gelegd. Als u wilt eene
mis of dienst doen gij
moogt mijn kaart voor de
vaste waarheid gelooven.
Ik ben er zelf ziek van want
wij waren twee echte vrienden
gedurende vier jaren.
Vriendelijk gegroet
Henri Viaene

originele briefkaart - recto/verso

1 - Briefkaart van Henri Viaene aan Arthur Dezeure

Arthur Dezeure is de oudere broer van Elie.

Den 22 - 10 - 18

Beste vriend Arthur
Ik kan niet meer wachten u
het juiste nieuws over uwen broeder
te laten weten. Spijtig genoeg
hij zal nooit meer weder keeren
hij is getroffen door eenen geweerbal
in het hoofd en is op slag
gedood / hij was aan mijn zijde
Wij hebben hem begraven tusschen
Winkel St Eloi en Lendelede
op een hoogte Zijnen naam is
op een stukje papier geschreven
en in eene flesch op zijn graf
gelegd. Als u wilt eene
mis of dienst doen gij
moogt mijn kaart voor de
vaste waarheid gelooven.
Ik ben er zelf ziek van want
wij waren twee echte vrienden
gedurende vier jaren.
Vriendelijk gegroet
Henri Viaene

originele briefkaart - recto/verso

2 - Brief van Henri Viaene aan Henri Dezeure
Den 13 November 1918

pagina I
Beste Vrienden
Daar juist heb ik uwen brief ontvangen waarin ik zie dat u verlangt wat inlichtingen te weten over uwen zoon - Elie - die ongelukkiglijk gevallen is den laatsten dag van den oorlog, moet men zeggen. Het doet mij waarlijk veel verdriet aan daar het meer dan 4 jaren was dat wij kamaraden waren / wij waren zoo als twee gebroeders. Ik kan u niet veel schrijven over de laatste ogenblikken daar hij op den slag gedood is. Ziehier, wij hadden te samen de eersten slag met volle moed doorstaan en wij denkten dat wij er van af waren daar wij zooveel mensen verloren hadden / maar als wij vernamen dat wij den 14^{den} nog eens moesten aanvallen waren wij zeer teneergeslagen. Wij zegden tegen malkander. Ik geloof dat wij van deze maal er moeten inblijven. Wij gaven de moed verloren en met het hoofd in de grond gingen wij er na toe / eens in gang kreeg ik mijne moedt weder, en zegde Elie schept moed wij moeten maar gaan tot aan de Leie - Harelbeke / en gekomen tusschen Winkel St Eloi en Lendelede waren wij erg beschoten en stopten ons weg in eenen gracht, zijde aan zijde. Toen ik al met eens eenen slag hoorde, ik keek om, en zag dat Elie getroffen was in het hoofd / hij bezag me zoo bedrukkelijk
pagina II
en ik vroeg hem zijdt gij erg gekwetst maar hij sprak niet meer / het bloed kwam in zijne oogen en hij stierf / ik kan niet begrijpen hoe hij daar getroffen kon zijn in die diepte.
Het doet mij veel verdriet aan want het was een der moedigste jongens dat ik gekend heb - en was altijd kontent / het is een groot verlies voor u allen. Hij is begraven op eene partie land tusschen Winkel St Eloi en Lendelede achter eene groote hoeve en een briefje met zijnen naam in eene flesch gelegd op zijn graf.
Zijne horloge is bij Arthur in Poperinghe / hij had ze daar gelaten om te doen vermaken / Zijne velo is in Wulveringhem en ik heb het adres gegeven aan Arthur en hij zal er om gaan / gij kunt hem dan schrijven wat hij er moet mee doen / Ik had gaarne zijne portefeuille gehad met zijn portretten en zijn geld maar als wij hem konden begraven was het reeds verdwenen / Ik heb zijn portret gehad van Arthur en bewaar het voor gedenkenis.
Ik heb in congé geweest naar mijn huis naar Reckem bij Meenen en ik heb naar Poperinghe geweest en eenen dag bij Arthur verbleven / daar wij dikwijls te samen gingen kent hij mij goed. Ik heb hem gezegd van als wij het geluk hebben van zoohaast ik naar huis kom voor goed zullen wij zijn graf gaan bezoeken en een schoon kruis opzetten en versieren / Zoodus beste vrienen het is al wat ik kan zeggen over uwen zoon Elie / daarmede zal ik sluiten hopende dat dezen brief u zal toekomen.
Aanvaard de beste groeten van
Henri Viaene

2 - Brief van Henri Viaene aan Henri Dezeure - Den 13 November 1918
origineel - 1 pagina recto/verso

23! November! → gesteuveld 15 novemb.

Nazareth - den - (13) - October 1918.

Beste vrienden

Daar juist heb ik uwen brief ontvangen waarin ik zie dat u verlangt wat inlichtingen te weten over uwen zoon - Elie. die ongelukkiglyk gevallen is den laatsten dag van den oorlog. moet men zeggen. Het doet mij waarlyk. veel verdriet aan. daar het meer dan 4 jaren was dat wij kamaraden waren wij waren zoo als twee gebroeders. Ik kan u niet veel schrijven over de laatste oogenblikken daar hij op de slag gedood is. / Inhier / wij hadden te samen de eersten slag - met volle moed doorstaan. en wij denkten dat wij er van af waren daar wij zooveel mannen verloren hadden. Maar als wij vernamen dat wij den 14den nog eens moesten aanvallen waren wij zeer terneergeslagen. Wij zegden tegen malkander Ik. geloof. dat wij van deze maal er moeten inblyven Wij gaven de moed verloren. en met het hoofd in de grond gingen wij er na toe. eens in gang. kreeg ik mijne moedt. weder, en zegde. Elie schept moed wij moeten maar gaan tot aan de Leie - Harelbeke en gekomen tusschen Winkel - St Eloi en Lendelede. waren wij erg. beschoten. en. stopten ons weg in eenen gracht. zijde aan zijde. Toen ik al met eens eenen slag hoorde. ik keek. om. en zag. dat Elie getroffen was in het hoofd. hij bezag mij zoo bedrukkelyk

en ik vroeg hem zijdt gij erg gekwetst maar hij
sprak niet meer. het bloed kwam in zijne oogen
en hij stierf. ik kan niet begrijpen hoe hij daar
getroffen ~~was~~ kon zijn in die diepte.
Het doet mij veel verdriet aan want het was
een der moedigste jongens dat ik gekend heb
en was altijd kontent. het is een groot verlies
voor u allen. Hij is begraven op eene partie la
tusschen. [illegible] 1e Etapi en Zandelede
achter eene groote hoeve. en een briefje met zijnen
naam in eene flesch gelegd op zijn graf.
Zijne Horloge is bij Arthur in Poperinghe.
hij had ze daar gelaten voor te doen vermaken
Zijne velo is in Vlamertinghem. en ik heb het
adres gegeven aan Arthur en hij zal er om gaan
gij kunt hem dan schrijven wat hij er moet mee
doen. Ik had gaarne zijne portefeuille gehad
met zijn portretten en zijn geld. maar als wij
hem konden begraven was het reeds verdwenen
Ik heb zijn portret gehad van Arthur en
bewaar het voor gedenkenis.
Ik heb in Congé geweest naar mijn huis naar
Rekkem bij Meenen, en ik heb naar Poperinghe
geweest en eenen dag bij Arthur verbleven
daar wij dikwijls te samen gingen kent hij mij
goed. Ik heb hem gezegd van als wij het geluk
hebben van zoohaast ik naar huis kom voor
goed zullen wij zijn graf gaan bezoeken
en een schoon kruis opzetten en versieren
Zoodus beste vrienden het is al wat ik kan zeggen
over uwen zoon Elie, daarmede zal ik sluiten
hopende dat dezen brief u zal toekomen.

Aanveerd de beste groeten van

Henri Vlaene

3 - Briefkaart van Henri Viaene aan Henri Dezeure

Den 14den November 1918

Beste vriend Henri
Ik schrijf u dees kaartje om u te laten
weten dat ik van dezen morgen naar
den Bureau geweest ben om te vragen
achter de portefeuille van Elie. De Chef
heeft mij geantwoord dat de portefeuille in
houdende portretten brieven en geld op
gezonden is naar het Ministerie van oorlog
en van zoohaast dat de vrede geteekend
is zult gij alles ontvangen
Ik groet u vriendelijk
Henri

Toegevoegd een los blaadje met volgend verzoek:
Zoudt gij willen de goedheid
hebben van het adres te geven
van Leonce de vriendin van Elie
Ik zou ze willen een woordje schrijven
als het u aangenaam is

UITSNEDE

Zoudt gij willen de goedheid
hebben van het adres te geven
van Leonce de vriendin van Elie
Ik zou ze willen een woordje schrijven
Als het u aangenaam is.

Recto - Verso

Den 14sten November 191[illegible]
Beste vriend Hen[illegible]
Ik schrijf u dees kaartje om u te laten
weten dat ik van dezen morgen naar
den Bureau geweest ben om te vragen
achter de Portefeuille van Elie. De Chef
heeft mij geantwoord dat de portefeuille in
houdende portretten brieven en geld op-
gezonden is naar het ministerie van oorlo
en van zoohaast dat de vrede geteekend
is zult gij alles ontvangen.
Ik groet u vriendelyk
Henri

3 - Briefkaart van Henri Viaene aan Henri D

Den 14den November 1918

Beste vriend Henri
Ik schrijf u dees kaartje om u te laten
weten dat ik van dezen morgen naar
den Bureau geweest ben om te vragen
achter de portefeuille van Elie. De Chef
heeft mij geantwoord dat de portefeuille in
houdende portretten brieven en geld op
gezonden is naar het Ministerie van oorlog
en van zoohaast dat de vrede geteekend
is zult gij alles ontvangen
Ik groet u vriendelijk
Henri

Toegevoegd een los blaadje met volgend verzoek:
Zoudt gij willen de goedheid
hebben van het adres te geven
van Leonce de vriendin van Elie
Ik zou ze willen een woordje schrijven
als het u aangenaam is

Recto - Verso

Rouwbetuiging van Sylvain Ramon aan Henri Dezeure en Sophie Ramon

Front den 9ⁿ November 1918

Sylvain Ramon moet de zoon zijn van een broer van Sophie Ramon aangezien hij Henri Dezeure en Sophie Ramon hier aanspreekt als Oncle en Tante. Sophie Ramon blijkt dan ook zijn meter te zijn.

Zeer beminde Oncle en Tante
en Familie
Met groote spijt koomt
ik uw rouw briefje te ontvangen
die mij tot groote droefheid leid
met het melden van het onver
makelijk verliest van mijnen
geachten kozen Elie, die na 4
lange jaren helfdadigen strijd
zijne dood koomt te vinden op
het slagveld, waar er zoo veel
ongelukkige jongens hunne
laatste zucht van zelf opoffering
geven. Ook zeer Beminde
Familie ik zet mij nevens
hun, om deel te nemen aan
Rouw en droefheid die gij
hun overladen ziet, want hij
was nog dood noodig thuis
om zijne ouders te helpen / ook was
hij nog te jong om van ons allen
voor altijd en eeuwig afscheid
te nemen / maar 't is wij niet die
begeren en den volmachtigen
regeerder heeft hem komen allen
zonder te verwittigen / maar ten
is toch maar tijdelijk dat men hem
verlaat voor altijd op aarde / maar
wij zien hem wederom bij onzen
Heer / zoo weest gerust Besten Onkel
en Meter als geheel de familie
en voegen onzen gebeden te samen
om meer kracht tot verzachting
te krijgen om zijne ziel voor eeuwig
gelukkig te zien.
Met groote spijt moet ik
hun nog vragen als gij wat meer
nieuws weet van mijn het te laten
weten hoe droevig het ook weeze
en als er gedachtenissen zijn van
mijn mede te delen.
Ik voegt er bij dat het met mijn
nog goed gaat, als met de familie
en ik zal mijn treurig briefje sluiten
Aanveerd allen mijn
rouw en droevige groeten
Uwen bedroefde neef

Sylvain Ramon
Z 135-25ᵉⁿ Batterie
Armée Belge
En Campagne

Rouwbetuiging van Sylvain Ramon aan Henri Dezeure en Sophie Ramon
Front den 9ⁿ November 1918
origineel - 1 dubbele pagina

Front den 9 November 1918

Zeer Beminden Oncle en Tante
En Familie

Met groote spyt heb ik een rouw brief te ontvangen die my tot groote droefheid leid met het melden van het onvermakelyk verliest van mynen geachten neven Elie, die na 4 lange jaren hefdadigen stryd zyne dood heeft te vinden op het slagveld, waar er zoo veel ongelukkige jongens hunne laaste zucht van zelf opoffering geven. Ooh zeer Beminde Familie ik zet my nevens hun, om deel te nemen aan Rouw en droefheid die gy hun overladen ziet, want hy was nog dood noodig t'huis

Rouwbetuiging van Sylvain Ramon aan Henri Dezeure en Sophie Ramon
Front den 9n November 1918
origineel - 1 dubbele pagina

om zyne Ouders te helpen ook was hy nog te jong om van ons allen voor altyd en eeuwig afscheid te nemen, maar 't is wy niet die begeeren en den volmachtigen Regeerder heeft hem komen alleen zonder te verrittigen, maar ten is toch maar tydelyk dat men hem verlaat, voor altyd op aarde maar wy zien hem wederom: bij onzen Heer, zoo weest gerust Besten Onkel en Meter als geheel de Familie en voegen onzen Gebeden te samen om meer kracht tot verzachting te krygen, en om zyne ziel voor eeuwig gelukkig te zien.

Met groote spyt moet ik keer nog vragen, als gy wat meer nieuws weet, van myn het te laten weten, hoe droevig het ook weere en als er gedachtenissen zyn van myn mede te delen.

Ik voeg er by dat het met myn nog goed gaat, als met de familie en ik zal myn treurig briefje sluiten

Aanveerd allen myn rouw en droevige groeten

Uwen Bedroefde Neef
Sylvain Ramon
Z135 - 25e 11 Batterie
Armée Belge
En Campagne

brief van de Commandant de la 7e Compagnie du 3133 aan Désiré Dezeure

Den 30.10.18

Monsieur
J'ai l'honneur et le regret de vous
faire savoir que le soldat ~~Désiré~~ Elie Dezeure
de la Compagnie sous mes ordres a été tue le
15.10.18 au combat de St Pierre
Agréez mes sincères condoléances
Le 30.10.18
Le Commandant de la Companie
[getekend] onleesbaar

9e/7e Cie

Monsieur,

J'ai l'honneur et le regret de vous faire savoir que le soldat ~~Désiré~~ Elie Dezeure de la Cie sous mes ordres a été tué le 15. 10. 18 au combat de St Pierre.
Agréez mes sincères condoléances.

Le 30. 10. 18
Le Comdt de la Cie,
[signature]

XI

H U W E L I J K E N G E Z I N
van
C A I G N I E - D E Z E U R E

Uittreksel: Akt van HUWELIJK. CAIGNIE-DEZEURE.

K O N I N K R I J K   B E L G I E .

UITTREKSEL van eenen akt van H U W E L I J K ingeschreven op de registers van den Burgerstand der gemeente WULVERGHEM berustende ter Griffie der Rechtbank van Eersten Aanleg van YPER,zetelende te POPERINGHE.

X. 10/2/1911

Ten jare negentien honderd elf

den tienden Februari

Voor den ambtenaar van den burgerstand van WULVERGHEM zijn door het huwelijk vereenigd geweest : HILAIRE ,SYLVERE

C A I G N I E

geboren te WIJTSCHAETE den 26 Januari~~e~~ 1886

zoon van LEONARD en MARIE THERESE B A U W E N

& IRMA ROSALIE D E Z E U R E

geboren te WULVERGHEM den 14 Maart 1887

dochter van HENRI en RAMON Sophie Marie

Voor gelijkvormig uittreksel afgeleverd op ongezegeld papier voor bestuurlijke inlichtingen.

Goedgekeurd de doorhaling van   woorden.

zegel van
Rechtbank
v.Eersten
Aanleg v.
Y P E R.

POPERINGHE,den 1 September 1922

DE GRIFFIER DER RECHTBANK,

get. Vanderghote

Gezien door ons

Voorzitter der Rechtbank van Eersten Aanleg van Yper,voor wettigmaking van het handteeken van,Mr hierboven geplaatst.

POPERINGHE ,den

(niet get.)

Vóór ons huis te Wulvergem 1911.

Alleen de deuropening is zichtbaar(links)? De twee vensters behooren nog tot de herberg."De Molendreef".
In dat huis woonden vader en moeder(Hilaire en Irma)na hun Huwelijk. Daar werden Leo en ik geboren.

De personen op de foto; Uiterst links waarschijnlijk grootvader (Henri Dezeure);dan volgen de Vrouw René Devos met kind,bazin van de herberg; VrouwHector Deturck; onbekend; Vader en Moeder: CAIGNIE HILAIRE & DEZEURE IRMA (xx);Marguerite vrouw Vanraes met vier kinderen; Henri Blancquaert; onbekende; Vanraes; onbekende,onbekende; onbekende; René Devos,baas uit de herberg; onbekende; onbekende; Hector Detuck;Elie Dezeure, moeders jongste broer.(Volgens opgame v.moeder.)

x Deturk landbouwer, Hofstede ... langs deze kant v.h. hekken ...

122

Vóór ons huis te Wulvergem 1911.

Alleen de deuropening is zichtbaar(links)? De twee vensters behooren nog tot de herberg."De Molendreef".

In dat huis woonden vader en moeder(Hilaire en Irma)na hun Huwelijk. Daar werden Leo en ik (Lucien) geboren.

De personen op de foto; Uiterst links waarschijnlijk grootvader (Henri Dezeure);dan volgen de Vrouw René Devos met kind,bazin van de herberg; VrouwHector Deturck; onbekend; Vader en Moeder: CAIGNIE HILAIRE & DEZEURE IRMA (xx);Marguerite vrouw Vanraes met vier kinderen; Henri Blancquaert; onbekende; Vanraes; onbekende,onbekende; onbekende; René Devos,baas uit de herberg; onbekende; onbekende; Hector Detuck;Elie Dezeure, moeders jongste broer.(Volgens opgave v.moeder.)

x Deturck landbouwer, Hofstede staat langs deze kant v.h. hebben lint

Afschrift der laatste briefkaart en kaart van CAIGNIE Hilaire.

(Briefkaart. Afgestempeld, Herstal, 5-8-14) 6

Beste Vrouw,

Ik ben wel aangekomen te Luik, maar het was 11 u 's avonds Vandaar zijn wij naar de kazerne getrokken, waar wij een schoon zacht bed hadden van stroo, in het drooge als het niet regende.

Wij waren wel met 4 tot 5000.. 's Morgens ben ik vertrokken naar Herstal om mijne Compagnie te vervoegen, waar ik na lang zoeken te 12 u 's middags ze gevonden heb. Om 5 u zijn wij terug gekomen waar we gelogeerd waren in de scholen en pachthoeven, op eenige bundels stroo. Voor den oorlog moeten wij niet vreezen, daar de Duitschers al in Frankrijk zijn aan het vechten en niet langs Luik passeeren.

Vele kussen aan u en aan Leon, Lucien en Germaine. Ik denk altijd aan u allen. Irma draagt veel zorg voor mijne lieve kinderen. Complimenten aan geheel de familie.

Tot weerziens

(Kaart. Afgestempeld, Luik 5-8-14) 6a

Irma,

Ik schrijf U eenige regelen om U te laten weten dat gij niet moogt gelooven wat de gazetten zeggen. Geheel dezen morgen buldert het kanon. De Franschen zijn binnen gekomen om ons te helpen.

Veel kussen aan U , Leon , Lucien, Georgette. Indien ik moest omkomen draag veel zorg voor onze brave kinders; kus ze in mijne plaats.

Tot wederziens.

U getrouweling

Hilaire.

Wij vertrekken . Morgen zal ik U schrijven (was dan gestorven)

Deze briefkaart en kaart zijn bewaard bij de kinders Caignie Hilaire

123

Aan Vader Helene Caignie (LC)

WEER SNEUVELDE EEN

Weer sneuvelde één van de soldaten,
zijn bloed verfde onze mantels rood....
Hij stond zijn wacht bij de uitkijkgaten,
als, onverhoeds, een vlaag granaten
ons met haar slingrend vuur omsloot !

Er was een bres in de aarden wallen.
De slag had ons verblind, verdoofd.
We aanschouwden onzen maat - stom, allen;
hij was zoo stil op zij gevallen,
dat aan zijn dood niet werd geloofd...

Hij had ons pas nog toegesproken,
we waren met zijn stem vertrouwd.
Het lot had zich op hem gewroken:
zijn oogen waren reeds gebroken.
Lang hebben we over hem gerouwd !

Op onze schouders, nauw verbonden,
In 't duister werd hij weggebracht...
Het was een droeve tocht. Bij stonden,
aanroepend, luid, kruiste ons een ronde.
Wat was dat lijk een zware vracht !

Fritz Francken

125

Afschrift:vonnis van overlijden. CAIGNIE HILAIRE

Ministerie van Landsverdediging
Algemeen Secretariaat
Dienst der Militaire Grafsteden
3de Bureel
N° 0.61/227086

Brussel den 22 Mei 1924.

Mevrouw,

Ik heb de eer u te laten weten dat de rechtbank van eersten aanleg te Y P E R
in zitting van 30 April 1924
een bevestigend vonnis van overlijden heeft uitgesproken van uwen echtgenoot CAIGNIE, Hilaire, korporaal bij het 11e linie regiment, stamnummer 55532, voor Belgie gestorven te HERSTAL den 5/6 Augustus 1914.
Afschrift van dit vonnis werd aan den Ambtenaar van den Burgerlijken Stand van WULVERGHEM
voor overschrijving in de registers der overlijdensakten overgemaakt.
Diensvolgens zult gij u voortaan rechtsstreeks tot voornoemden Ambtenaar van den Burgerlijken Stand dienen te wenden om in bezit te worden gesteld der uittreksels van overlijdensakte welke gij mochtet noodig hebben.
Gelief, Mevrouw , de verzekering mijner achting te aanvaarden.

De Minister van Landsverdediging
bij bevel:
Voor den Algemeen Secretaris,
De afgevaardigde toegevoegd Bestuurder,
(get. Onleesbaar)

Aan Mvr Wde Caignie-Dezeure
in de beneden stad
WULVERGHEM.

725

Cimetière Rhées-Herstal.

Monument inauguré le 19 Juin 1921 en souvenir des 170 Soldats Belges tombés pour la Patrie en Août 1914.

Graftombe waar Vader (Hilaire C.) rust.-Bezoek van Leo(x) en Lucien(xx) aan het graf(gedurende den militairen dienst van Lucien.

Voorkant

Achterkant

LE SOUVENIR

...MITÉ DE LA TOMBE DE RH...

Cérémonie inaugurale du Monument

DU DIMANCHE 5 JUIN 1921, A 15 HEURES

Cart... d'Entrée Spéciale pour la place réservée
...aux familles des soldats.

LE COMITÉ.

Aarde en takje door Wde CAIGNIE medegenomen van op de grafplaats van haren man.
Eenzelvigheidsplaatje welke Korporaal H.CAIGNIE om de arm had.

LE SOUVENIR

MITÉ DE LA TOMBE DE RH

Cérémonie inaugurale du Monument

DU DIMANCHE 5 JUIN 1921, A 15 HEURES

Carte d'Entrée Spéciale pour la place réservée aux familles des soldats.

LE COMITÉ.

Aarde en takje door Wwe CAIGNIE [IRKA] medegenomen vanop de grafplaats van haren man.

Eenzelvigheidsplaatje welke Korporaal H. CAIGNIE om de pols had.

Aarde en takje door Wde CAIGNIE medegenomen van op de grafplaats van haren man.

Eenzelvigheidsplaatje welke Korporaal H.CAIGNIE om de arm had. pols

IHS
1914 — 1918
WULVERCHEM AAN ZIJNE
GESNEUVELDE
HELDEN
SOLDATEN
BURGERS

a

Pietas est erga Deum, Parentes et Patriam. St Th. Aq.

Zij beminden God, hun Ouders, hun Vaderland.

De Groote Maaier heeft de vrucht rijp bevonden en 't edel graan in de eeuwige Zalen opgeborgen.

Want de Heer bekroont de dapperheid van den soldaat, die zijn lot bewust, zijn leven ten beste geeft om de eere van 't Vaderland te verdedigen en de gekrenkte rechtveerdigheid te doen eerbiedigen. (Kard. Mercier.)

Vrienden, weest mij en mijne Dierbaren in uwe gebeden indachtig.

Zoet Hert van Jesus, bescherm Belgie!

Ils sont passés de la mort à la vie. Math. IV

Car le Christ couronne la vaillance militaire du soldat qui meurt pour sauver ses frères, pour venger la justice violée, pour protéger les foyers et les autels de la patrie. (Card. Merc.)

Seigneur, donnez-leur le repos éternel.

Drukk. J. Lasure, West Nieuwkerke.

Hunne gedachtenis zal bewaard blijven van geslacht tot geslacht. Eccl. XLIV.

† **Ter duurbare Gedachtenis**

AAN DE

ROEMVOLLE GESNEUVELDEN

EN

BURGERLIJKE SLACHTOFFERS

VAN WULVERGHEM

gestorven onder den oorlog 1914-1918

Geen liefdedaad is meer verheven, dan voor zijn Volk zijn bloed te geven.

† **A la pieuse Mémoire**

DES

SOLDATS MORTS POUR LA PATRIE

ET DES

VICTIMES DE GUERRE

DE WULVERGHEM

morts pendant la grande guerre 1914-1918

R. I. P.

Votre gloire sera grande mes fils et votre nom ne périra jamais. M. C. H. I.

Gesneuvelden voor het Vaderland
in den Oorlog 1914-1918

Soldats tombés pour la Patrie
pendant la Guerre 1914-1918

Denturck Theo, Kapitein-Kommandant † Ramscapelle 7-10-1914
✗Caignie Hilaire, Korporaal † Luik 5-8-1914
Hoet Achille † Steenstraat 3-7-1915
Hoet Norbert † Oostende 21-3 1922
Lemahieu Jérôme † Steenstraat 3-7-1915
Taffin Leon † Kales 15-8-1915
—Dezeure Abel † St Pierre-Brouck 23-8-1915
Manthé Julien † Stavele in 1916
Vanloot Marcel † Loo 15-9-1917
Delbecque Jules † Boesinghe 30-5-1918
Delbecque Henri † Merckem 26-9-1918
Blanckaert César † Rousselaere 14-10-1918
✗Dezeure Elie † Wynckel St-Eloi 14-10-1918
Beirland Cyrille † Wynghene 17-10-1918

Burgerlijke Slachtoffers
Civils, Victimes de Guerre

Delefortrie Cyrille † Locre 8-3-1916
Kouckuyt Louise (Echtgenoote H. Vandroemme) † Dranoutre 7-1-1916
Vandroemme Agnes † Dranoutre 7-1-1916
Vandroemme Maria † Dranoutre 28-2-1917
Lemahieu Elie † West-Nieuwkerke 28-7-1915
Platteeuw Gabrielle † Dranoutre 4-8-1916
Maes René † Locre 13-4-1917

A Ω

REQUIESCAT IN PACE

Loreni SCHAERBEEK-BRUXELLES

✝

TER DIERBARE GEDACHTENIS

VAN

HILAIRE - SILVERT CAIGNIE,

ECHTGENOOT VAN

IRMA - ROSALIE DEZEURE,

Korporaal bij het 11e Linieregiment,

geboren te Wytschaete, den 25 Januari 1886, gevallen voor het Vaderland, den 5 Augustus 1914 en den 10 Augustus te Rheers bij Luik begraven.

God had hem eene schoone ziel geschonken : edelmoedig en dankbaar van herte, neerstig en deugdzaam, hij was steeds de voldoening zijner ouders, de troost zijner familie. Hij was het voorbeeld van den christen echtgenoot die zijne vrouw in Jesus Christus beminde en hoogachtte als den perel van zijne oog.

Overgelukkig leefden zij te samen, wanneer het Vaderland in nood zijne hulp kwam roepen. Manmoedig snelde hij voor recht en land ten strijde en viel om plichtvervulling.

Teerbeminde **Vrouw en Kinderkens,** uw echtgenoot, uw vader geeft zijn leven voor eene groote zaak !.. Al stervend voor het aardsche Vaderland gaat hij met dit zoet betrouwen naar het hemelsch, dat hij u daar voort zal kunnen helpen tot dat wij eens weder vereenigd zijn ! Tot wederziens dan en intusschen vergeten wij elkander niet.

Jesus, Maria, Joseph !

(7 j. en 7 quadr. afl.)

Druk. Sansen-Vanneste, Poperinghe.

Teekening gemaakt door zijn zoon Lucien als student.

Weduwe CAIGNIE - DEZEURE Irma

Uittreksel: akt van geboorte.

1

RECHTBANK VAN EERSTEN AANLEG VAN

YPER.

-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

UITTREKSEL uit eenen akt van geboorte ingeschreven op de registers van den burgerstand der gemeente WULVERGHEM berustende ter Greffie der Rechtbank van Eersten Aanleg van YPER .

Ten jare achttien honderd zeven en tachtig
den veertienden Maart
is geboren te WULVERGHEM
IRMA ROSALIE D E Z E U R E
dochter van HENRI
geboren te WULVERGHEM
en van SOPHIE MARIE R A M O N
geboren te WIJTSCHAETE echtgenooten.

-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

Voor gelijkvormig uittreksel afgeleverd op ongezegeld papier voor

bestuurlijke inlichtingen
~~militiezaken~~
~~den dienst der spaar-en lijfrentkas~~
~~den dienst der ouderdomspensioenen~~
~~der hypotheekwet van 10 October 1913~~

Goedgekeurd de doorhaling van vier meldingen hierboven

zegel van Rechtbank v.Eersten Aanleg v. Y P E R .

YPER ,den 24 Januari 1922

De Griffier der Rechtbank,

get. VANDERGHOTE .

IRMA ROSALIE DEZEURE op jonge leeftijd

Aan Vader Hilaire Caignie LC

A L L E R Z I E L E N .

Door den morgen kil en hel
Ging ik naar het kerkhof snel.
Om te brengen mijne groeten;
Knielen neer aan Vaders voeten.

Wijl de zon uit 't purper zag
Toen de maan reeds diepe lag,
Gleed ik langs de naakte boomen
Vol gepeinzen,ziele-droomen.

'k Zeeg dan neer bij Vaders graf,
Mijn gebed en traan ik gaf.
Wijl ik d'aarde weg wou nemen
Om te planten Krisanthemen.

Toen besproeid' ik met één traan,
Uit mijn oogen overlâan
't Was een zegen voor de bloemen
Waardoor ik zijn naam wou roemen.

Als die bloeme bloeide hij,
Minnend moeder en ook mij.
Vrouw en kind'ren was z'n gedachte
Met hen weende hij en lachte.

Maar nu zijt ge hêengegaan;
G'hebt bestreden d'hemelbaan,
Om te tronen bij den Here
Maar welhaast zien wij u were.

Vader uit uw hemelwôon,
Geef een kruisje aan uw zoon.
Zie dan gunstig op ons neder
Mij en broer en moeder teeder.

Boomen,stilte,'t bad al mee
Godes zonne kwam alrêe
Tusschen blad en takken loeren
Om 't gebed tot hem te voeren.

Engel Gods draagt hem mijn hart
Toon mijn vreugde ,toon mijn smart.
Bad ik;en verlicht door 't weenen
Wandeld' ik dan huiswaarts henen.

Toch bleef in mijn harte iet;
Hem te missen was mijn verdriet.
Verder-voor mij treurde een vrouwe,
'k Volgde haar het hart vol rouwe.

Och,hoe lang is 's menschen hart,
Snel ter nêer gedrukt door smart.
Waarom toch op Hem niet hopen
Met wien men niet mis kan loopen.

Goede God geef ons den troost,
Ons,zij, vrouw en kind'ren ,kroost.
Hem te mogen dan aanschouwen
Eens dat g'alles zult ontvouwen.

1931

(Gedicht ,als klasoefening,door Luc. Caignie,als student in Poesie).

731

Irma Dezeure als haar Hilaire Caignie
soldaat was (reeds gesneuveld?)

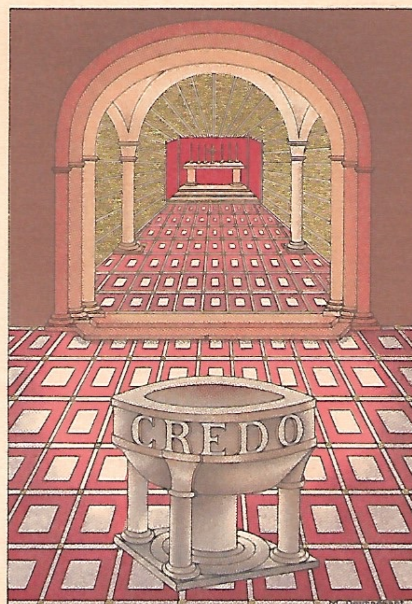

HAARLOK
van
GEORGETTE CAIGNIE

"Het eenige dat ons
gebleven is als ge-
dachtenis van ons
klein zusje."

°2-1915 - †1916

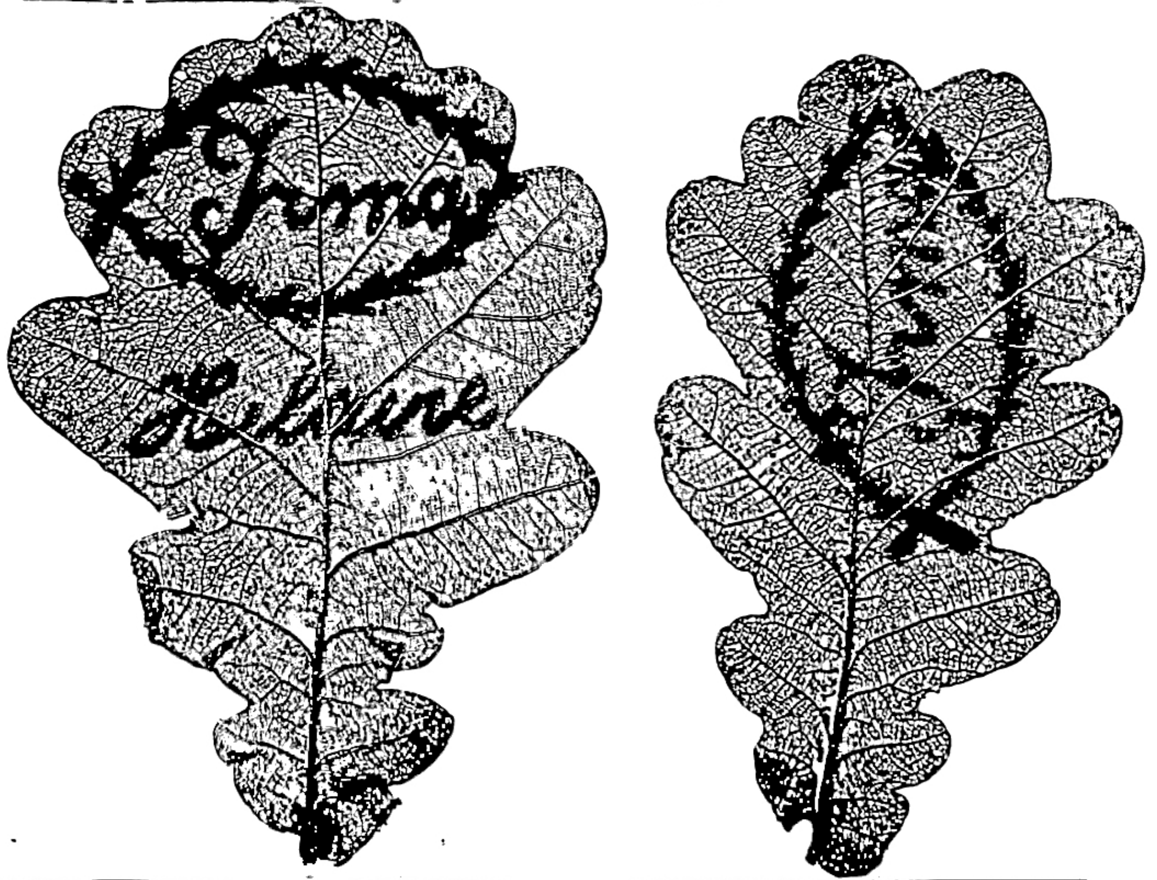
ÉDITIONS D'ART CHRÉTIEN LOUVAIN B. Imprimé en Belgique

Aan Moeder gestuurd door nonkel. Elie

§§§

Aan moeder gestuurd door nonkel ELIE

Aan Moeder gestuurd door nonkel. Elie

§§

Hulde aan Moeder Anna (LC)

HET PORTETJE VAN MIJN MOEDER
Is m'n heerlijkste bezit...
Dat eenvoudige prtretje
Dat papiertje zwart...en wit.
Oh, ik wil het z elfs niet ruilen
Voor al het goud- van heel de aard'
Het portretje van mijn Moeder i
Is mij meer dan alles waard.

Ik ken geen finantieel geluk
Ik heb 'n moeilijk leven,
Ik ben, omdat het lot het wou,
'n Arme man gebleven.
Maar 'k taal niet naar het aardsche slijk
Dat anderen begeeren,
Ik ben arm...Ik heb een schat
Die 'k altijd zal waardeeren: Het portretje enz.

Hoe vaak heeft het mij al getroost
In moeilijke dagen,
't Is of het stomme photo-beeld
M'n zorg wil helpen dragen.
Ik draag het beeldje altijd mee
Het geeft me zoo-iets veiligs.
Al is het oud gekreukt en geel
Voor mij blijft het iets heiligs..:Het portretje enz.

(Gezongen door Louis Noiret).

Oudste foto (1916).Jongste beeltenis.
Moeder Irma D;Leo (~~5~~4j.);Luc(x)(~~4~~3j.)

1

Leo - Lucien

" .... we wachten....

2

1 " Ah ! Moederke is daar ."

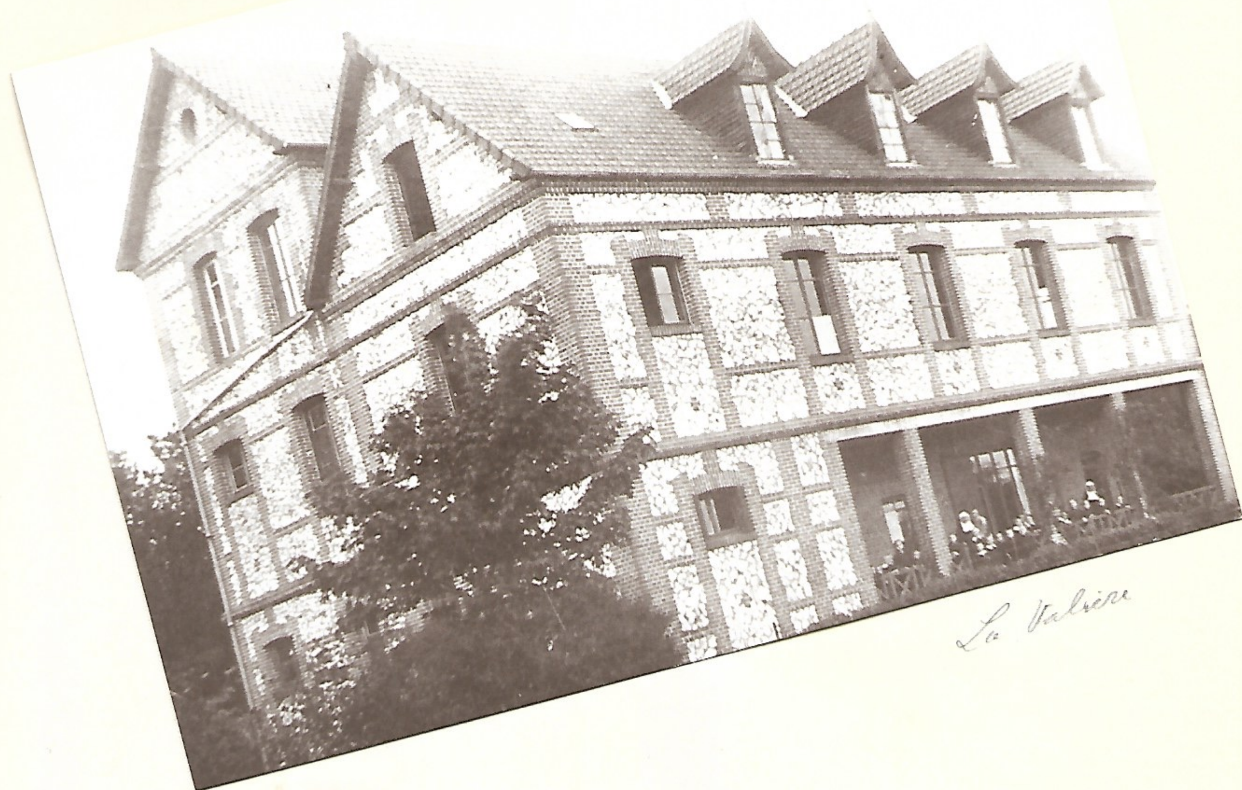
2 "Moeder heeft ons na 6 ~~weken~~ teruggevonden: Leo,Moeder,Lucien .

Colonie huis "La Folière" waar Luc en ik een hele tijd gewoond hebben, samen met een grote groep kinderen uit de streek rond Ieper en Poperinge
Dit huis (bestaat niet meer) ligt aan de Kanaalkust te St. Marguerite sur mer.

De colonie La Folière te Sainte Marguerite sur mer bij Varengeville sur mer
De 73 Kinderen werden uit de frontstreek rond Poperinge en Ieper geëvacueerd in 1917?, begeleid door de zusters van de kloosterschool "De Brabant" een wijk van Poperinge

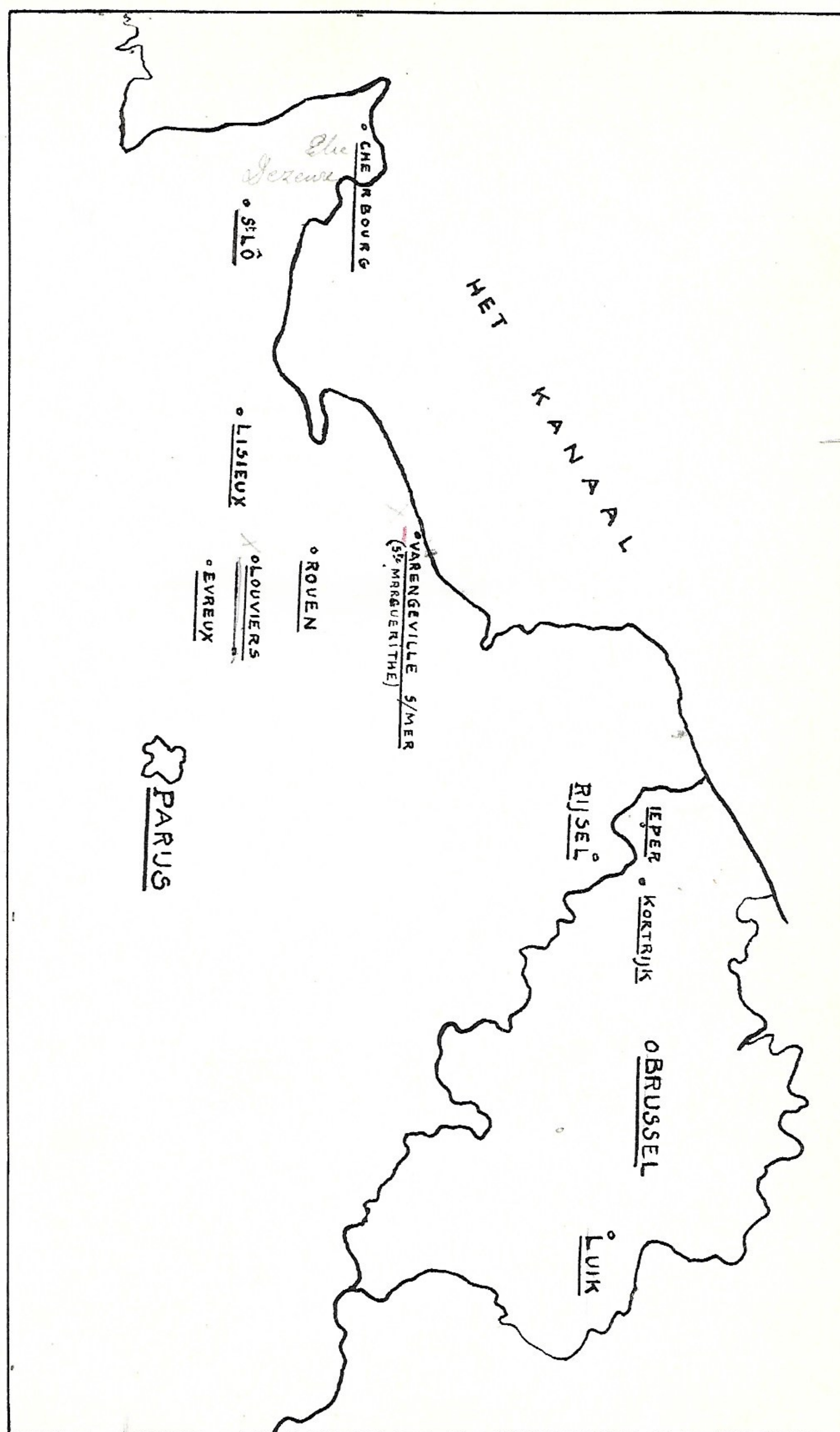

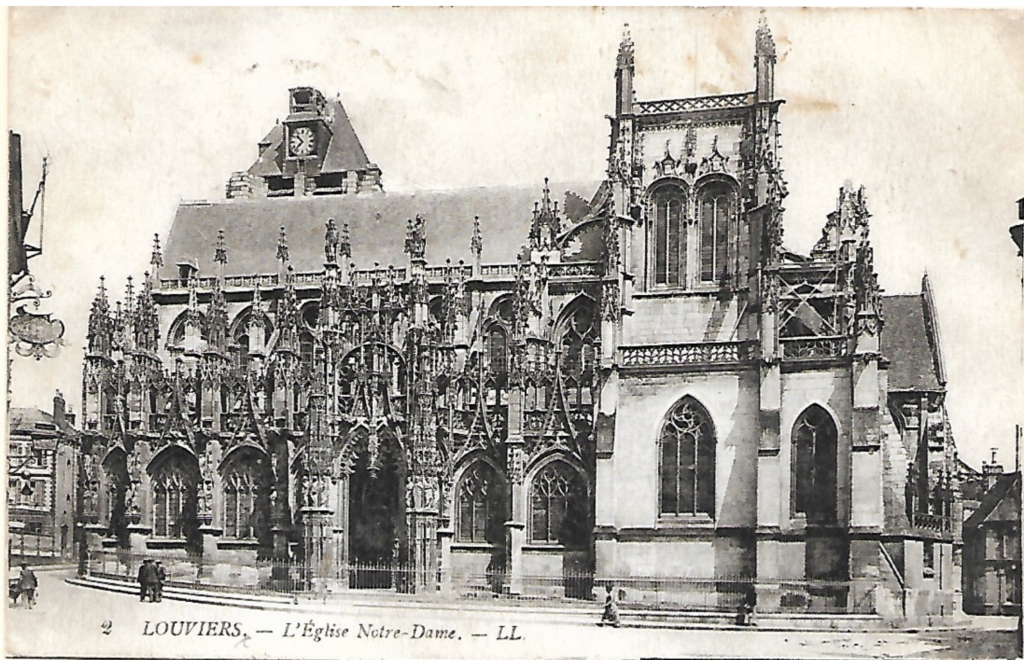
"Colonie Scolaire Belge" "
La Valière"(ontruimd kasteel?) te
St/Margeurithe bij Varengeville sur Mer.
x Leo , xx Lucien , + Moeder Overste .

Kinderen uit Heuvelland:
4 Oct. 1918 tot eind v Oorlog

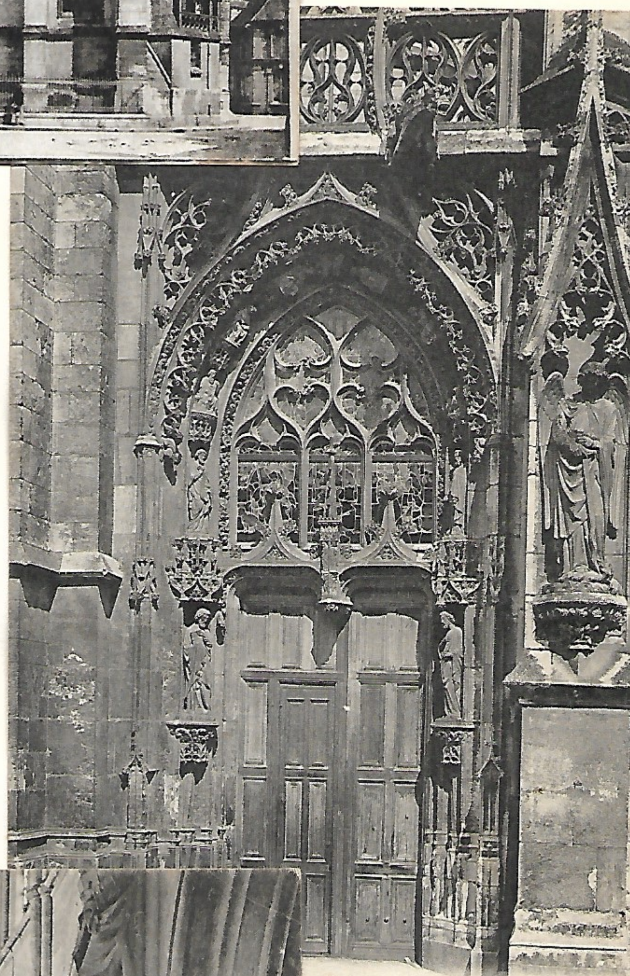
Te Louvier woonde Nonkel Camiel x Marie Gezeure
Marie deed huishouden en zorgde voor de kinderen
We Irma werkte in confectie-atelier
Drie kinderen v. Marie en 2 v. We Irma Gezeure sliepen dwars in 1 bed

2 LOUVIERS. — L'Église Notre-Dame. — LL.

a

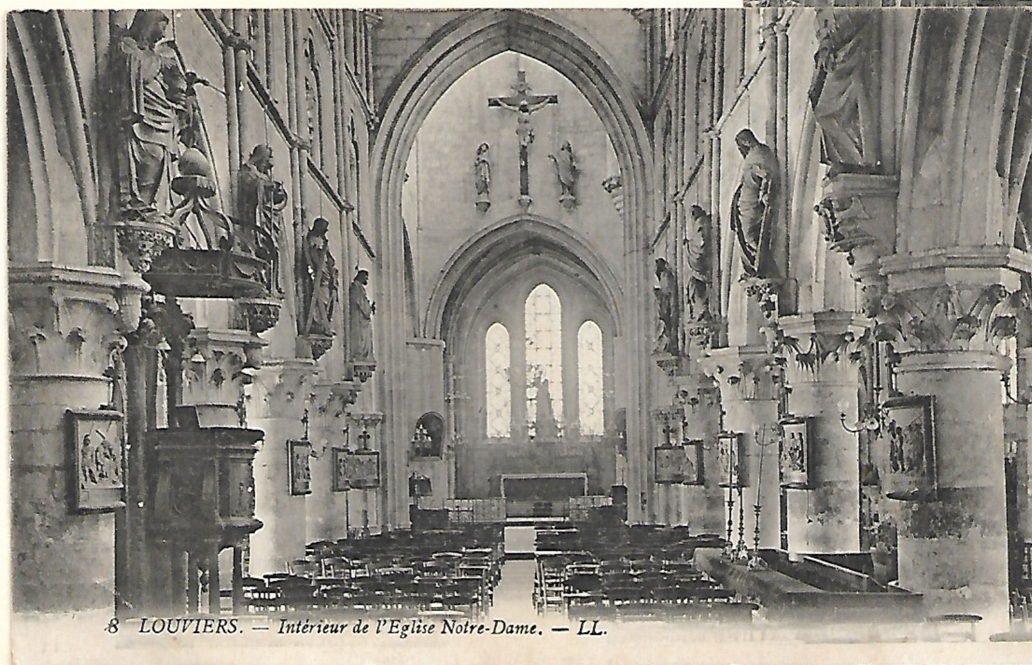
niet ver van Lisieux

l'Église Notre-Dame — LL.

b

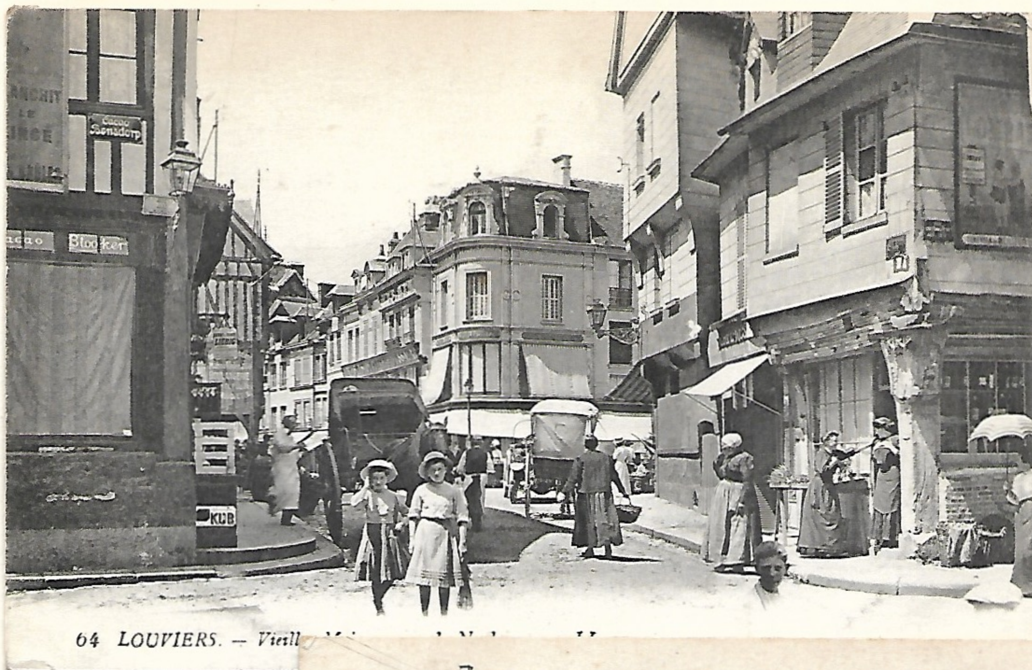
Waar de twee families
Marie Dezeure en Irma
Dezeure gevlucht waren in
de 2e

8 LOUVIERS. — Intérieur de l'Eglise Notre-Dame. — LL.

c

160

64 LOUVIERS. — Vieill

26 LOUVIERS. — Vue sur l'Eure. — LL.

67 LOUVIERS. — Pont de Folleville — LL

K1

te St. MARGUERITE S/MER.
In de kolonie "La Volière" als moeder ons na zes weken informeren, gevonden had en ons meenam naar Louviers, Euredepartement in Frankryk (door Leo Caignie)

Voorzyde : foto van rechterpagina

Gemeenteschool

te

Sequedin

bij

Rijsel.

x Leo xx Lucien

De leerlingen in de school
van Nukerke in 1920,
foto genomen vóór de barak,
één onderwijzer voor de zes
leerjaren.

Bovenste rij:
Titteljon,Deknudt Gérard,onbekend,Decrock,Ally Prosper,Decrock Albert,Blankaert Omer,Lemahieu Gérard.

Tweede rij :
Van Raes Pierre,Ally Omer,Blankaert Henri,Blankaert Ferdinand, Billiau Gérard,Ally Norbert,CAIGNIE LEON,Lefevere.

Derde rij :
Joye Gérard,Van Raes Valère,CAIGNIE LUCIEN,Van Hove Omer , Deknudt Daniel,Biervliet Maurits,Bossaert Jozef,Lemahieu Michel, Bossaert Lucien,Vandromme Emiel,Biervliet Michel.

Vierde rij:
Van Raes Jean,Billiau Albert,Lazeure Albert,Dessein Jozef, Vanhove , Lazeure Raymond.

Meester:
Lazeure Omer. ZOON VAN ACHIËL LAZEURE
Bidprentje Deel V p63

Gemeenteschool te Wulvergem.

x Leo xx Lucien

(voorloopige school:groote barak" Albert-fonds)

± 1922

785

DIT IS HET BROOD DER ENGELEN

DIPLOMA
VAN DEN
EUCHARISTISCHEN
KRUISTOCHT

WERD BIJ DEN E.K. INGELIJFD,
EN BELOOFDE OP EEREWOORD
DE VERPLICHTINGEN TE ONDERHOUDEN
DATUM
DE KRUISTOCHTER: DE BESTUURDER:

JEZUS' GETROUWE KRUISTOCHTERS VAN WULVERGHEM.

Wij waren ook lid van den Eucharistische Kruistocht .

x Leo xx Lucien

(Foto uit het Weekbladje van E.K. : Zonneland .)

±1922

756

HET OUDERHUIS.

Het Ouderhuis is als een ziel !
't Zijn niet de meub'len en tapijten,
Die 't huis doen zijn het Ouderhuis;
Dat zijn maar dingen die verslijten.
Het Ouderhuis is 't rijke hart
Van liefde en van eensgezind zijn,
Het is de teelgrond van de deugd,
De schoone burcht van 't eeuwig kind zijn,
De teovlucht is 't in storm en nood,
Het lichtend vuur in donk're nachten,
De boom, waarbij de zwerver rust,
Het bed waarop het kindje wachtte.
't Is al wat goed is, schoon en lief,
't Is vrede en rust op onze gangen,
Het is het huis waar wij ook gaan,
Waarnaar wij altijd t' rugverlangen.

Mevr.Arpàd Horvaàth.

rechts woning van Weduwe Irma Dezeure
de kleine Lucien moest by mamme slapen
omdat hy benauwd was als hy alleen sliep

757

Kerk van Wulvergem 1910
waar Leo + Lucien gedoopt werden.

Noodkerk in Wulvergem in 1919 of 1920
opgetrokken ; het dak bestond uit ronde
gegolfde platen ; een Engelsman die kwam
werken in de engelse kerkhoven miek deze
waterverfschilderij
Ik was er verscheidene jaren misdienaar

LEO

Eerste Noodkerkje te Wulvergem 1921 (Gegolfde ijzeren militaire platen)
(Protestant schildery door Engelse man
Leo was er Misdienaar

Het voorlopig noodkerkje van Wulvergem 1920-1921,
met gegolfde ijzeren militaire platen,
geschilderd door een Schotlandse protestante.
Daar was Leo Misdienaar, en ik (Lucien) nadien.

De herbouwde kerk van Wulvergem: 18-4-1926.

Lucien was er misdienaar

Lucien Leo

Lucien

Leo

x Leo
xx Lucien

Leo Caignie
bevorderde tot Inspecteur Generaal ... Posterijen
o.c. Postmeester
Kinshasa in Zaïre

Lucien Caignie werd priester in 1938

Eerst klein.... dan groot .

